

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TÜRKİYE'DEKİ DİL OKULLARININ EĞİTİM TURİZMİ
KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ**

NURDAN YILDIRIM

Danışman : Prof. Dr. Kutay OKTAY

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Alper ATEŞ

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Emrah YAŞARSOY

KASTAMONU-2025

TAAHHÜTNAME

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu; ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını, bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini bildirir ve taahhüt ederim.

Nurdan YILDIRIM

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TÜRKİYE'DEKİ DİL OKULLARININ EĞİTİM TURİZMİ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

NURDAN YILDIRIM

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANA BİLİM DALI
DANIŞMAN: PROF. DR. KUTAY OKTAY

Turizm faaliyetlerinden biri olan özel ilgi turizmi, turistlerin boş vakitlerini değerlendirmek için ilgi alanlarına yönelik olarak yaptıkları etkinliklerdir. Bu etkinliklere merak duyan turistler, sevdikleri konuların kapsamına giren faaliyetleri gerek yurt içinde ve gerek yurt dışında yakından takip etmektedirler. Bu ilgi alanları içerisinde yer alan eğitim turizmine olan ilgi de eğitim seviyesinin artmasıyla popüler hale gelmiştir. Eğitim turizmine ilgisi olan kişiler kültürel ve eğitimsel etkinlikleri yakından takip etmektedirler. Özellikle eğitim almak, kendi kişisel gelişimlerine katkı sağlamak için birçok kursa katılmaktadırlar. Örneğin; resim, müzik, yoga, spor ve dil kursları bunlardan bazılarıdır. Bu kurslardan biri olan dil kurslarına olan talep giderek artmaktadır. Çünkü teknolojinin gelişmesiyle yeni yerlere keşifte artmıştır. İnsanlar artık sadece kendi ülkesindekilerle değil birçok ülkeden gelen insanlarla etkileşim halindedir. Bu sebepten insanlar hem bu insanlarla tanışmak hem de o ülkelere gidip kendilerini keşfetmek, o kültürü ve dili öğrenmek için farklı ülkelere giderler. İş veya eğitim amaçlı olan bu seyahatler sayesinde dil okullarına ilgi de artmıştır. Dünya da ve Türkiye'de çok sayıda dil kursları ve dil okulları bulunmaktadır. Dünyada en çok konuşulan dil olan İngilizce başta olmak üzere İspanyolca, Almanca, Fransızca, Çince, Flemenkçe ve Rusça gibi diller, dil okullarında ön plana çıkmıştır ve bu derslere yönelik eğitimler verilmektedir. Bu çalışmada Eğitim Turizmi kapsamında Dünyadaki ve Türkiye'deki en popüler dil kurs ve okullarının incelenmesi amaçlanmıştır. Eğitim turizmi ve dil okulları ile ilgili kavram çalışmasından sonra buldukları ülkeler, kurucular, kurulduğu yıl, öğrettikleri diller, şubeleri hakkında bilgileri de bulgular kısmında tablo şeklinde verilmesi hedeflenmiştir. Araştırmada yöntem olarak örnek olay tarama modeli, desen olarak ise çoklu durum deseni kullanılmıştır. Türkiye'deki dil okullarına ilişkin veriler, betimleme yapmak amacıyla seçilmiş olup araştırma için gerekli bilgiler yerli ve yabancı pek çok ikincil kaynaklardan elde edilmiştir. Bu bağlamda ilgili alan yazın derinlemesine incelenmiştir. Web siteleri, gazete, dergi, afişler ve kitaplar incelenmiştir. Dünyadaki ve Türkiye'deki öne çıkan dil okul/kursu ile bilgiler bulgular kısmında yer almıştır.

ANAHTAR KELİMELEER: Alternatif Turizm, Eğitim Turizmi, Dil Okulları

Ocak 2025, 132 Sayfa

ABSTRACT

MSC THESIS

EVALUATION OF LANGUAGE SCHOOLS IN TÜRKİYE WITHIN THE SCOPE OF EDUCATIONAL TOURISM

NURDAN YILDIRIM

KASTAMONU UNIVERSITY INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCE

DEPARTMENT OF TOURISM MANAGEMENT

SUPERVISOR: PROF. DR. KUTAY OKTAY

Special interest tourism, which is one of the tourism activities, is the activities that tourists do for their interests in order to evaluate their leisure time. Tourists who are curious about these activities closely follow the activities that fall within the scope of their favorite topics both at home and abroad. The interest in educational tourism, which is included in these areas of interest, has also become popular with the increase in the level of education. People who are interested in educational tourism follow cultural and educational events closely. They attend many courses, especially to get an education and contribute to their personal development. For example; painting, music, yoga, sports and language courses are some of them. The demand for language courses, one of these courses, is steadily increasing. Because with the development of technology, the discovery of new places has increased. People are now interacting not only with those in their own country, but also with people from many countries. For this reason, people go to different countries both to meet these people and to go to those countries to discover themselves, to learn that culture and language. Thanks to these trips for business or educational purposes, interest in language schools has also increased. There are many language courses and language schools in the world and in Turkey. English Spanish German, French, Chinese, Dutch and Russian are the most widely spoken languages in the world, especially languages such as Spanish, German, Chinese, Dutch and language schools have come to the fore and trainings are provided for these courses. In this study, it is aimed to mention the most popular language courses and schools in the world and in Turkey. After the concept study about educational tourism and language schools, it was aimed to provide information about the countries they are located in, the founders, the year they were founded, the languages they teach, their branches in the form of tables in the findings section. In the research, case study screening model was used as a qualitative method and multiple case pattern was used as a pattern. The data about the language schools in Turkey have been selected for the purpose of description and the information necessary for the research has been obtained from many local and foreign secondary sources. In this context, the relevant field has been studied in depth in the summer. Websites, newspapers, magazines, posters and books were examined. Information about the prominent language schools/courses in the world and in Turkey is included in the findings section.

KEYWORDS: Alternative Tourism, Educational Tourism, Language Schools

January 2025, 132 Page

TEŐEKKÖR

Bu çalışmanın gerçekleőmesinde değerli bilgilerini benimle paylaőan, her zaman gÖler yÖzÖ ve desteği ile birlikte yanımda olan saygıdeğer danışman hocam Prof. Dr. Kutay OKTAY'a, eğitim hayatım boyunca benim bulunduğum konuma ulaőmamı sağlayan, Özerimde sonsuz emeği olan tÖm hocalarıma, hayatıma anlam katan değerli babam Metin YILDIRIM'a ve annem Nuran YILDIRIM'a, uzakta olsalarda varlıklarını her zaman hissettiren kardeőlerim Onurcan ve Melih Can YILDIRIM'a, tez boyunca desteklerini benden esirgemeyen kuzenim Neőe YILDIRIM ve değerli arkadaőlarım Asiye İLBERK ve Eda YAZBAŞI'na içtenlikle teőekkÖr ederim.

Nurdan YILDIRIM

Kastamonu, 2025

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
TEZ ONAYI	ii
TAAHHÜTNAME	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ŞEKİLLER VE GÖRSELLER DİZİNİ	x
TABLolar DİZİNİ	xi
FOTOĞRAFLAR DİZİNİ	xii
GRAFİKLER DİZİNİ	xiii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xiv
1. GİRİŞ	1
1.1 Araştırma Gereksinimi	3
1.2 Araştırmanın Amaçları	3
1.3 Araştırmanın Önemi ve Verilerin Toplanması	4
1.4 Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları	4
1.5 Araştırma Modeli	4
1.6 Araştırma Yöntemi	5
1.7 Araştırma Evreni ve Örneklemi.....	5
1.8 Veri Toplama Araç ve Teknikleri.....	5
1.9 Araştırma Konusuna Yakın Çalışmalar	6
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1 Alternatif / Özel İlgi Turizmi	9
2.1.1 Alternatif / Özel İlgi Turizm Tanımı	9
2.1.2 Alternatif / Özel İlgi Turizm Tarihçesi ve Gelişimi	11
2.1.3 Alternatif / Özel İlgi Turizminin Önemi	12
2.1.4 Alternatif / Özel İlgi Turizminin Özellikleri.....	12
2.1.5 Alternatif / Özel İlgi Turizminin Sınıflandırma.....	13
2.1.5.1 Agro / tarım turizmi	15
2.1.5.2 Akarsu turizmi.....	15
2.1.5.3 Balon turizmi.....	16
2.1.5.4 Bisiklet turizmi.....	17
2.1.5.5 Botanik turizm.....	17
2.1.5.6 Dağ turizmi	18
2.1.5.7 Dark (Hüzün) turizmi	18
2.1.5.8 Diaspora turizmi.....	19
2.1.5.9 Edebiyat turizmi	19
2.1.5.10 Eğitim turizmi	19
2.1.5.11 Eko turizm	20
2.1.5.12 Festival turizmi	20
2.1.5.13 Gastronomi turizmi	21
2.1.5.14 Golf turizmi.....	21
2.1.5.15 İnanç turizmi	22
2.1.5.16 Karavan turizmi.....	23

2.1.5.17	Kış turizmi.....	24
2.1.5.18	Kongre turizmi	24
2.1.5.19	Kruvaziyer turizmi	25
2.1.5.20	Kültür turizmi.....	25
2.1.5.21	Macera turizmi	26
2.1.5.22	Mağara turizmi	26
2.1.5.23	Sağlık turizmi	27
2.1.5.24	Termal turizmi.....	28
2.1.5.25	Tren turizmi.....	28
2.1.5.26	Yat turizmi	28
2.1.5.27	Yayla turizmi.....	29
2.2	Alternatif / Özel İlgi Turizmi Kapsamında Eğitim Turizmi.....	30
2.2.1	Eğitim Turizminin ve Eğitim Turistin Tanımı.....	30
2.2.2	Eğitim Turizminin Tarihçesi ve Gelişimi	32
2.2.3	Eğitim Turizminin Önemi.....	34
2.2.4	Eğitim Turizminin Özellikleri	36
2.2.5	Eğitim Turizminin Sınıflandırılması.....	38
2.2.5.1	Yabancı dil kursları	39
2.2.5.2	Sportif faaliyetler	39
2.2.5.3	Sanatsal faaliyetler	40
2.2.5.4	Okul gezileri.....	40
2.2.5.5	Diğer.....	40
2.3	Dünyadaki Eğitim Turizmi Faaliyetleri.....	41
2.3.1	Öğrenci Değişim Programları.....	45
2.3.1.1	Erasmus	45
2.3.1.2	Erasmus fotoğrafları.....	48
2.3.1.3	Mevlana programı	55
2.3.1.4	Farabi programı.....	56
2.3.1.5	Work and travel programı	57
2.3.2	Yurtdışında Eğitim İçin Gerekli Sınavlar	58
2.3.2.1	IELTS sınavı	58
2.3.2.2	TOEFL sınavı.....	60
2.3.2.3	PTE sınavı	61
2.3.3	Türkiye'deki Eğitim Turizmi Faaliyetleri.....	62
2.3.3.1	Türkiye'de uygulanan öğrenci değişim programları.....	70
2.3.3.1.1	Tömer.....	71
2.3.3.1.2	Comenius programı	71
2.3.3.1.3	Leonardo da Vinci programı.....	72
2.3.3.1.4	Grundtvig programı	73
2.4	Eğitim Turizmi Kapsamında Yabancı Dil Okulları.....	73
2.4.1	Dünyadaki Yaygın Dil Okulları ve Turizme Katkısı.....	73
2.4.1.1	Dünyadaki yabancı dil okulları üzerine temel bilgiler.....	75
2.4.1.2	Dünyadaki yabancı dil okullarından fotoğraflar	77
2.4.2	Türkiye'deki Yaygın Dil Okulları ve Turizme Olan Katkıları	86
3.	YÖNTEM.....	88
3.1	Araştırma Modeli	88
3.2	Araştırma Evren ve Örnekleme.....	89
3.3	Veri Toplama Araçları.....	89
3.4	Veri Toplama Analizi	89

4. BULGULAR	90
4.1 Türkiye’deki Yabancı Dil Okulları Üzerine Temel Bilgiler	90
4.2 Türkiye’deki Yabancı Dil Okullarının Faaliyetleri Üzerine Bilgiler	93
4.3 Royal Turkish Schools Dil Okullarına Ait Temel Bilgiler.....	96
4.4 Royal Turkish Schools Dil Okullarının Faaliyetleri Üzerine Bilgiler.....	97
4.5 Royal Turkish Schools Dil Okullarında Eğitim Gören Yabancı Uyruklu Öğrenciler Yönelik Temel Bilgiler (2023-2024).....	98
4.6 Royal Turkish Schools Dil Okullarındaki Yabancı Öğrencilerin Yabancı Dil Talepleri Üzerine Bilgiler (2023-2024).....	99
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	101
KAYNAKLAR	105

ŞEKİLLER VE GÖRSELLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 2.1 Uluslararası öğrenci olan ilk 10 ülke	43
Şekil 2.2 IELTS ve PTE sınav puanlarını karşılaştırma	62
Şekil 2.3 PTE ve TOEFL sınav puanlarını karşılaştırma	62

TABLolar DİZİNİ

Sayfa

Tablo 2.1 Türkiye’de eğitim gören yabancı uyruklu öğrenci sayısı	65
Tablo 2.2 Yükseköğretimde Türkiye’yi tercih eden yabancı öğrencilerin uyrukları (2016-2019)	66
Tablo 2.3 Türkiye’de uluslararası öğrencilerin en çok bulunduğu şehirler	68
Tablo 2.4 Türkiye’de uluslararası öğrencilerin en az bulunduğu şehirler	68
Tablo 2.5 Türkiye’deki akademisyen sayıları	69
Tablo 2.6 Dünyadaki yabancı dil okulları üzerine temel bilgiler.....	75
Tablo 4.1 Türkiye’deki yabancı dil okulları üzerine temel bilgiler	90
Tablo 4.2 Türkiye’deki yabancı dil okullarının faaliyetleri üzerine bilgiler.....	93
Tablo 4.3 Royal Turkish schools dil okullarına ait temel bilgiler.....	97
Tablo 4.4 Royal Turkish schools dil okullarının faaliyetleri üzerine bilgiler	97
Tablo 4.5 Royal Turkish schools dil okullarında eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilere yönelik temel bilgiler (2023-2024)	98
Tablo 4.6 Royal Turkish schools dil okullarındaki yabancı öğrencilerin yabancı dil talepleri üzerine bilgiler (2023-2024)	99

FOTOĞRAFLAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Fotoğraf 2.1 Erasmus arkadaşlığı.....	48
Fotoğraf 2.2 Romanya büyük birlik günü kutlaması	48
Fotoğraf 2.3 Romanya baharı kutlama etkinliği	49
Fotoğraf 2.4 Erasmus tanışma etkinliği	49
Fotoğraf 2.5 Timişoara Noel pazarı	50
Fotoğraf 2.6 Timişoara Union Meydanı.....	50
Fotoğraf 2.7 Erasmus Sosyal Sorumluluk Etkinliği.....	51
Fotoğraf 2.8 Belgrad Cumhuriyet Meydanı	51
Fotoğraf 2.9 Belgrad Kalesi	52
Fotoğraf 2.10 Bega Nehri	52
Fotoğraf 2.11 Braşov Beyaz Kule	53
Fotoğraf 2.12 Erasmus Anlaşmalı Üniversite	53
Fotoğraf 2.13 Sibiu Şehri.....	54
Fotoğraf 2.14 Bran Drakula Kalesi.....	54
Fotoğraf 2.15 Yılbaşı Günü	55
Fotoğraf 2.16 Kaplan International Dil Okulu Londra Covent Garden.....	77
Fotoğraf 2.17 EC English Cambridge.....	77
Fotoğraf 2.18 CLIC International House Spanish Language School in Seville	78
Fotoğraf 2.19 ACCORD French Language School in Paris	78
Fotoğraf 2.20 Canterbury Stafford House Dil Okulu	79
Fotoğraf 2.21 Hutong School Shanghai.....	79
Fotoğraf 2.22 The Goethe-Institut Bonn.....	80
Fotoğraf 2.23 The Universal English College Campus Sidney	80
Fotoğraf 2.24 London School of English	81
Fotoğraf 2.25 Derzhavin Institute St. Petersburg.....	81
Fotoğraf 2.26 Newcastle International House.....	82
Fotoğraf 2.27 Londra Eurocentres Dil Okulu	82
Fotoğraf 2.28 Kings Education London	83
Fotoğraf 2.29 Bell School of Languages Cambridge.....	83
Fotoğraf 2.30 LSI Londra Hampstead	84
Fotoğraf 2.31 Oxford Regent Language Training	84
Fotoğraf 2.32 Cambridge St. Giles International	85
Fotoğraf 2.33 British Study Centres Manchester	85

GRAFİKLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Grafik 2.1 Dünya çapında uluslararası ğrenci sayısı (Milyon kişi)	43
Grafik 2.2 ğrenim düzeyine göre ğrenci sayısı	65
Grafik 2.3 Türkiye’de yükseköğretimdeki uluslararası öğrencilerin devlet ve vakıf üniversitelerine göre dağılımı	67
Grafik 2.4 Türkiye’de yükseköğretim uluslararası öğrencilerin gittikleri niversiteler (2023)	69
Grafik 2.5 Türkiye’de ğrenci başına düşen toplam eğitim harcaması hacmi (2011-2022).....	70

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltmalar

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AKTS	: Avrupa Kredi Transfer Sistemi
BAE	: Birleşik Arap Emirlikleri
CEFR	: Common European Framework of Reference for Languages
CLIC	: Creative Language Integration Center
CTC	: Canadian Tourism Commission
DİKA	: Dicle Kalkınma Ajansı
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
EBA	: Eğitim Bilişim Ağı
EC	: European Community
EF	: Education First
ERASMUS	: European Community Action Scheme for the Mobility of University Students
IELTS	: International English Language Testing System
İTO	: İstanbul Ticaret Odası
KTB	: Kültür ve Turizm Bakanlığı
LIS	: London School of English
MEB:	: Milli Eğitim Bakanlığı
OECD	: Organisation for Economic Co-Operation and Development
PTE	: Pearson Test of English Academic
TED	: Türkiye Eğitim Derneği
TESOL	: Teaching English to Speakers of Other Languages
TOEFL	: Test of English as a Foreign Language
TÖMER	: Türkçe Öğretim Merkezi
UA	: Ulusal Ajans
UDEF	: Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu
UNESCO	: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNWTO	: World Tourism Organization
Vd.	: Ve diğerleri
WWW	: World Wide Web
YDS	: Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı
YDT	: Yabancı Dil Testi
YKS	: Yükseköğretim Kurumları Sınavı
YÖKDİL	: Yükseköğretim Kurumları Yabancı Dil Sınavı

1. GİRİŞ

İlk kez 1905 senesinde Guyer Feuler tarafından ortaya atılan turizm;

“Gittikçe artan hava değişimi ve dinlenme gereksinimleri, doğa ve sanatla beslenen göz alıcı güzellikleri ticaret ve sanayinin gelişmesi ve ulaşım araçlarının kusursuz hale gelmelerinin bir sonucu olarak ulusların ve toplulukların birbirine daha çok yaklaşmasına olanak veren modern çağa özgü bir olaydır” (Kozak, 2021: 1).

Turizmin diğer bir tanımı ise Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü’ne (UNWTO) göre; “ İnsanların devamlı olarak yaşadıkları yerler dışında tüketici olarak iş, merak, din, sağlık, spor, eğitim, dinlenme-tatil, eğlence, kültür ya da aile ziyareti, kongre, seminerlere katılmak gibi nedenlerle, bireysel veya toplu şekilde yaptıkları seyahatlerden ve gittikleri yerde yirmi dört saati aşan veya ülkenin bir konaklama tesisinde en az bir gece süre ile konaklamalarından ortaya çıkan seyahat ve geçici konaklama hareketleridir” (URL-39, 2023). Böylelikle insanlar hem dinlenmek hem eğlenmek hem de farklı yerler keşfetmek amacıyla turizme ihtiyaç duyarlar (URL-83,2024).

Turizmin ekonomik ve kültürel birçok olumlu etkisinin bulunmasının yanı sıra elde bulunan kaynakların hızla tüketilmesi, turistlerin bölgeye yoğun olarak akın edip kirliliğe sebep olması gibi olumsuz etkileri de bulunmaktadır. Bu olumsuzlukları azaltmak için sürdürülebilirlik kavramı önemli hale gelmiştir (Altanlar ve Kesim, 2011:2). Sürdürülebilirlik; var olan kaynaklarının bitmesini önlemek ve onun devamlılığını sağlamaktır ve bunu yaparken de mümkün olduğunca dengeli bir gelişim gösterip ekosistemi korumaktır. Hem çevreye hem de paydaşlara büyük katkı sağlamaktır (URL-54, 2023). Sadece günü değil geleceği de koruyan bu hareket, sadece deniz, hayvanlar ve toprak gibi doğal kaynakları değil, tarihi mekanlar, edebi eserler ve geleneksel kıyafetler gibi kültürel kaynakları da düşünmektedir. Bundan dolayı turizm sektöründe ihtiyaç haline gelen sürdürülebilirlik, turizmin alt dallarından birini oluşturmaktadır (Coşar, 2019).

Sürdürülebilir turizm, doğa ile bir bütün haline gelmektir (Sezgin ve Karaman, 2008). Sürdürülebilir turizm, maddi ve manevi doğal kaynakları dikkate alarak onları iyileştirir, korur ve aynı zamanda geliştirir. Böylece insanların daha da bilinçli hale

gelmesini sağlar (Mathieson ve Wall, 1982). Sürdürülebilir turizm, sosyal ve kültürel değerleri ön planda tutarak bölgeye olan çekiciliği arttırmayı da hedeflemektedir (Saraç ve Tanrısever, 2018). Sürdürülebilir turizm, Dünya Turizm Örgütü'ne göre bazı niteliklere sahip olması gerekir. Bunlar; ekosistemde yer alan canlıların korunması, kültürü bozmadan kültürün yaşatılmasını sağlaması, bölge halkını da turizm faaliyetlerinde yer alabilmesi ve kendi yöresel ürünlerini bu etkinliklerde tanıtır satabilmesi, toplumun refah düzeyinin arttırabilmesi gibi niteliklerdir (URL-61, 2023).

Sürdürülebilir turizm kapsamında çeşitli turizm dalları vardır. Bunlar; eko turizm, etkinlik turizmi, eğitim turizmi, edebiyat turizmi, macera turizmi, doğa turizmi ve keşif turizmi örnek olarak verilebilir (Garda ve Temizel, 2016).

Sürdürülebilir turizmde önemli yere sahip olan özel ilgi turizmi ise belirli bir alanda merak duyulan turizm olan özel ilgi turizminin popülerliği giderek artmaktadır (Kruja ve Gjyrezi 2011). Dünya Turizm Örgütü'ne göre özel ilgi turizmi, bireylerin belirli bir alanda ön plana çıkan bölgeleri ziyaret etmesi ve ilgi duydukları alanla ilgili etkinliklere bireysel ya da grup halinde katılması olarak tanımlanmaktadır (URL-65, 2023). Özel ilgi turizminde, tarım turizmi, gastronomi turizmi, festival turizmi, kuş gözlemciliği, kayak turizmi, paraşüt turizmi ve eğitim turizmi gibi bir farklı kategoride olabilmektedir (Özoğul ve Güçlütürk Baran, 2014). Özel ilgi turizminde birçok alt kategoriye sahip olması, bireysel ya da grup şeklinde katılan bilinçli turistlerin katıldıkları etkinliklerin de birbirinden farklı olmasını sağlamıştır (Kozak ve Bahçe, 2009).

Özellikle son dönemde ulaşım ve teknolojinin de artmasıyla beraber eğitime olan ilgi de büyük artış görülmektedir. Turistler eğitim-öğretim aktivitelerine katılarak eğitim turizmine fayda sağlamaktadırlar. Eğitim turizmi; insanlar kişisel gelişimlerine katkı sağlamak, yeni yerler görmek, farklı insanlarla tanışmak, bölgedeki turistik ürünleri satın almak, deneyim kazanıp onları başkalarına aktarmak gibi nedenlerden dolayı bu turizm etkinliklerinde aktif şekilde yer alırlar. Böylece gittikleri bölgeye maddi kazanç sağlamaktadırlar (Heydarov ve Gülmez, 2021). Eğitim turizminde yer alan ve maddi kazanç elde eden öğretmenler kendilerini farklı ülkelere en iyi şekilde tanıtmalı, farklı

yerlere gidip seyahat deneyimi de oluşturmalıdır. Bu ulusallaşma anlamında önemli rol oynar (Quezada, 2004).

Bu çalışmanın amacı; dünyadaki ve Türkiye’deki en önemli dil okullarını bulmak ve onlar hakkında bilgiler toplamaktır. Dil okullarının kuruldukları yıl, kuran kişi, kurulduğu yer, iletişim ve adres bilgileri, öğrenci sayıları, gelen öğrencilerin ülkeleri, öğrettikleri diller ve yıllık fiyatları gibi bilgileri araştırmak ve tablolar halinde bulgular kısmına eklemektir.

1.1 Araştırma Gereksinimi

İnsanlar farklı ülkelere gitme, çeşitli kültürlerle tanışma, farklı insanlar ile bilgi alışverişinde bulunma, teknolojinin ilerlemesi, değişik alanlara yönelme, yeni bir iş bulma, kendini geliştirme, dünyadaki olan biten olaylara daha hızlı erişme, değişik tatlar deneme, diğer ülkedeki gündemde olan kitapları ve filmleri inceleme fırsatını yakalamak gibi bir çok etkenden dolayı yabancı dil öğrenmek istemektedirler. Bu durumda insanların yabancı dil okullarına yönelimleri artmıştır. Bu yönelmenin sağladığı katkıları eğitim ve turizm sektöründe inceleme ihtiyacı olmuştur. Bu sektörlere olan gelişimlere olumlu yönde bir çok etkisi olan yabancı dil okullarının isimleri, öğrettikleri diller, bulunduğu konumları inceleme ihtiyacı doğmuştur.

1.2 Araştırmanın Amaçları

Araştırmada dünyadaki ve Türkiye’deki en gözde dil okullarını araştırmak ve onlar ile ilgili bilgiler toplamak ve bu bilgileri eğitim turizmi kapsamında değerlendirerek Türkiye’de yabancı dil okulları kapsamında eğitim turizminin geliştirilmesine yönelik önerilerin sunulması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda yabancı dil okullarına olan talebin artması üzerine bu artışın eğitime ve turizme olan katkısını incelemek araştırmanın diğer bir amacıdır. Ayrıca, araştırma sonucunda elde edilen veriler ile yazın alanında yapılan diğer çalışmalara katkı sağlamak ve dil okullarının buldukları yeri, öğrettikleri dillerin neler olduğu ortaya çıkarmak ve dil okullarının turizme olan etkilerini göstermek hedeflenmiştir.

1.3 Araştırmanın Önemi ve Verilerin Toplanması

Araştırmanın önemini ise yazın alanına, dünyadaki ve Türkiye’deki yabancı dil okullarının turizme sağlayacağı katkı oluşturmaktadır. Önceki makaleler incelendiğinde günümüzde popüler olan dil okullarının isimleri, konumları ve eğitim turizmine olan faydaları ile ilgili bir araştırma yapılmamış olup bunları bulgularla birlikte sunulması araştırmanın önemini ortaya koymuştur. Dünyada ve Türkiye’de çok sayıda dil kursları ve dil okulları bulunmaktadır. Dünyada en çok konuşulan dili olan İngilizce başta olmak üzere İspanyolca, Almanca, Fransızca, Çince, Arapça, İtalyanca, Felemenkçe ve Rusça gibi diller, dil okullarında ön plana çıkmıştır ve bu derslere yönelik eğitimler verilmektedir (Kozak ve Bahçe, 2012). Bu çalışmada dünyadaki ve Türkiye’deki en popüler dil kurslarından ve okullarından bahsetmek ve elde edilen verileri çalışmaya eklemektir.

1.4 Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Araştırma, yapıldığı zamanla ve örneklemeyle sınırlıdır. Bu çalışmada, Dünyada ve Türkiye’de bulunan yabancı dil okullarını bulmak ve bu okullarının eğitime ve turizm alanına olan katkılarını göstermektir. Araştırmanın sınırlılıklarından biri ise dünyadaki tüm okullar değil sadece dil eğitimi veren en popüler dil okulları ve kurslarını oluşturmuştur. Bunun kapsamında toplamda dünyadaki en gözde olan 18 tane yabancı dil eğitimi veren okullar ve kurslar ile Türkiye’deki 16 tane yabancı dil eğitimi veren dil kursu ve okulu incelenmiştir. Ayrıca kurslar ilgili tüm detaylar değil sadece kurucularının isimleri, kuruldukları yıl, buldukları konum ve öğrettikleri diller ele alınmıştır.

1.5 Araştırma Modeli

Çalışmanın modeli, örnek olay tarama modeli, desen olarak ise çoklu durum deseni kullanılmıştır.

1.6 Araştırma Yöntemi

Bu çalışmada araştırma yöntemlerinden olan doküman analizi ve örnek olay yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi, araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak muhtelif dokümanların toplanması, incelenmesi, sorgulanması ve analiz edilmesi şeklinde tanımlanabilecek bir bilimsel araştırma yöntemidir. Bu yöntem literatürde çoğunlukla diğer araştırma yöntemlerinin destekleyicisi olarak kullanılmakla birlikte, tek başına bir yöntem olarak da yürütülmektedir. Sosyal bilimlerde doküman analizinin bir araştırma yöntemi olarak uygulandığı çalışmaların sayısında artış gözlemlenmektedir (Sak vd., 2021).

Örnek olay yöntemi, bir kişinin, bir grubun, bir toplumun yada kurum ve kuruluşların derinlemesine incelendiği yöntemdir (Hopkins, 1980). Dünyada bulunan 18 yabancı dil okulu ve Türkiye’de yer alan 16 tane dil okulu bu analize tabi tutulmuştur. Kastamonu’da yer alan 4 dil okulu ve Türkiye’de yer alan 2 dil okulu ise derinlemesine incelenmiştir.

1.7 Araştırma Evreni ve Örneklemi

Çalışmanın evreni Türkiye’de bulunan yabancı dil okulları iken, çalışmanın örneklemini Türkiye’de bulunan ve Türkçe eğitim veren Royal Turkish dil okullarıdır.

1.8 Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Bu çalışmada dünyadaki ve Türkiye’deki popüler olan dil okullarını ve onlar ile ilgili olan önemli verileri toplamaktır. Dil okullarının kuruldukları yıl, kuran kişi, kurulduğu yer, iletişim ve adres bilgileri, öğrenci sayıları, gelen öğrencilerin ülkeleri, öğrettikleri diller ve yıllık kurs fiyatları gibi bilgileri araştırmak ve tablolar şeklinde bulgular kısmına eklemektir. Dil okullarına yönelik bu araştırma için örnek olay tarama yöntemi kullanılacaktır.

Örnek olay tarama yöntemi bir ya da daha fazla olayın, ortamın, programın, sosyal grubun ya da diğer birbirine bağlı sistemlerin derinlemesine incelendiği yöntem olarak tanımlanmaktadır. Örnek olay araştırmaları bir varlığın mekana ve zamana bağlı

tanımlandığı ve özelleştirildiği araştırmadır. İncelenen varlık bir birim olabildiği gibi birden fazla birim de olabilir. Örnek olay tarama modelleri ile yapılan araştırmalar, genel tarama modelleri ile yapılanlara oranla daha ayrıntılı ve gerçeğe yakın bilgiler verir. Bu yöntemde olası nedenler ve nasıllar hakkında nitel veri toplama ve o ünite için geçerli olabilecek yorum yapma şansı daha yüksektir. Genel tarama modellerinin uygulanmak istendiği araştırmalar için önemli değişkenlerin belirleneceği bir ön çalışma olarak da örnek olay taramalarından yararlanılmıştır (Gürbüz ve Şahin, 2014).

1.9 Araştırma Konusuna Yakın Çalışmalar

Eğitim turizmine yönelik birçok araştırma yapılmıştır. Chao (1997) yapmış olduğu çalışmada, Amerika'da ikamet eden Çinli öğrencilere yönelik okul programlarını incelemiştir. Ders içi ve ders dışı etkinliklerin neler olduğunu, dil yaz kampı aktivitelerine, ihtiyaçlara yönelik kredi desteğinin sağlanması ve Çince dil okullarını iyileştirmeye yönelik sorunlar ve önerilere değinmiştir. Martins vd. (2004) makalesinde, Brezilya'daki dil okullarını etkileyen faktörleri belirleyen bir araştırmayı açıklamaktadır. Dil okulları interneti bir öğretim aracı olarak benimsemişlerdir. Eğitim ve öğretimde de internetin önemini de ortaya koymuştur. Brezilya'daki dil okullarının interneti bir öğretim aracı olarak benimsemesini etkileyen faktörleri belirleyen bir araştırmayı açıklamıştır. Brezilya'nın güneyindeki Curitiba'da bulunan 92 dil okulu ile bir anket yapılmıştır. Sonuçlar, analiz edilen okulların %55'inde internetin benimsendiğini ortaya koymuştur.

Öngün (2006) ise tezinde, Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programlarına katılım hakkında bilgi vermeyi amaçlamıştır. Türkiye'de açılan kurslar ve etkinlikleri tek tek ele almıştır. Bu etkinliklerde yapılan çalışmalara ve etkinliklerin amaçlarına değinmiştir. Diğer bir tezde Akdoğan (2010), Türkiye'de yabancı bir dil öğretirken karşılaşılan sorunları ele almıştır. Sorunları ele aldıktan sonra çözüm önerilerini sunmuştur. Bunu yaparken de dil okullarında çalışan öğretmenlerin görüşlerini de dikkate almıştır.

Egah (2015) çalışmada, dil okullarındaki eğitimde yaratıcılık ve inovasyon konularına değinmiştir. Öğrenciler için İngilizce öğretmenlerinin rol modeli

olmasından, yaratıcı fikirleri derslerinde de kullanmanın öneminden bahsederken, Schipping (2018) makalesinde, son yıllarda özellikle ekonomik açıdan güçlü olan uluslararası okulların sayısı dünya çapında arttığını söylemiştir. Karşılaştırmalı eğitim araştırmaları için uluslararası okulları tarayıp sunmuştur.

Öner (2019), Konya ilinde bulunan yabancı dil kurslarında hizmet kalitesi üzerine yaptığı tez çalışmasında, Türkiye'deki yabancı dil eğitiminin ileri seviyeye ulaşamaması sorununa değinmiştir. Bu sorunu çözmek için yabancı dil kurslarının önemi ve hizmet kalitesinden beklentilerini dile getirirken, Fahey (2019), araştırmasında uluslararası okullar hakkındaki güncel bilgileri geliştirmeyi amaçlamaktadır. Ona göre uluslararası okullardaki en önemli üç paydaşı yöneticiler, veliler ve öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmacı bu alanda eksiklik olduğu için bu çalışmayı yapmak istemiştir.

Dos Santos (2020) Hong Kong üzerine yaptığı çalışmada, uluslararası okullarda öğretmenlik yapmanın zorluklarından bahsetmiştir. Bunlara sebep olan etkenler ise dil engelleri, kültürel şoklar, öğretme ve öğrenme beklentileri ve yaşam standartları olarak sıralamıştır. Bunları ortaya koyarken de 28 nitelikli uluslararası okul öğretmeninden verileri toplamıştır. Çin ile ilgili yapılan diğer bir çalışmada da, Wang (2020), küreselleşmenin artmasından dolayı yurtdışında eğitim almanın zorunluluk haline geldiğini, özellikle Çinli öğrenciler yurtdışında eğitimi daha çok önemsemektedirler. Çünkü Çin'de geleceğe yönelik bir eğitim anlayışı benimsenmiştir. Çin'de devlet okulları ve uluslararası okullarda okumanın avantajları ve dezavantajları bulunmaktadır. Bu makale de bu konulara değinilmiştir.

Elnagar ve Young (2021) ortak çalışmasında, Kanada'daki devlet okullarının sistemlerinde bulunan uluslararası eğitimdeki son gelişmeleri araştırıp sunmayı amaçlamıştır. Bunu yaparken devletin kendi siyasi çıkarlarını ön planda tuttuğundan bahsetmektedir. Özellikle bunu etkileyen üç faktörün olduğunu ve bunlarında; göç, ticaret ve eğitim olduğunu savunmuştur.

Eken ve Gündoğdu (2021) araştırmalarında, dil öğrenme stratejilerinin ve kendi kendini düzenleyen öğrenme becerilerinin kullanımını incelemeyi amaçlamaktadır.

Özel dil kursları ve hazırlık sınıfı öğrencileri incelenmiştir. Bu araştırmalar sonucunda özel dil kurslarındaki öğrencilerin özdenetiminin daha iyi olduğunu göstermiştir. Altun (2022) ise, Türkçe'nin ikinci bir dil olarak nasıl öğretilbileceği ile ilgili bilgilendirme yapmıştır. Dil öğretilirken hangi becerilere sahip olması gerektiği ve seviye grupları ile özellikle farklı ülkelerden gelen öğrencilere yönelik yabancı dil edinimi ile ilgili açıklamaktadır. Dil okulları ile ilgili yapılan diğer bir araştırmada da, Yazbaşı (2022), Türkiye'de bulunan özel okullar üzerine yaptığı tez çalışmasında, pandemi döneminde yoğun bir şekilde kullanılan sosyal medyanın rolünü açıklamaktadır. Sosyal medyanın kurumsal iletişime etkisini ve sosyal medya üzerinde yapılan paylaşımlar hakkında verilere ve grafiklere dayalı bilgiler vermektedir.

Cao (2022) çalışmasında, son yıllarda Çin'deki uluslararası okul pazarının başarılı bir şekilde geliştiğini ve çoğu ailenin uluslararası okulları tercih ettiğinden bahsetmiştir. Uluslararası okullar aynı zamanda Çin'de gelişmekte olan orta sınıf için bir statü göstergesi olarak da hizmet etmektedir. Çin eğitim sisteminde yoğun rekabet ve mevcut eşitsizlik sorunu vardır. Sorunu ele almak ve değerli anlayışlar ve çözümler sağlamak için gelecekteki çalışmalara çağrıda bulunmaktadır. Bu makale bu konuyu vurgulamaktadır.

Er (2023) çalışmasında Türkçe öğreten kurumlarının sadece dil öğretmediğini aynı zamanda seviyelere uygun materyal geliştirdiğini ve üniversiteye yönelikte akademik çalışmalar yaptığına değinmiştir. Özel dil kurslarında devlet desteği olmadan güzel kazançlar elde edildiğinden bahsetmiştir. Türkçe öğreten dil kursları ile ilgili yeterli araştırmalar yapılmadığına değinmiş bu sebeple dil kursu sahibi ve idarecileriyle ilgili görüşlerini sunmuştur. Türkiye'deki yabancı dil öğrenimi hakkında yazılan makalede ise Balım (2023), Türkiye'nin İngilizce eğitimi için yaptığı faaliyetlere değinmiştir. Bu kapsamda İngiltere kendi kültürel alışverişini Türkiye'de British Council aracılığıyla yapmaktadır. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra iyileşen ilişkileri sayesinde İngilizce dilinin yayılmasından bahsetmiştir. Makalesinde Türkiye ve İngiltere arasında yapılan kültürel etkinliklerden bahsetmektedir. Yabancı dil öğretmek amacıyla savaş dönemlerinde bile aktif olarak çalışan özel eğitim ve öğretim kurumlarının katkılarında bahsetmiştir. Bunu yaparken de kullandıkları online platform olan "British Council" payının büyük olduğunu vurgulamıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Oluşturulan birinci bölümde “Alternatif ve Özel İlgi Turizmi Kapsamında Eğitim Turizmi” ana başlığı ile ilgili bilgilendirme yapılacaktır. Bu kapsamda konu 4 farklı başlık altında işlenecektir. Oluşturulan alt başlıkları ilki; alternatif turizmin tanımı, tarihçesi ve gelişimi, önemi, özellikleri ve sınıflandırılması oluşturacaktır. Oluşturan alt başlıkların ikincisi ise; eğitim turizminin tanımı, tarihçesi ve gelişimi, önemi, özellikleri ve sınıflandırılması oluşturacaktır. Üçüncü olarak da; dünyadaki eğitim turizmi faaliyetleri örneklerle açıklanacaktır. Dördüncüde de; Türkiye’deki eğitim turizmi faaliyetleri örneklerle açıklanacaktır. Oluşturulan ikinci bölümde ise “Eğitim Turizmi Kapsamında Yabancı Dil Okulları” ana başlığı ile ilgili bilgilendirme yapılacaktır. Bu kapsamda konu 2 farklı başlık altında işlenecektir. Oluşturulan alt başlıkları ilki; dünyadaki yaygın dil okulları neler olduğu, kim tarafından kurulduğu, öğretilen diller ve buldukları konumlar ve turizme alan katkısı ile ilgili bilgiler sunulacaktır. Oluşturan alt başlıkların diğerinde ise; Türkiye’deki yaygın dil okulları neler olduğu, kim tarafından kurulduğu, öğretilen diller, buldukları konumlar ve turizme alan katkısı ile ilgili bilgiler sunulacaktır.

2.1 Alternatif / Özel İlgi Turizmi

Sürdürülebilir turizm kapsamında çeşitli turizm dalları vardır. Bunlar; eko turizm, etkinlik turizmi, eğitim turizmi, edebiyat turizmi, macera, doğa ve keşif turizmi örnek olarak verilebilir (Garda ve Temizel, 2016). Belirli bir alanda merak duyulan turizm olan özel ilgi turizminin popülerliği giderek artmaktadır (Kruja ve Gjyrezi 2011). Dünya Turizm Örgütü’ne göre özel ilgi turizmi, bireylerin belirli bir alanda ön plana çıkan bölgeleri ziyaret etmesi ve ilgi duydukları alanla ilgili etkinliklere bireysel ya da grup halinde katılması olarak tanımlanmaktadır (URL-66, 2023).

2.1.1 Alternatif / Özel İlgi Turizm Tanımı

Alternatif turizm, kitlesel turizme ek olarak ortaya çıkan turizm türlerinden biri olmuştur. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından alternatif turizm şu şekilde tanımlanmıştır; “sosyal ve ekolojik uyuma, yerel ve yabancı girişimcilerin işbirliğine

ve gelişmede yerli malzeme kullanılmasına öncelik verme amacını güden bir turizm çeşididir” (URL-40, 2023).

Alternatif turizm; klasikleşmiş olan kitle ve kent turizminin kötü etkilerini azaltmak maksadıyla oluşturulmuş ve yeni turistik ürünlerini de kapsayan bir turizm çeşididir (Tanrısevdi ve Çavuş, 2003).

Özer vd. (2016) için ise alternatif turizm, yerel halkın manevi değerlerine ve tabiata uyumlu, turistlerin seyahatleri esnasında yerel halk ile olan olumlu ilişkiler kuran ve edindikleri deneyimlerini birbirleri ile paylaşma fırsatı tanıyan bir turizm türü olarak tanımlanabilmektedir.

Baykan (2014) için alternatif turizm, farklı farklı etkinlikler içermesi sayesinde çeşitli bölgeleri turizm destinasyonu haline getirerek bu bölgeler üzerinde yoğunlaştıran ve turizmi sadece bir döneme değil 12 aya yaymayı başaran, hem yerel halk hem de turistler ile olan ilişkileri güçlendiren bir turizm çeşidi olarak açıklamıştır.

Brohman (1996) göre de alternatif turizm, ekolojik çeşitliliği olan yerlerde oluşmakta ve yerel toplumun kültürüne duyarlılıkla yaklaşılmasına dayanmaktadır.

Bazı araştırmacılar, alternatif turizm ifadesi yerine *özel ilgi turizmi* ifadesini de kullanmaktadırlar (Küçükarslan, 2007).

Alternatif turizm olarak da adlandırılan özel ilgi turizmi; klasik kitle turizmi olan deniz-kum-güneş üçlüsünden farklı olarak ortaya çıkmıştır. Özel ilgi turlarına katılmak isteyen turistler öncelikle kendi özel ilgi alanlarını iyi tespit etmeli ve yeterli zaman ve para ayırabilmelidir. Özel ilgi turizmi; benzer ilgilere sahip bireylerin birlikte seyahat edebileceği ortamı sağlamak amacıyla ortaya çıkmıştır (Küçükarslan, 2006).

Albayrak (2013), özel ilgi turizmini şu şekilde ifade etmiştir; turistlerin belirli bir alana odaklanan ve sadece bu alana yönelik arzuları gerçekleştirmeyi hedefleyen, aynı zamanda onların merak duygularını gidermek amacıyla seyahat ettikleri belirli bir destinasyonda yaptıkları faaliyetler, turlar ve konaklamalar bütünüdür.

Tanrısevdi ve Çavuş (2003) ise özel ilgi turizmini, ilgileri ve istekleri tek bir konuda yoğunlaşan ve sadece bu ilgilerini ve isteklerini gerçekleştirmek isteyen kişilerin, bu isteklerini belirli bir destinasyonda karşılamak amacıyla yaptıkları seyahatler olarak ifade etmişlerdir.

Sung (2004), başka bir deyişle boş vakti ve özel bir alana ilgiye sahip kişilerin veya grupların deneyim kazanmak için yaptıkları çeşitli aktiviteler ve turlar olarak tanımlanmaktadır.

Douglas ve Derret (2001) ise bu kavramı; kişilerin veya grupların belirli özel ilgi duydukları alanlara yönelik yaptıkları boş vakit ve rekreasyon deneyimleri olarak açıklamıştır.

Hacıoğlu ve Avcıkurt (2011) da şu şekilde açıklamışlardır; özel bir konuda ilgilerini geliştirmek isteyen bireyler tarafından bireysel ya da grup şeklinde yapılan turları kapsayan ve sadece bir konu üzerinde duran önemli bir turizm şeklidir.

2.1.2 Alternatif / Özel İlgi Turizm Tarihçesi ve Gelişimi

Özellikle 1980'lerde gelişme göstermiş özel ilgi turizmi yeni bir kavram olmasına rağmen yeni bir olgu değildir. İnsanların ilk çağlardan günümüze kadar ilgi, merak ve macera gibi özel amaçlarla seyahat ettiklerinden özel ilgi turizmi en eski turizm şekillerinden sayılabilir. Bu konunun ilk kez Berlin'de 1987 yılında düzenlenen Uluslararası Turizm Fuarı'nda oluşturulan bir araştırma grubu tarafından ele alındığı bilinmektedir (Budeanu, 2004).

1990'lı yılların başında kitle turizminin yanı sıra alternatif bazı turizm çeşitleriyle ilgili çalışmalar başlamış ve talebe göre de bu alanda günümüze kadar ciddi anlamda gelişmeler kaydedilmiştir (Gülbahar, 2009).

21. yüzyılın başlarında önemli bir endüstri olan turizmde, arz ve talepte ciddi değişiklikler yaşanmıştır. Fiyatı düşük olan havayolu ulaşımı, seyahat olanaklarının artması, daha önce görülmemiş ve farklı destinasyonlara seyahat etme isteği, internetin

hızla yaygınlaşması gibi faktörler turizm endüstrisinde ve turistik destinasyonlarda büyüme sağlanmıştır (Lopez-Guzman ve Sanchez-Canizares, 2012).

Özellikle 20. yüzyılın sonlarında, kitle turizminin sebep olduğu toplumsal ve çevresel bozulmalardan dolayı daha çevre dostu, tarihi ve kültürel eserleri koruyan, bu değerleri de turistik faaliyetler kapsamında değerlendirmek için birçok yeni alternatif turizm türleri ortaya çıkmıştır (Gülbahar, 2009).

2.1.3 Alternatif / Özel İlgi Turizminin Önemi

Kitle turizminin yoğunlaştığı bölgelerde, yerel mimariye uygun olmayan yapıların çoğalması ve bölgenin özgün yapısının bozulması, hava ve gürültü kirliliğinin artması, hem yeşil alanların hem de kültürel alanların yok olmasına yol açmaktadır (Akış Roney, 2011). Algılanan bu olumsuz etkiler, çevreye, sosyal ve kültürel yaşama daha duyarlı alternatif turizm stratejilerinin ve türlerinin bir gereklilik olduğunu düşündürmüştür (URL-41, 2023). Bu bağlamda ortaya çıkan alternatif turizm, kültürel yapıya karşı duyarlı ve saygılı olmayı ve ev sahibi bölgenin kültürüne zarar vermemeyi gerektiğini savunmaktadır (Brohman, 1996: 64).

Kitlesel turizmin zıttı olarak görülen alternatif turizm sayesinde gelen turistler yerel halk ile daha çok etkileşim içerisinde olabilme fırsatı yakalamaktadırlar. Böylece turizmin kültürel anlamında gelişmesini sağlamaktadır (Isaac ve Eid, 2019). Kitle turizm ile karşılaştırıldığında olumsuzlukları en az indirmeyi amaçlayan alternatif turizm, kişiye özel hizmetleri sayesinde gelen müşterilerin memnuniyetinin artmasına katkı sağlamaktadır (Belias vd., 2018).

2.1.4 Alternatif / Özel İlgi Turizminin Özellikleri

Turizm sektöründe önemli bir yere sahip olan alternatif turizminin birçok özelliği bulunmaktadır.

- Kitle turizmine karşı olarak ortaya çıkmıştır (Triarchi ve Karamanis, 2017).

- Kitle turizminin olumsuzluklarına karşı bir tepki olarak doğmuştur (Erdoğan, 2003).
- Bu olumsuzlukları en aza indirmek için farklı turizm çeşitleri ile hem doğanın korunmasına hem de turizmin dört mevsim canlı kalmasını sağlamıştır (Kahraman, 2016).
- Sürdürülebilirlik kavramına vurgu yapan bu turizm sayesinde doğal kaynakların kirlenmesini ve bozulmasını engelleyip ayrıca kültürel değerlere de sahip çıkılmaya çalışmıştır (Ulu ve Akdağ, 2015).
- Sezon dışı turizm olarak da adlandırılan turizm insanların farklı istek ve arzularının oluşması ile bu turizme olan ilgi artmıştır (Özbay, 2018).
- Turizm denilince akla gelen deniz-kum-güneş kavramından uzaklaşıp turizmi sadece yaz mevsiminde değil diğer mevsimlere de yaymayı amaçlamaktadır (Albayrak, 2013).
- Turizmi tek bir döneme bağlı kalmaması ile turizmden elde edilen ekonomik gelirden artmıştır (Özbey, 2002).
- Ayrıca refah seviyesinin artması ile insanlar farklı turizm çeşitleri ile yeni deneyimler edinmek istemektedirler. Bu da turizm sektöründe ülkeler arasındaki rekabeti arttırmıştır (DPT, 2004).
- İnsanlar alternatif turizm sayesinde farklı kültürlerle tanışma, spor ve sanatsal faaliyetlere katılma, dinlenme ihtiyacını giderme, sağlık problemlerini ortadan kaldırma amacıyla yönelmektedirler (Dindar, 2022).

2.1.5 Alternatif / Özel İlgi Turizminin Sınıflandırma

Turizmi klasikleşen deniz-kum-güneş üçlüsü anlayışından sıyırmayı hedefleyen özel ilgi turizmi sadece yaz döneminde değil 12 ayda da aktif olmayı kendine hedef olarak belirlemiştir.

1. Özel ilgi turizminde tarım turizmi, gastronomi turizmi, festival turizmi, kuş gözlemciliği, kayak turizmi, paraşüt turizmi ve eğitim turizmi gibi bir farklı kategoride olabilmektedir (Özoğul ve Güçlütürk Baran, 2014). Özel ilgi turizminde birçok alt kategoriye sahip olması, bireysel ya da grup şeklinde katılan bilinçli turistlerin katıldıkları etkinliklerin de birbirinden farklı olmasını sağlamıştır (Kozak ve Bahçe, 2009). Alternatif / özel ilgi turizm türleri ise şunlardır:

1. Agro/ Tarım Turizmi
2. Akarsu Turizmi
3. Bisiklet Turizmi
4. Balon Turizmi
5. Botanik Turizmi
6. Dağ Turizmi
7. Dark (Hüzün) Turizmi
8. Diaspora Turizmi
9. Edebiyat Turizmi
10. Eğitim Turizmi
11. Eko Turizmi
12. Festival Turizmi
13. Gastronomi Turizmi
14. Golf Turizmi
15. Helal Turizmi
16. İnanç Turizmi
17. Karavan Turizmi
18. Kış Turizmi
19. Kongre Turizmi
20. Kruvaziyer Turizmi
21. Kültür Turizmi
22. Macera Turizmi
23. Mağara Turizmi
24. Medikal Turizmi
25. Sağlık Turizmi
26. Termal Turizmi

27. Tren Turizmi
28. Yat Turizmi
29. Yayla Turizmi

2.1.5.1 Agro / tarım turizmi

Agroturizm doğal bir alanda yapılan tarım faaliyetlerinin turizm deneyimi ile bir bütün halinde olması olarak tanımlanmaktadır (Williams vd., 2001).

Agroturizm ya da agriturizm olarak bilinen tarımsal turizm, genellikle şehir ya da kasabalarda yaşayan insanların kendi veya bir başkasının çiftliklerinde geçirdikleri bir tatil türü olarak adlandırılmaktadır (Aytuğ, 2011).

Agroturizm yetkililer tarafından organize edilen etkinlikleri kapsamaktadır. Amaç bölgeyi ziyaret eden turistlerin eğlenmesi ve eğitim maksadıyla çiftlik ürünlerini tanıtılmasını sağlamaktır (URL-75, 2023). Böylelikle bölgeye hem ekonomik gelir etme hem de turistik ürünlerini pazarlayabilme gibi katkıları bulunmaktadır (Hilchey, 1993). Tarım turizmine katkı sağlamak için yapılan bu faaliyetler turistlerin hem tarımla ilgili bilgi edinmelerini hem de güzel bir vakit geçirmelerini sağlamaktadır. Bu sayede bölge için ekonomik kazanç elde etmektedirler (Şekerli, 2018).

2.1.5.2 Akarsu turizmi

İlk kez 1992 yılında Türkiye’de tanıtımı ve çalışması yapılan ve ilk olarak Çoruh Nehri’nde yapılan turizm faaliyetleri başlanan akarsu turizmi, doğa ve spor turizmi ile iç içe olan canlı bir turizm türüdür (Çankaya, 1996).

Akarsu turizmi, genel anlamda akarsularda yapılan turizm amaçlı sportif faaliyetleri içeren etkinliklerin tümü olarak tanımlanmaktadır (Koç, 2019).

Akarsu turizmi denilince kano, akarsu kayağı ve rafting gibi spor türleri akla gelmektedir. Türkiye’de ki akarsularımızın büyük bölümü akarsu turizmine elverişlidir (Akpınar ve Bulut, 2010). Türkiye’de akarsu turizmine elverişli akarsular ise bölge bölge şu şekildedir;

- Akdeniz Bölgesi: Köprüçay (Antalya), Dim Çayı (Antalya), Manavgat Çayı (Antalya), Anamur/Dragon Çayı (Mersin), Feke-Göksu Nehri (Adana)
- İç Anadolu Bölgesi: Zamantı Irmağı (Kayseri)
- Ege Bölgesi: Dalaman Çayı (Muğla)
- Karadeniz Bölgesi: Fırtına Deresi (Rize), Altıparmak- Barhal Çayı (Artvin)
- Doğu Anadolu Bölgesi: Çoruh Nehri
- Güneydoğu Anadolu Bölgesi: Fırat Nehrinin bir bölümü (Keleş vd., 2014).

2.1.5.3 Balon turizmi

İnsanların ikamet ettiği yerlerden farklı yerlere balon etkinliklerine katılmak amacıyla gelmesi olarak tanımlanabilir (URL-72, 2023). Dünyanın birçok yerinde balon turizmi popüler turizm çeşitlerinden biridir. Balon turizmi destinasyonları ise şunlardır:

- Jaipur / Hindistan,
- Canterbury Ovaları / Yeni Zelanda,
- Kapadokya/ Türkiye,
- Namib Çölü/ Namibya,
- Albuquerque/ ABD,
- Masai Mara/ Kenya,
- Vilnius / Litvanya,
- Bagan ve Burma / Myanmar,
- Kızıl Merkez / Avustralya,
- Nil Nehri / Mısır (Güzel vd., 2020).

Özellikle Türkiye’de Kapadokya Bölgesi’nde ön planda olan balon turizminde ciddi kazançlar elde edilmektedir. Hem acenteler hem de rehberler açısından önemli bir yere sahiptir (Doğan,2015).

2.1.5.4 Bisiklet turizmi

Bisiklet turizmi; bisikletleriyle birlikte bulunduğu yerden uzakta en az bir gece geçirmek isteyen kişilerin yaptığı bir turizm türüdür. Ayrıca bisiklet yarışlarını da takip etmek isteyen kişiler de bu turizme dâhil olmaktadır. Bu turizme katılan kişiler buldukları yerde en az 24 saat kalmaları gerekmektedir (Sustrans, 1999).

Bisiklet turizmini yapmak isteyen kişiler yanlarında ailesi ve yakın çevresini de getirerek bu turizme katılmaktadırlar. Çoğunlukla tatil günlerinde ya da hafta sonlarında bu faaliyete katılmayı tercih etmektedirler (Pratte, 2006: 63).

Bisiklet turizmi spor turizmi olarak düşünülse de o bambaşka bir turizm dalıdır. Hem doğa dostudur hem de bir ulaşım aracı olarak kullanılmaktadır (Soyalp, 2017). Bu bakımdan bisiklet turizmi sürdürülebilirliğe katkı sağlayan bir turizm çeşididir. Doğa dostu olması sayesinde çevre ve hava kirliliğinin azaltmaktadır. Çünkü benzin gücü ile değil insan gücü ile hareket etmektedir. Bu da ekonomik anlamda da kazanç sağlamaktadır (Neves ve Esperança, 2011)

2.1.5.5 Botanik turizm

Bitki gözlemciliği olarak özellikle son yıllarda artış gösteren botanik turizm, bitkileri habitat alanlarında onları inceleme ve tanıma etkinliği olarak tanımlanmaktadır. Turistler, kendi özel alanlarına göre tek ya da parça parça seyahatlerle bu turistik faaliyetlere katılırlar. Özellikle endemik bitkiler bu turizm açısından oldukça önemli bir yere sahiptir (Sayılan, 2008).

Botanik turizmi, seyahat ve eğlenceli etkinliklerle beraber botanik bahçelerinin içerisinde yer alan bisiklet turları, yürüyüşler, sergiler, yoga, festivaller, konserler, spor programları, şenlikler, bitki satışı ve bitki izleme etkinlikleri gerçekleştirilmektedir (Hepcan ve Özkan, 2005).

2.1.5.6 Dağ turizmi

Doğallığı ve macera dolu aktivitelere sahip olan dağ turizminde insanlar arasında giderek yaygınlaşmaktadır. Dağ turizmi başlarda tek kişilik ya da küçük gruplar şeklinde yapılırken şimdi ise gerekli ekipmanlara sahip olan büyük kitlelerin oluşturduğu turizm etkinlikleri içerisinde yer almaktadır (Davidson, 2002).

Dağ turizmini çekici kılan bir takım özellikler vardır. Bunlar; estetik, niş karakter, kırılganlık, erişim zorluğu, çeşitlilik ve en önemlisi marjinallik. Her dağın kendine has bir yapısı, farklı manzaraları ve çeşitli hayvan ile bitki popülasyonu vardır (Nepal ve Chipenuik, 2005).

2.1.5.7 Dark (Hüzün) turizmi

Karanlık, kara veya hüznün turizm olarak adlandırılan dark turizm, insanların geçmişte yaşadıkları kötü olayları tekrar hatırlatan savaş alanları, doğal afetlerin sebep olduğu yıkık bölgeler, soykırım yerleri, cezaevleri, zindanlar, mezarlık ve türbeler, ölüm kampları, ünlü kişilerin ölüm yerleri gibi alanlara giderek hem acılarını unutmamak hem geçmişten ders almak hem de turizm faaliyetleri için katıldığı bir turizm çeşididir (Kang vd., 2012).

Kısaca dünyayı ve dünya görüşünü önemli ölçüde etkileyen yerleri ziyaret etme ve geçmişini unutmama çabası olarak tanımlanabilir (Tarlow, 2005). İnsanlar sadece acılarını yaşamayıp aynı zamanda turizm faaliyetlerine de katılarak ekonomik anlamda da bölge halkına gelir sağlamaktadırlar (Lennon ve Foley, 1999).

Doğaya ve insana dayalı olarak iki tür hüznün turizmi vardır. Doğaya dayalı olan turizmde doğal afetlerin sebep olmuştur. İtalya'nın Pompei kentinde bulunan yanardağının sebep olduğu yıkımlardır. İnsana dayalı turizmde ise, insanların bir ülkeye, bir millete yapmış olduğu vahşice katliamlardır. Savaş, şiddet, sömürgecilikle bunları yapmaktadır. Yüzbinlerce insanın ölümüne sebep olmuştur. Çernobil, Austchwitz Toplama Kampı, Srebrenica Soykırımı gibi ölümcül olayların sebep olduğu turizm çeşididir. İnsanlar yıl boyunca bu yerlere gidip o hüznü tekrar hatırlar ve tarihindeki kötü olaylara da sahip çıkmaktadırlar (Ergun ve Oktay, 2022).

2.1.5.8 Diaspora turizmi

Yunanca dağılma anlamına gelen, isteyerek ya da zorla göç eden birçok insan geçmişini, doğduğu, büyüdüğü, çocukluğunu geçirdiği vatanını, yaşadığı çevreyi unutmak istemez ve oraya hasret duyar (Tören, 2012). Bu nedenle diasporayı yaşayan ve tekrar oralara seyahat etmek isteyen insanlar, özlemlerini gidermek için o bölgelere giderler bu sayede diaspora turizmini gerçekleştirirler. 20. yüzyıldan önce bu turizm faaliyetlerine katılmak zor olsa da günümüzde gelişen teknoloji ve ulaşımın kolaylığı sayesinde daha hızlı şekilde sağlanmaktadır (Sim ve Leith, 2013). Teknolojik gelişmeler sayesinde ulaşım ve internetin gelişimi ile insanların vatanlarını ziyaretinde ve iletişimde artma görülmüştür (Li, 2019).

2.1.5.9 Edebiyat turizmi

Kültürel miras turizminin önemli bir parçası olan edebiyat turizmi; edebi bir eserin yoğun ilgisi sebebiyle yazarın eserlerinde geçen destinasyonlara ve mekânlara yapılan seyahatlerin oluşan bir turizm türüdür (Busby ve Klug, 2001).

Edebiyat turizmi; edebiyatla ilgili kent ve kasabalara seyahat etme anlamına gelmektedir. Edebi eserleri oluşturan yazarların doğum yerleri, yaşadıkları şehirler, mezarları ve eserlerinde bahsettikleri mekânlar, edebiyat turizmine olan çekiciliğin artmasını sağlamaktadır (Özkul vd., 2012). Çevik (2017) için edebiyat turizmi, yazarların doğdukları, hayatlarını devam ettirdikleri, eserlerini kaleme aldıkları ve hayali olarak oluşturdukları yerlere veya edebi anlamda popüler olan destinasyonlara yönelik seyahatler olarak tanımlanmaktadır.

2.1.5.10 Eğitim turizmi

Towner (1985) eğitim turizminin başlangıcı 17. ve 18. yüzyıl olarak kabul etmektedir. Nedeni ise, Avrupa'da eğitim-eğlence turları olarak bilinen Büyük Avrupa Turu'dur. Tarihin bu döneminde, İngiliz aristokrasisinin seyahatleri çok popüler olmuştur ve bu sayede eğitim turlarının İngiliz sanat ve kültürü üzerinde muazzam bir etkiye sahip olduğunu iddia etmektedir.

Eğitim turizmi, seyahat pazarının bir segmentidir. Ritchie (2003) iki farklı tre ayrılmıştır; turistlerin bizzat deneyimledikleri örgün öğrenme ile olan turizm, ikinci olarak ise gençlerin okumak için farklı bir şehre ya da giderek oluşturduğu ve genellikle kolej ve niversite gibi eğitim kurumlarının ön planda olduğu turizmdir. Eğitim turizmi ile ilgili daha kapsamlı bilgi ilerleyen bölümlerde sunulmaktadır.

2.1.5.11 Eko turizm

Doğa temelli turizm olan eko turizmi, ilk defa Hector Ceballos Lascurain gündeme getirmiştir (Avcıkurt, 2016). Turizmle klasik hale gelmiş deniz-kum-güneş kavramlarından farklı olarak doğa ile i içe olan bir turizm çeşididir. Bu turizm faaliyetlerine katılan insanlar, doğada bulunan bitki ve hayvan çeşitliliklerini yakından gözleme, kamp yapma, doğada yürüyüş yapma ya da bisiklet sürme gibi etkinliklere katılarak bu turizm çeşidine canlılık kazandırırılar (Orams, 1995).

2002 senesinde Quebec'in ev sahipliği yaptığı Dünya Turizm Zirvesi'nden sonra Dünya Turizm rgt (WTO) de eko turizmin hedeflerini belirlemiştir. Bunlar; turizmin ekosisteme olan zararlarını en az indirmek, bölgeye gelen turistler ve yerel halkı ve çevreyi koruması için bilinçlendirmeye çalışmak, yerel halkın ihtiyaçlarını karşılamak, yerel halk ve yönetimin beraber hareket etmesi, korumaya alınan bölgelerdeki kaynak eksikliğinin giderilmesi, yenilebilir kaynakların sürekliliğine yönelik programlarının desteklenmesi, ekonomik kazanç sağlama, turizmin kalkınmasına yönelik çalışmalar başlatılması, çevreye karşı duyarlı ürünleri arttırma, çevredeki bitki ve hayvan habitatını korumak için çalışmaları yapmak olarak sayılabilir (Kuter, 2014).

2.1.5.12 Festival turizmi

Festivaller, eğlenceli aktiviteler olmanın yanı sıra farklı kültürdeki ve bölgedeki insanları bir araya getiren önemli bir turizm etkinliğidir. Bu sayede festivalin düzenlendiği bölge önemli bir kazanç elde etmektedir. Böylece festivaller hem bölgeye gelen yerli ve yabancı turistlerin keyifli vakit geçirmesini hem bölgenin turizm anlamında tanıtılmasını sağlamaktadırlar (Chang, 2006).

Festival turizmi ise hızla gelişen bir turizm türü olmakla beraber turizm sezonunu tüm seneye yayma, turizm etkinliklerini arttırma, turizm talebini arttırma, düzenlenen bölgeye ekonomik katkı sağlama (URL-82, 2023), düzenlenen bölgeye olan ilgiyi arttırma, bölgeyi sosyal medya üzerinde de tanıtma, kaliteli imajlarla kültürel temalar yaratarak bölgenin reklamını sağlamaktadır. Festivallere katılan yerli ve yabancı turistler bu sayede bölgeye olan görüşlerinde değişme meydana gelmektedir. Böylece gelen yerli ve yabancı turistler bölgede edindikleri tecrübeleri aktararak turizm pazarına getiri sağlamaktadır (Akpınar, 2013).

2.1.5.13 Gastronomi turizmi

İlk defa 1998 yılında farklı kültürleri yiyecek yoluyla ifade etmek için Lucy M. Long tarafından literatüre kazandırılmıştır. Gastronomi turizmini, alışagelmışin dışında bir mutfak kültüründeki yiyeceklerin hazırlanmasının, servis edilmesinin ve tüketilmesinin yanında mutfağını, öğün hazırlanma ve insanların yeme biçimlerine göre düzenlenen bir turizm çeşidi olarak tanımlamıştır (Akgöl, 2012). Asıl olan farklı yerlerden yemek deneyimi için gelen insanların göz ve damak zevkine hitap etmektir.

Gastronomi turizminde, yerel kültürün bir parçası olan ürünlerin turistler tarafından tüketilmesi, bulunan yörenin turizminin tanıtımına katkı sağlaması, bölgenin tarımsal ve ekonomik olarak gelişimine önem vermesi, pazarlamanın üretici ve tüketiciye göre yapılması, gelen turistlerin tercihlerine ve yemek tarzlarına hitap etmesi gibi unsurlar önemli rol oynamaktadır (Hall vd., 2003). Gastronomi turizmini sadece büyük restoranlar değil aynı zamanda yerel bir pastane, sadece yerel halkın bildiği bir mekan veya yörenin tarihi mekanında bulunan bir dondurmacı da oluşturabilir (Çağlı, 2012).

2.1.5.14 Golf turizmi

Spor turizmi kapsamında değerlendirilen golf turizmi, turizm türleri içerisinde en hızlı gelişim gösteren dallardan biri olarak (Hudson ve Hudson, 2014) turizm endüstrisinde önemli bir etkiye sahiptir (Petrick ve Bachman, 2002). Ayrıca golf turizmi, turizm sezonunu tek bir döneme değil tüm yıla yaymayı hedefleyen bir türdür. Bu kapsam da bölgesel ve ulusal turizm organizasyonları, farklı ülkelerden gelen turistleri bünyesine

çekmek için golf turizmine yönelik çeşitli yöntemler ve aktiviteler geliştirmektedirler (Humphreys, 2017).

Golf sporuna duyulan ilgi gün geçtikçe artmaktadır. Turizmde önde olmak isteyen birçok ülke için golf sadece bir ürün değil aynı zamanda bir pazarlama aracıdır. Golf bir imaj ve kalite sembolüdür bundan dolayı golf turizmindeki aksaklıklar destinasyondaki diğer ürünlerin imajını etkilemektedir. Golf sahalarına sahip konaklama işletmelerindeki doluluk, golf sahası olmayan konaklama işletmelerine göre daha fazla olmaktadır (Önen,1992).

Golf turizmi ve tesislerinin çevreye zarar verdiği ileri sürülse de tam aksine doğal yaşam alanlarını sürdürülebilir kılmakta ve vahşi doğadaki canlıları korumaktadır (Terman, 1997).

2.1.5.15 İnanç turizmi

Kutsal yerlerin bu dinlere mensup turistlerce ziyaret edilmesinin, turizm olgusu içerisinde değerlendirilmesi olarak tanımlanmaktadır (Sargın, 2006).

Anadolu'da önemli inanç turizmi merkezleri denildiğinde İstanbul, Konya, İznik, Antakya ve Şanlıurfa akla gelen ilk şehirler olarak bilinmektedir (İbret vd., 2015).

Çok eski turizm türlerinden biri olan inanç turizmi, ilk olarak Orta Çağda gündeme gelmiştir. Roma, Vatikan ve Kudüs gibi yerler dini anlamda önde gelen şehirler olmuştur. Sonrasında ise 19. yüzyılda kitlesel turizm hareketleri ile inanç turizmi de yayılmaya başlamıştır (Güzel, 2010). Alternatif turizmi zaman ve yer bakımından belirli dönemde yoğunlaşmaya karşı çıkmıştır. Bu turizm türlerinden biri olan inanç turizmine turistler tüm sene boyunca katılım gösterebilmekte ve o bölgede olan dini harcamalarda ekonomik olarak bölge halkına katkı sağlamaktadır (Karaman ve Usta, 2006).

İnanç turizm kapsamında değerlendirilen İslam'ın kurallarına göre tasarlanan helal turizm ise, İslam'ın emir ve yasaklarına göre üretilen ürün ve yiyecek-içecek, ulaşım, rekreasyon, konaklama ve seyahat hizmetlerinin de beraberinde olduğu bir turizm

türüdür (Battour ve İsmail, 2016). İslamın kurallarına göre organize edilen turizm etkinlikleri, Müslümanların hem tatillerini yapmalarını hem İslami kurallarını yaşamalarına fırsat sağlamaktadır (Battour ve İsmail, 2016). Aynı zamanda, Müslüman turistler için helal gıdalar, alkolsüz içecekler, lavaboların ve odaların kible yönünde olması, havuz ve SPA bölümlerinin kadın ve erkekler için ayrı ayrı olması, restoranlar da aile kısımlarının da bulunması gibi tüm aktivitelerini ve imkanlarını İslami kurallara göre olmak zorundadır (Battour ve İsmail, 2016).

Helal turizm aslında bir yaklaşım şeklidir. Otellerde helal konseptli etkinlikleri atırmak ülke açısından turizm gelirini de arttırmak demektir. Helal turizmi tanıtımında önde olan ülkeler Malezya ilk sırada yer alırken Türkiye ikinci sırada yer almaktadır (Poyraz ve Oktay,2017). Malezya son zamanlarda uyguladığı turizm stratejileri ve yaptığı yatırımlar ile helal turizm pazarında önde olan ülkelere biridir (Demirkol ve Oktay, 2004). Helal turizm, bir turizm türü olmayıp, turizmin tüm türlerini helal anlayışla yapmaktadır. Helal tatil turizmi, helal spor turizmi, helal kültür turizmi gibi türleri bulunmaktadır (Boğan vd., 2016).

2.1.5.16 Karavan turizmi

Günlük hayatın kargaşasından kurtulmak isteyen insanlar, tatil yapma ihtiyacı duyarlar. Bunun için özellikle doğal ortamları tercih etmektedirler. Karavan turizmi ile insanlar doğal ortamlarda bulunma fırsatı yakalamaktadırlar (Yorgun vd., 2023).

Karavan turizmi sayesinde doğa ile iç içe bulunan insanlar, barınma, yeme- içme ihtiyaçlarını da buldukları yerde karşılamaktadırlar. Ayrıca yeni yerler görme ve istedikleri yerde konaklama olanağı da sunmaktadır (Şenol, 2008).

Özellikle sosyal medyayı takip eden seyahat severler ve aynı zamanda boş vakti çok olan emekliliği gelmiş insanlar tarafından tercih edilen bir turizm çeşididir. Karavan turizmi dünya çapında özellikle Avrupa, Amerika, Avustralya ve Kanada da yoğun ilgi görmektedir (URL-53, 2023). Türkiye’de ise bu turizme katılan insanlar genellikle deniz kenarında ve havanın dört mevsim daha yumuşak olduğu bölgeler olan Ege ve Akdeniz bölgelerini tercih etmektedirler (Akpur ve Zengin, 2019).

2.1.5.17 Kış turizmi

Bilindik turizm anlayışından uzaklaşan turizmi de kış dönemine yaymayı amaçlayan bir turizmdir. Turizm anlayışının çeşitlenmesi ile beraber işletmelerde ellerinde bulunan imkanları en iyi şekilde kullanmaya başlamıştır (Koşan, 1994).

Kış turizmi denildiğinde akla gelen ilk spor kayaktır. Kış turizmi genellikle bir bölgenin yoğun kar alması ayrıca bu bölgenin rakımının yüksek dağlık bir yer olması gerekmektedir. Böylece kış sporları bu bölgelerde rağbet görmektedirler (Ülker, 1999). Kayak gibi karlı bölgelerde yapılan sporlar için elverişli, kar yağışının çok olduğu aynı zamanda eğimli olan bu bölgelere yılın belli bir döneminde yapılan seyahatleri kapsamaktadır. Turistler seyahat süreleri boyunca temel ihtiyaçları olan yeme-içme, o bölgede konaklama ve dinlenmenin yanında gezme, yeni yerler keşfetme, bölgede bireysel ve grup etkinliklerine katılma gibi aktivitelerin tamamı kış turizmini oluşturur (İlban vd., 2008). Kış turizmi kısaca bölgenin yağış şeklinden etkilenen, yükseltinin çok olduğu bölgelerde yoğunlaşmış bir turizm çeşididir (Doğaner, 2001).

2.1.5.18 Kongre turizmi

Kongre turizmi ile ülkede belirli turizm bölgesinde toplanmasının önüne geçmek için bunu tüm seneye yaymak istenmiştir. Bütün yıl boyunca yapılması sayesinde turistlerde harcamalar yaparak bölgeye ekonomik anlamda katkı sağlamıştır. Böylece günümüzde popülerliğini koruyan bir turizm çeşidi olmuştur (Dölalan, 2008).

Kongre turizmi, insanların belirli konular kapsamında fikir alışverişinde bulunmak için buldukları şehirden farklı şehirlere gitmesi ve buralarda konaklama yapması olarak adlandırılır. Ayrıca bu şehre gelen kongre için gelen bu insanlar sadece iş amaçlı değil bölgenin meşhur yerlerini de görüp tanıyıp, yöresel lezzetlerini yakından tanıma şansı bulurlar bu da kongre turizmine olumlu yönde etki sağlamaktadır (Özen, 1986).

Kongre turizminde asıl amaç belirli bir standarda ulaşmış ve özellikle yaz döneminde şehrin sahil bölgelerinde yoğunlaşmasının önüne geçmeyi, bu yoğunlaşmayı tüm yıla yaymayı istemektedir. Bunu yapmak için de tesis sahiplerin tesislerini güzelleştirmesi

gerekmektedir. Böylece tesisleri turizm anlamında çekici hale getirip turistlerin konaklamalarını ve burada harcamalar yaparak bölge insanına da gelir elde etmesini sağlamaktadır (Aymankuy, 1996).

2.1.5.19 Kruvaziyer turizmi

Deniz turizmi birçok etkinliği bandıran geniş bir turizm çeşididir. Yat ve gemi işletmeciliği, tüplü dalış yapma, günü birlik olarak düzenlenen tekne turları gibi birçok etkinlik bulunmaktadır (URL-71, 2023). Bunların yanı sıra, kruvaziyer turizmini de içeren deniz üstünde ve deniz altında organize edilen çeşitli etkinliklerden oluşmaktadır (Deniz Ticaret Odası Dergisi, 2017).

Kruvaziyer turizmi ise; turistlerin kruvaziyer gemileri ile hem eğlenmek hem de farklı yerleri görmek amacıyla yaptıkları seyahatler olarak tanımlanmaktadır (Özgezmez ve Şakar, 2017).

Deniz turizminin içinde yer alan kruvaziyer turizmi ile turistlerin gemi içerisinde konaklama, yeme-içme, yüzme, oyun ve sinema salonlarından faydalanma, cilt bakımı yaptırabilme, dans etme, masaj yaptırma ve spor yapma gibi çeşitli aktiviteler sayesinde kendi temel ihtiyaçlarını karşılayıp zevklerine hitap etmeyi amaçlanmıştır. Ayrıca durakladıkları limanlarda turistlerin bölgeyi gezme, tanıma, farklı lezzetler deneyimleme ve alışveriş yapma fırsatı da vermektedir (Sezer, 2014). Kruvaziyer gemileri ile seyahatte yolculuk tarihi, saati, gideceği yerler ve molalar önceden planlanmış ve turistlere sunulmuştur. Ayrıca turistleri bölgeyi gezdirme, bilgilendirme ve tekrar gemiye getirilmektedir. Limanlar ise genellikle turistlerin yoğun olduğu yerlerden seçilmesine özen gösterilmektedir. Böylece turistler temel ihtiyaçlarını kolaylıkla giderilme fırsatı yakalamaktadırlar (Güzel, 2006).

2.1.5.20 Kültür turizmi

Bu kavram ilk defa 1980'li yılların başında Avrupa Komisyonu'nda, Avrupa Birliği'nin kültürel mirasını ve kültürel kimliğini meydana çıkarmak için yapılan çalışmalar esnasında ortaya konulmuştur (Kocapınar, 2003).

Ekonomik kazanç getiriminin yanında maddi ve manevi kültürel değerlerin korunması bakımından özellikle üzerinde durulan bir turizm şeklidir (Öztürk ve Yazıcıoğlu, 2002).

Kültür turizmi yalnızca önceki dönemlerden kalan kültürel mekan ve anıtların ziyareti değil, ayrıca bir bölgede veya ülkede yaşayan insanların yaşam stilleri üzerine temellendirilmiştir (Richard, 2001).

Kültürel keşif yapmak için dünyanın farklı yerlerinden bölgeye gelen turistlerin bölgeye olan bu merakları sayesinde kültür turizmine olan talep giderek artış göstermektedir (Wang vd., 2006).

2.1.5.21 Macera turizmi

Macera turizmi, sıra dışı, normal mekandan uzak yada yabancı ortamlarda tercih edilen turistlerin boş vakitlerini değerlendirebileceği bir turizm türüdür (Millington vd., 2001).

Bu turizm etkinliklerine katılmaya son derece istekli olan turistler, yeryüzünde keşfedilmemiş yerleri ve doğası ile kendine çeken farklı yerleri keşfetme şansı yakalarlar. Böylece bölgeyi gezerken yaşadıkları deneyimler onları fazlasıyla heyecanlandırmaktadır (Bentley vd., 2007).

Macera turizmi kapsamında deneyimlenen faaliyetler belirli bir yerde gerçekleşmektedir. Ayrıca işletmeciler, etkinlikler gerçekleşirken oluşabilecek risklere karşı da önlem alarak katılımı artmayı sağlamaktadırlar (Buckley, 2010).

2.1.5.22 Mağara turizmi

Dünyada ilk defa bilimsel olarak başlayan mağara araştırmaları sonrasında turizm etkinlikleri içinde önemli hale gelmiştir. Türkiye’de de mağara turizmi için ilk defa yapılan faaliyet ise Alanya Damlataş Mağarası olmuştur. Sonrasında da Silifke Narlıkuyu-Dilek Mağaraları ve Burdur İnsuyu Mağarası, mağara turizmine katkı sağlamıştır (Aygen, 1988).

Türkiye’de 40 binin üzerinde mağara bulunması sayesinde özellikle macera sever birçok kişinin bu turizme olan ilgisini arttırmıştır (Külekçi ve Sezen, 2018).

2.1.5.23 Sağlık turizmi

Alternatif turizm türlerinden biri olan sağlık turizminin birçok tanımı bulunmaktadır. Dünya Turizm Örgütü sağlık turizmini şöyle tanımlar, *“bireyin, iyilik halini geliştirmek amacıyla, kaplıcalar başta olmak üzere sağlık merkezlerine gidilmesi”* olarak tanımlamaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı ise, *“sağlık turizmi, fizik tedavi ve rehabilitasyon gereksinimi olanlarla birlikte uluslararası hasta potansiyelini kullanarak sağlık kuruluşlarının büyümesine olanak sağlayan turizm türüdür.”* tanımını yapmıştır. Öztaş ve Karabulut (2006) göre de, insanlar var olan sağlıklarını korumak için ve bozulan sağlıklarını düzelterek yeniden eski sağlıklarına kavuşmak için sağlık turizmine ihtiyaç duymaktadırlar. Sağlık turizmini, genel olarak sağlığın geliştirilmesi, sağlığın korunması ve kaybedilen sağlığın geri kazanılması amacıyla başlayan ve sağlık hizmetleri unsurlarının yanı sıra tatil unsurlarını da kapsayan seyahatler, konaklamalar ve organizasyonlardan doğan olay ve ilişkilerin bütünü olarak tanımlamak mümkündür (Gençay, 2007).

Sağlık turizmi kapsamında değerlendirilen medikal turizm, şifa bulmak isteyen insanların sağlık konusunda ileride olan yerleri tercih etmektedirler. Böylece cerrahi işlem gerektiren göz, kalp, eklem, tüp bebek gibi tedavi yöntemlerinden yararlanabilmektedirler. Özellikle de Uzakdoğu Asya, Güney Avrupa ve Güney Amerika bu turizmde ön plana çıkmaktadırlar (Aydın, 2012).

Medikal turizmine yönelen insanlar hem tedavi olup hem de gittikleri bölgeye döviz sağlamaktadırlar. Dünya da olduğu gibi Türkiye’de de bu konuda yatırımlar giderek artmaktadır. Bu sayede medikal turizmde önde olan ülkelerden birisi olmuştur (Şen, 2020).

Ayrıca, bu ülkelerde kuzey ülkelere kıyasla yüksek teknolojik cihazlara sahip olma, ulaşım kolaylığı, ucuz maliyetli ürünler, donanımlı insan sayısının yeterli olması ve alt yapılarının sağlam olması gibi nitelikler bu ülkelere olan ziyaretçi sayısını da giderek

arttırmaktadır. Bu da medikal turizmin gelişmesine katkı sağlamaktadır (Karagülle vd., 2016).

2.1.5.24 Termal turizmi

Sağlık turizmi kapsamında yer alan termal turizmi, içerisinde taşıdığı mineraller sayesinde tedavi edici ve dinlendirici özelliği bulunduran termal sulardan faydalanma amacıyla o bölgelere seyahat etme olarak tanımlanabilmektedir (Kozak, 2001).

Jeotermal kaynaklardan biri olan kaplıcalar dünyada olduğu gibi Türkiye’de de önemli bir yere sahiptir (URL-52, 2023). Özellikle bazı iller termal turizmde önemli bir konumdadır (URL-46, 2023). Örneğin; Denizli ilinde Pamukkale, İnaltı, Ortakçı, Karahayıt ve Burhaniye Kaplıcaları (URL-47, 2023); Afyon ilinde Gazlıgöl, Kervansaray, Ömer Gecek ve Sandıklı (URL-50, 2023); Balıkesir ilinde Gönen (URL-49, 2023); Yalova ilinde Armutlu ve Termal Kaplıcaları (URL-48, 2023); Aydın ilinde İmamköy, Kızıldere, Çamur ve Alangüllü Kaplıcaları (URL-42, 2023); Ankara ilinde ise Beypazarı, Kızılcahamam, Haymana, Ayaş, Sincan ve Çubuk Kaplıcaları ile Diyarbakır ilinde Çermik, Ankaris ve Göksu (URL-51, 2023); termal turizm açısından önem taşımaktadır (URL-43); İzmir ilinde ise Balçova, Bayındır, Kaynarca, Bademli, Nebiler ve Gülbahçe (URL-44, 2023).

2.1.5.25 Tren turizmi

Tren turizmi, önceki zamanlarda sadece ulaşım maksadıyla kullanılırken günümüzde ise bunun yanı sıra turizm amaçlı da kullanılmaktadır. Farklı deneyimler yaşamak isteyen insanlar tren ile uzun yollar seyahat etmektedir. Hem yeni yerler görmekte hem de tren yolculuğunun keyfini çıkarabilmektedirler (Doğan vd., 2018). Turistik amaçlı tren yolculuğunun ilki ise Doğu Ekspresi’nin Paris-İstanbul seferini yapmasıyla başlamıştır (Bayraktar, 2020).

2.1.5.26 Yat turizmi

Alternatif turizm çeşitlerinden biri olan yat turizmi, yat içerisinde konaklama, yeme-içme ve aynı zamanda farklı yerleri de görme fırsatını sağlama gibi çeşitli hizmetleri

içerisinde barındıran popüler bir turizmdir. Yatlar 12 kişiden az olmamakla birlikte istenilen boyda ve özellikle yatlar bulmak mümkündür (Doğaner, 2001).

Dünya’da yat turizm merkezleri olan yerler ise; Florida, Karayip Adaları, Pasifik Adaları, Saint Diego – San Francisco, Rhode Adası, Puket Lagonları –Tayland, Akdeniz olarak sayılmaktadır (Hacıoğlu ve Avcıkurt, 2008).

2.1.5.27 Yayla turizmi

Kitle turizmine karşı olarak ortaya çıkan alternatif turizm türlerinden biri olan yayla turizmi, yılın her mevsiminde aktif bir şekilde faaliyet göstermektedir. Özellikle de sıcak havalardan bunalan insanlar yaylaları tercih etmektedirler. Bir süre de yaylalarda konaklama yapan insanlar kendi ihtiyaçlarını da buradan karşılayarak bu turizme katkı sağlamış olurlar (İTO, 1997).

Yayla turizmi daha çok günlük hayatın yoğunluğundan kurtulmak ve iş hayatının stresinden uzaklaşmak isteyen insanlar tarafından tercih edilmektedir. Çünkü doğada olmak onlara iyi geleceğinin düşündükleri için dağların yüksek kesimlerinde olan yayla gibi doğal yerlere yönelmektedirler. Bireysel ya da toplu olarak yayla turizmine katılabilen insanlar, isterlerse orada konaklama, yeme-içme ve alışveriş gibi ihtiyaçlarını da karşılayabilmektedirler. Bu ihtiyaçlarını karşılarken çevrenin doğal güzelliklerine zarar vermeden yapmaya özen göstermektedirler (Albayrak, 2013).

Türkiye’de platolar geniş yer kaplamaktadırlar bu sebeple yayla faaliyetleri de turizm açısından önemli yere sahiptir. Özellikle Kastamonu ilinde bulunan yaylalar hemen her ilçede bulunmaktadır. Araç, Daday, Devrekani, Bozkurt ve Pınarbaşı ilçelerinde yaylalar geniş yer kaplamakta ve doğası ile insanları kendine çekmektedir (Oktay vd., 2016). Rize ilinde bulunan yaylalar hem yerli hem de yabancı turistleri kendine çekmektedir. Ayder, Ayzer, Pokut, Elevit, Kale, Palovit, Hazindak, Çiçekli, Gito Yayları, yayla turizmi için önemli merkezlerden bazılarıdır (Haberal, 2011).

2.2 Alternatif / Özel İlgi Turizmi Kapsamında Eğitim Turizmi

Alternatif turizm türlerinden biri olan eğitim turizmi, kişilerin istediği bir bölgeye eğitim amacı ile gitmesi olarak tanımlanmaktadır (Kozak ve Bahçe, 2012).

2.2.1 Eğitim Turizminin ve Eğitim Turistinin Tanımı

Turizmin önemli bir bölümünü oluşturan sürdürülebilir turizm gelişimindeki amaç, gerçek durumu deneyimleme ihtiyacını karşılamaktır. Bu amacı gerçekleştirmek için asıl olan yöntem saha gezisi yapmaktır. Bu sayede insanlar yaşayarak öğrenme faaliyetini gerçekleştirir. Bu yöntemin gelişmesine katkı sağlayan turizm çeşitlerinden biri de edu-turizmdir. Daha geniş bağlamda, edu turizmi sadece akademisyenler için değil, seyahatlerinde veya turizmlerinde bilgi ve deneyimlerini geliştirmek isteyen herkes için de tasarlanmıştır. Edu-turizm kelimesi İngilizce kökenli eğitim ve turizm kavramından türetilmiştir (Malihah ve Setiyorini, 2014).

Eğitim; kişinin doğumdan ölümüne kadar olan sürede edindiği tüm bilgi birikimlerdir. Kişinin içinde bulunduğu aile, çevre ve kültürden etkilenir. İnsanlar bilgi dünyasını geliştirmek için seyahate gereksinim duyarlar. Yüzyıllar boyunca insanlar kendi ülkesinden çıkıp daha iyi öğrenim göreceği yere gitmek istemektedir. Böylelikle hem eğitim hem de turizm ihtiyacını karşılamış olurlar (Kozak ve Bahçe, 2012). Eğitim turizmi kavramını ilk olarak ortaya çıkmasını sağlayan 'Grand Tour' (Büyük Tur) sayesinde olmuştur. İlk başta İngiltere'de ortaya çıkan bu seyahatlere İngiltere'deki soylular katılmıştır. Eğitim amacı ile giden soylu ailenin çocukları Avrupa'daki büyük ve gelişmiş ülkelere gitmişlerdir (CTC, 2001).

Eğitim-Turizm başka bir tanımda ise, eğitim ve öğretim amacı ile katılım sağlayan öğretmen ve öğrencilerin katıldığı özel ve kısa süreli bir turizm türüdür (Vucetic ve Yuan, 2003).

Bodger (1998) ise eğitim turizmini veya edu-turizmini, eğitim amacı ile yola çıkan turistlerin, hedefledikleri konuma giderek, eğitim ihtiyacını gidermesi ve gittikleri

konumlardaki öğrenme faaliyetlere katılım göstererek deneyim kazanması olarak tanımlamıştır.

Lewis (2005)'e göre de, eğitim turizme katılım sağlayan öğrenciler sadece mesleki anlamda gelişim göstermesini değil aynı zamanda gittiği toplumdaki daha geniş konulardan olan çevre, turizm ve politika gibi odaklanması gerektiğini savunmuştur. Aksi takdirde sadece mesleğe odaklanmak öğrencileri yetersiz kılmaktadır.

Ritchie (2009) eğitim turizmini, en az bir gece tatile çıkan turistlerin, eğitim ve öğretim etkinliklerini birincil ya da ikincil bir parçası olarak dâhil etmesi olarak tanımlamıştır. O bu tanımıyla, edu-turizminin sadece öğretmen ve akademisyenler için değil aynı zamanda ülkede yaşayan herkes için de yapılan seyahat olarak tanımlayarak oluşan dar anlayıştan sıyrılmayı hedeflemiştir. Böylelikle eğitimde gelişme ve o yöredeki insanlar arasındaki iletişimin artarak sosyalleşmenin de büyümesine katkı sağlamıştır.

Bhuiyana vd., (2010) ise eğitim turizmi, belirli bir konuma eğitim ve öğretim faaliyetlerini gerçekleştirmek için bireysel veya grup şeklinde seyahat eden kişi veya kişileri kapsamaktadır.

Özellikle son zamanlarda popülerliği artan eğitim turizminde, farklı ülkelere giderek kendilerini geliştirmek isteyen öğrencilerin gittiği ülkede bölümüne uygun şekilde öğrenim görmektedirler. Bu sayede hem farklı dillerde öğrenip hem de ve mesleki anlamda deneyimler kazanarak kendilerini iyi bir kariyer yaparlar (Erçek, 2019).

Eğitim turizmi, turistin öğrenme, kendini geliştirme, entelektüel gelişim ve beceri geliştirme konusundaki katılımını ve deneyimini birincil motivasyon olarak belirleyen turizm türlerini kapsar. Eğitim Turizmi, diğerlerinin yanı sıra akademik çalışmalar, beceri geliştirme tatilleri, okul gezileri, spor eğitimi, kariyer geliştirme kursları ve dil kursları ile ilgili geniş bir ürün ve hizmet yelpazesini temsil eder (URL-73, 2023).

Kısaca eğitim turizmi, turistlerin buldukları konunun dışındaki bir yere, eğitim faaliyetlerine katılma amacıyla seyahat ettikleri bir turizm biçimini ifade etmektedir (Bello, 2015).

Eğitim turizmi kapsamında yapılan aktivitelere örnek olarak ise yetişkin çalışma turları, uluslararası ve yerli niversite ve okul öğrencileri, dil okulları, okul gezileri ve değişim programları da dâhil olmaktadır. Eğitim turizmi resmi veya gayriresmi olarak düzenlenebilmektedir (Ritchie vd., 2003).

Bir rehber önderliğinde yapılan eğitim amaçlı turlarda, soylu ailelerin çocukları özellikle Paris, Roma ve Floransa gibi kültürel zenginliği olan şehirlerde müzik, resim, edebiyat ve sanat gibi farklı alanlara ilgi duymuşlardır (URL-74, 2023). Böylelikle eğitim turizmi sayesinde içinde buldukları ülkeyi tanıma fırsatı yakalamış hem de eğitimlerini o şehirlerde tamamlamışlardır. O dönemde, bu eğitim turlarına katılan zengin ailenin çocukları “eğitim turisti” olarak tanımlanmıştır (Theobald, 1998).

Bir grup insanın veya bireyin kendini geliştirmek için bir konuda bilgi edinme amacı ile kendi ülkesinin dışında farklı bir ülkeye seyahat etme süreci eğitim turizmi olarak adlandırılmıştır. Bu sürece katılan bireylere de eğitim turisti olarak tanımlanmıştır (Bodger, 1998).

Entelektüel anlamda gelişmek isteyen insanların, buldukları yerlerden çıkıp eğitim alma amacı ile uluslararası sınırlardan geçmesi eğitim turisti olarak isimlendirilmektedir (Abubakar vd., 2014).

Eğitim turisti, bireysel ya da grup olarak gezmeyi, gittiği yerde ayrıca öğrenme deneyimine aktif olarak katılım sağlamayı ve o bölgenin kültürünü de daha yakından tanımayı amaçlayan insanlardır (Kelly ve Brown, 2004).

Eğitim ve ğretim faaliyetlerine katılan turistler, bu süreçte buldukları destinasyonlardaki yabancı dil edinimi, edebiyat, spor ve sanat gibi birçok alanda da kendini geliştirme fırsatı yakalamaktadır (Theobald, 1995).

2.2.2 Eğitim Turizminin Tarihçesi ve Gelişimi

Eğitim amaçlı seyahatlerin sonucunda ortaya çıkan eğitim turizmi kavramı son zamanlarda popülerliği artmış olmasına rağmen farklı bölgelere eğitim amacı ile yapılan bu seyahatlerin başlaması çok eskiye dayanmaktadır. Bira yüzyıldır bazen

kariyer bazen de deneyim amaçlı buldukları yerden farklı bölgelere giden akademik anlamda kendini geliştirmek isteyen insanlar her zaman varolmuştur. Smith ve Jenner (1997) makalesinde, çok eski zamanlardan beri eğitim maksadıyla yapılan seyahatlerin olduğunu ve teknolojinin gelişmesi ile birlikte daha arttığına dikkat çekmektedir fakat turizm akademisyenlerinin ve turizm işletmecilerin bu alanı büyük ölçüde görmezden geldiğini savunmaktadır.

İngiltere’de coğrafi keşifleri başlamasına neden olan Büyük Tur sonrasında aristokrat sınıf bu bölgelere eğitim, dini yükümlülük ve ticaret amacı ile seyahate çıkmışlardır. İngiltere’deki aristokrat aileler çocuklarını dış ilişkileri kuvvetlendirme, yabancı bir dil eğitimi, spor ve sanat gibi alanlarda donanım kazanmak için Fransa, Almanya ve İsviçre gibi gelişmiş ülkelere göndermişlerdir. Ayrıca sadece öğrenciler değil eğitim amacı ile diplomatlar ve iş adamları da bu tura katılım sağlamışlardır (CTC, 2001).

Bir rehber önderliği ile organize edilen bu eğitim turlarında katılan kişiler kültürel anlamda zengin olan Roma, Paris ve Floransa gibi şehirlerde resim, mimari, spor, dini, müzik, sanat ve edebiyat gibi farklı alanlarda bilgi ve tecrübe kazanmışlardır. O dönemde, bu eğitim turlarına katılan Alman, İngiliz, Fransız, İsveç, İspanyol ve İtalyan gibi farklı milletlerden gelen kişilere “eğitim turisti” denilmiştir. (Theobold, 1985).

İlk başlarda büyük turlar için fiyatlar çok yüksek olmuştur. Bu sebepten dolayı yalnızca aristokrat aileler ve onların çocukları bu tura katılmışlardır. Zamanla imkânların genişlemesiyle daha alt sınıftan kişilerde bu turlara katılma fırsatını yakalamışlardır. (Gee vd., 1997). 1800’lü yıllarda öğrenim görme amacı ile farklı sınıflardan kişilerin katıldığı bu turun ikinci kısmında ise eğitim faaliyetleri sayesinde Alp Dağları gibi hiç görmedikleri yerleri de görmüşlerdir (Steinecke, 1993).

Büyük Tur gibi eğitim amacının ön planda olduğu seyahatlerde insanlar hem merak duygusunu giderme hem de bulunduğu bölgeyi kültürel ve doğal ile tarihi güzelliklerini yakından deneyimleme şansı yakalamıştır (Burkart ve Medlik: 1981).

20. yüzyılda eğitim maksadıyla ile bu geziler sayesinde eğitim turistleri yerel ve tarihi güzellikleri deneyimlemişlerdir. Bu sayede ortaöğretim ve yükseköğretim hareketliliği de artmıştır (Kalinowski ve Weiler, 1992). Sonraki senelerde de bu

hareketliliğin genişlemesi ve gelişmesi ile Büyük Tur'a benzer özellikteki eğitim turizmi kavramı tekrardan gündeme gelmiştir (Gibson, 1998: 32).

2.2.3 Eğitim Turizminin Önemi

Eğitim turizmi, kişilerin öğrenme deneyimine katılma amacıyla farklı bir bölgeye seyahat ettikleri programlar olarak tanımlanmaktadır (Rodger, 1998).

İnsanların merak duygusunu gidermek amacı ile yaptıkları Büyük Tur sonrasında eğitim amacı ile seyahat faaliyetleri de giderek artmıştır. Eğitim amacı ile çıktıkları bu geziler sayesinde gittikleri bölgelerde hem konaklama hem de gezip görerek bölge hakkındaki bilgi haznesini genişletmiştir (Burkart ve Medlik, 1981).

Eğitim turizminin bilinirliği hem ev sahibi hem de misafir ülkelerin sosyo-ekonomik ve kültürel yönlerine yaptığı önemli katkıya karşılık gelmektedir. Ayrıca, orta sınıf ailelerin sayısındaki ve ekonomik refahındaki önemli değişiklik nedeniyle, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ekonomilerden sayısız öğrencinin akademik amaçlarını gerçekleştirmek için dünyanın gelişmiş bölgelerine göç etmesi nedeniyle yüksek öğretimin uluslararasılaşması hızlanmıştır (Oladipo vd., 2018).

Eğitim turizmi, eğitim meraklılarının dikkatini “geleneksel olmayan destinasyonlara” çekebilmektedir. Böylelikle sadece gelişmiş ülkeler değil az gelişmiş ülkelerde farklı bölgelerden gelen öğrenci popülasyonuna ev sahipliği yapmaktadır. Aynı zamanda kendini tanıtmaya fırsatı ve ekonomik anlamda kazanç da yakalamaktadırlar (Wood vd., 2012).

Eğitim turizminde yüksek kaliteli bir eğitim turu, seyahatlerindeki güzel manzaralı bir pencereye bakmak gibi olduğundan bahsetmektedir. Eğitim turizmi yalnızca eğitim ve turizm alanlarını değil, konaklama, ulaşım, yeme-içme, galeriler, müzeler, tiyatro ve sinemalar, tarihi mekânlar, dini mekânlar gibi birçok alanı da etkisi altına almaktadır. Bu sayede eğitim turistleri buldukları lokasyonu çok yönlü şekilde tanıma şansını yakalamaktadırlar (Lanegran, 2005).

Eğitim turizmi, insanların buldukları ũlkelerden eğitim hizmetini almak için ayrılmasıdır. Dũnya dilinin İngilizce olması sebebi ile eğitim dili de genellikle İngilizce olmaktadır (Rico ve Loredana, 2009). İngilizce dilinin her sektörde olması ve bilen kişilerinin iş olanakları fazla olması ve maddi açıdan da iyi bir gelir kapısı olması sebebi ile insanlar yurt dışına çıkıp ana dili İngilizce olan eğitmenlerden dil öğrenmek istemektedirler. Ayrıca insanlar dil öğrenmek amacı ile geldikleri bölgenin kũltũrũnũ de yakından tanıma fırsatı yakalamaktadırlar (Mansfield, 2013).

Özellikle eğitim ve turizm alanlarında iş olanaklarının artması dil kurumlarında rekabeti de beraberinde getirmektedir. Yenilikçi yaklaşımı ve teknolojik gelişmeleri yakından takip eden bu kurumlar, dũnyanın çeşitli yerlerinden insanları eğitim amacı ile bir araya getirmeyi hedeflemektedir ve bu yönde çalışmalara odaklanmaktadır (Rico ve Loredana, 2009).

Dũnyanın farklı yerlerinden eğitim alma maksadıyla gelen öğrenciler, belirli bir ücret karşılığında dil kurslarına kayıt olmaktadır. Böylelikle eğitim turizmi, dil kursları için ciddi kazançlar getiren bir pazar haline gelmiştir. Bu pazarın sadece ekonomik anlamda değil aynı zamanda sağlık, ulaşım, haberleşme ve sigorta gibi sektörlerinde hareketlenmesini sağlamıştır (Altbach vd., 2009).

İnsanlar katıldıkları eğitim turizmi faaliyetleri sayesinde yeni bilgiler edinmekte, kariyer anlamında yũkselmekte ve ayrıca bilimsel çalışmaları da yakından deneyimleme fırsatı yakalamaktadır. Özellikle gũnũmũzde aktif olarak devam eden Erasmus, Farabi ve Mevlana gibi eğitim amacı ile yapılan projeler sayesinde ğrenci değişimlerinde de artış gözlemlenmiştir. Bu sayede öğrenciler sadece teorik değil pratikte de aktif olmuş ve ana dili İngilizce olan eğitmenler sayesinde yabancı dilini de geliştirme şansı yakalamıştır. Konaklama ve beslenme gibi temel ihtiyaçlarını gidermek için de belirli bir miktar ödeyen öğrenciler sayesinde buldukları bölgedeki esnaflar ekonomik anlamda gelir elde etmiştir (Heydarov ve Gũlmez, 2021). Uluslararası eğitime destek sağlayan bu projelere sadece öğrenciler değil akademisyenlerde katılım sağlayabilmektedirler. Belirlenen ũniversitelerde eğitim turizmi faaliyetlerini gerçekleştirmektedirler. Ayrıca yabancı öğrencileri kendi ũlkelerine çekmek için ũniversiteler yeni blũmler açmaktadır (Hjalager, 2003).

Bilimsel anlamda çalışmak isteyen akademisyenler ve bilim insanları farklı ülkelere gitmektedirler. Çalışmalarını yaparken bir yandan şehri keşfetme şansını da yakalamışlardır (Tang, 2020).

Alternatif turizm türlerinden önemli bir paya sahip eğitim turizmindeki artışın daha da iyi olması ve gelişmesini sağlamak için politikacılara ciddi sorumluluklar düşmektedir. Bu kapsamda yapılan yatırımları arttırarak ve faaliyetleri çoğaltarak ülkenin ekonomik anlamda büyümesini de sağlamalıdır (Matahir ve Tang, 2017). Smith ve Jenner (1997) de bu görüşe paralel olarak eğitim turizmine yapılan yatırımların yetersiz olduğunu ve akademisyenler, bilim insanlarına ve devlet liderlerine de bu alanda büyük sorumluluklar düştüğünü belirtmektedirler.

Yabancı öğrenciler, entegrasyonun hızlı bir göstergesi olarak yerel yaşamın sosyo-kültürel yönleriyle tanışmak için konaklama, ulaşım, telekomünikasyon, kamu hizmetleri ve diğer hizmetlerin yanı sıra çeşitli alışveriş ve eğlence paketlerine sermaye harcıyorlar ve bu arada istemeden de olsa yerel ekonominin çarkını döndürüyorlar (Toması vd., 2020).

Eğitim turizmini etkileyen bazı faktörler vardır. Öğrenim görmek isteyen kişilerin yaş aralıkları, cinsiyetleri, dinleri, okudukları bölümler, sosyo-ekonomik durumlarına göre tercih edilen kurslar şekillenmektedir. Daha çok ileriye dönük ve işlevsel bir dili öğrenmek istemektedirler (Smith ve Jenner, 1997).

Uluslararası üniversite eğitimini keşfetmeyi amaçlayan edu-turizmde, ev sahibi ülkelere ekonomik katkıları nedeniyle giderek cazip bir ihracat ürünü veya faaliyeti haline gelmesidir. Uluslararası üniversite eğitimi, büyüklük ve ihracat gelirleri açısından önemlidir; bilgi yoğun, yüksek değerlidir ve uzun vadeli ekonomik faydalar sunar (Anthony vd., 2004).

2.2.4 Eğitim Turizminin Özellikleri

Özel ilgi turizminde gün güne yaygınlaşan eğitim turizminin birçok özelliği vardır. Özellikleri maddeler halinde listelenmiştir.

- Huang (2008), eğitim almak için farklı yerlere giden eğitim turistlerin ilk amacı para kazanmak değil veya para harcamak değil, ana dili İngilizce, Rusça, Fransızca, Çince ya da Almanca olan öğretmenlerden ders almaktır. Aynı zamanda eğitim seyahatleri kalıcı değildir. Eğitimlerini tamamladıktan sonra geri dönüş gerçekleştirirler.
- Eğitim turizminde önemli olan Maslow'un ihtiyaçlarındaki gibi temel ihtiyaçlardır. Bu yüzden gittikleri yerde eğitim almak isteyen öğrencilerin yeme-içme, konaklama, psiko-fizyolojik, kendini geliştirme, sosyalleşme, yaratıcılık, entellektüel gelişim, sağlık gibi ihtiyaçları ön planda olmaktadır (Abubakar vd., 2014). Bunlar tam olarak karşılanmadığı sürece alınan eğitimden de verim alınması zorlaşacaktır.
- Eğitim turizmine katkı sağlayan yönetici ve personellerine önemli görevler düşmektedir. İlk olarak kendi yöresini iyi tanımalı ve tanıtmalıdır. O bölgede yaşamakta olan yerel halka da eğitim verilerek eğitimin kalitesini arttırmalıdır. Bu konuda eko turizmle de ilişki içerisinde olan eğitim turizmi, bölgedeki topluluk tarafından benimsenen sosyo-kültürel değerlere ve dini geleneklere duyarlı olması ve bunlara saygı duyması gerektiğini savunmaktadırlar. Gelen turistlerin bilinçli olmalı ve buldukları bölgede yaşayan canlılara ve doğal kaynaklara saygılı olmalı, herhangi bir tahribat olmaması için gerekli önlemi almalıdırlar (Dutha vd., 2023).
- Eğitim turizmi, birçok ülkeye ekonomik anlamda kazanç sağlamaktadır. Başta Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Rusya, Avustralya, İngiltere, Kanada, Fransa ve Almanya gibi gelişmiş ülkeler gelmektedir. Ne yazık ki gelişmekte olan veya gelişmemiş ülkelerde eğitim turizmine yeterli önem gösterilmemektedir. Her sene dünyanın farklı farklı bölgelerinden çok sayıda insan gelmesine rağmen Türkiye de eğitim turizminde önemli bir varlık gösterememektedir (Hançer ve Aydın, 2022).

2.2.5 Eğitim Turizminin Sınıflandırılması

Eğitim turizmi, genellikle ortaöğretim, lisans ve lisansüstü etkinlikler, Erasmus ve Mevlana gibi öğrenci değişim hareketliliği programlar, yabancı dil kursları, mesleki gelişim kursları ve okul gezileri gibi çeşitleri bulunmaktadır (Guo, 2004).

Eğitim turizmi, yabancı öğrenci değişim programları, kurumlar arası personel değişimi eğitim ve öğretim turları, okul gezileri, çalışma turları, kısa kurslar, yabancı dil kursları, konferanslar ve seminerler, akademik toplantılar, sürekli yetişkin eğitimi programları, kış ve yaz okulları, ileri uygulama eğitimi, stajlar, spor ve koçluk seminerleri, kültürel ve tarihi turlar gibi çeşitli faaliyetleri içeren bir faaliyet olarak tanımlanmaktadır (Hayes ve McCann, 2008). Tarlow (2008)'e göre de, eğitim turizmini; okul gezileri, amaçlı seyahat deneyimleri, yurtdışında eğitim faaliyetleri, seminer ve konferanslar, becerilerini geliştirme amaçlı geziler ve eğitim gezileri gibi çeşitli biçimlerde olabileceğinden bahsetmektedir.

Pratikte, eğitim turizmi, her biri belirli bir amacı yerine getiren çeşitli sınıflandırmalara ayrılmıştır ve şunları içerir; eğitim okul turizmi, eğitim akademik turizmi, değişim programı turizmi, akademik seminer turizmi ve son olarak yaşam boyu öğrenme olarak bilinen eğitim yetişkin tur programıdır (Eluwole vd., 2020).

Öğrencilerin bilgi ve becerilerini zenginleştirerek yerel ve uluslararası topluma katkıda bulunmayı amaçlayan uluslararası öğrenme programlarına katılımında önemli bir eğilim görülmektedir (Larsen, 2015).

Eğitim turizmi, günümüzde dünyadaki seyahat endüstrisinin seçkin alt türlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Ülkenin parasal kalkınmasını sağlamanın yanı sıra, meslekler yaratma ve büyük miktarda döviz kazandırma konusunda büyük bir potansiyele sahiptir (Kamdi vd., 2016).

Bodger (2009), eğitim turizmini oluşturan dört önemli alt dalı vardır. Bunlar; ekoturizm, miras turizmi, şirket turizmi ve eğitim kurumları arasında öğrenci değişimi ile kırsal turizmi kapsamaktadır.

2.2.5.1 Yabancı dil kursları

Özel öğretim kursları, okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim, lisans ve lisansüstü dönemdeki öğrencileri kapsayan yabancı dil kursları, sürücü kursları, mesleki eğitim kursları gibi kursları içermektedir (URL-158, 2024). Bu kurslar öğrencilere, kültürel, sanatsal ve dil edinimi anlamında kendi kariyerlerini ileri seviyeye taşımada yardımcı olmaktadır.

Öğrenciler öğrenmek istedikleri dili, akademik hayatlarına da yansıtmaları gerekmektedir. Derslerde hedef dilde sunum yapabilmeleri o dile olan yeterliliklerini göstermede önemli bir araçtır (URL-161, 2024). Öğrenciler hedef dilde araştırdıkları bilgileri karşı tarafa etkili bir şekilde anlatmaları gerekmektedir (Hellekjaer, 2004).

Öğrencileri istek ve ihtiyaçlarına göre hazırlanan müfredata uygun olarak yabancı dil kursları faaliyet göstermektedirler. Yabancı dil kursları, öğrencilere yabancı dile yönelik hakimiyetini geliştirilmesinde önemli bir yere sahiptir.

Özellikle ailelerinin destekleri ile ikinci bir dil ediniminin sağlanması hem öğrenciler hem de kurslar için önemlidir (Baker, 1996).

Normal kurslara göre, yabancı dil kurslarının başarı oranı daha yüksektir. Öğrenciler genellikle istenilen yeterliliklere hedeflenen sürede ulaşabilmektedirler (Dalton-Puffer, 2007).

2.2.5.2 Sportif faaliyetler

Popüler kültürün bir parçası olan sanatsal ve sportif faaliyetler, eğitim turizmini hem kendi ülkesine hem de farklı ülkelere yaymada önemli bir yere sahiptir.

Sportif aktivitelerden birisi olan olimpiyatlarda, onlarca kategoride farklı branşlarda yarışan yüzlerce sporcular hayatları boyunca aldıkları eğitimleri gösterme fırsatını bulmakta ve ayrıca kendi ülkesini de en güzelde tanıtmaya çalışmaktadır. Olimpiyat oyunlarında sporcular ait oldukları kültürü de en iyi şekilde yansıtmaya çalışarak turizme de manevi ve maddi katkı sağlamaktadırlar (Şentuna, 2013).

Sporculara ev sahipliği yapan ülke, finansal sıkıntılarını gidermek için bu sorsal faaliyetlere önemsemektedirler. Çünkü gelen sporcuların ve onların aileleri ve hayranları olan turistlerin kendi ülkesinde yapacağı harcamalar sayesinde konakladığı ülkeye ekonomik anlamda bir rahatlama sağlamaktadırlar. Mali yükü azaltmada ve gelen sporcuları ve turistleri ağırlamada turizm acentelerinin payı büyüktür (Cook ve Howell, 1990).

2.2.5.3 Sanatsal faaliyetler

Farklı alanlarda eğitim almış sanatçıların bulunduğu ülkeyi tanıtmada sanatın etkisi büyüktür. Ülkede organize edilen sanatsal etkinlikler sayesinde toplumlar arası etkileşim artmaktadır. Artık seyahat etmenin nedenlerinden biri sanatsal faaliyetlerle bölgeye yoğun turist gelmektedir. Sanat köyleri, akademik kamplar, atölyeler, sergiler, performanslar, dans gösterileri, tiyatrolar, film gösterileri, heykel yapımı, yoga ile yerel halk ve gelen turistler kültürlenmektedirler (Uğuz, 2015).

2.2.5.4 Okul gezileri

Eğitsel amaç ile öğrencilerin kendi okullarının dışında farklı bir okula, müzeye, sergiye, tiyatroya, şehre ya da ülkeye gitmesi olarak tanımlanabilir (Tal ve Morag, 2009). Böylece çocuklar eğitim turizmini deneyimleme fırsatı yakalamış olurlar.

2.2.5.5 Diğer

Eğitim turizminin amacı öğrenmek ve bilgi edinmektir. Bu nedenle eğitim turizmi genellikle öğrenci ve öğretmenler arasında gerçekleşmektedir. Ana katılımcıları öğrenciler, küçük katılımcıları ise öğretmenler olan özel bir kısa dönem turizm türüdür (Guo, 2000). Eğitim turizmi, yabancı dil kursları, sanatsal ve spor faaliyetleri, okul gezileri, öğrenci değişim programları, mesleki gelişim kursları, kongre ve seminerler olarak sınıflandırılabilir (Ritchie vd., 2003).

Özet olarak eğitim turizmi faaliyetleri konferanslara katılımı, yetişkinlerin çalışma gezilerini, uluslararası ve/veya yurtiçi üniversite çalışmalarını, lise öğrencilerinin seyahatlerini ve değişim programlarını içerir (Corigliano, 2011).

2.3 Dünyadaki Eğitim Turizmi Faaliyetleri

Dünyada son dönemlerde eğitim turizmi faaliyetleri artmaktadır. Teknolojinin gelişmesi, ekonomik yönde iyileşme, eğitime verilen önemin artması bu faaliyetleri arttırmaktadır. Uluslararası öğrenci sayısı bazı ülkelerde oldukça fazladır. UNESCO 2020 yılındaki verilerine göre en çok uluslararası öğrenciyeye sahip ülke ABD olmuştur. Sonrasındaki ülkeler ise İngiltere, Avustralya, Almanya, Kanada, Fransa, Çin, BAE, Türkiye, Hollanda, Arjantin, Kore, Malezya, İspanya, Avusturya, Suudi Arabistan, Polonya, Ukrayna, İtalya ve İsviçre olarak sıralanmıştır (URL-149, 2024).

UNESCO 2020 yılındaki verilerine göre yurt dışına giden öğrenci sayısı en çok Çin'de olmuştur. Sonrasında Hindistan, Vietnam, Almanya, Fransa, ABD, Kore, Nepal, Kazakistan, Brezilya, İtalya, Ukrayna, Suriye, Nijerya, Suudi Arabistan, Türkmenistan, İran, Pakistan, Malezya ve Fas olarak sıralanmıştır (URL-153, 2024).

Uluslararası öğrenci hareketliliği OECD 2020 verilerine göre en çok hareketlilik Lüksemburg'da yaşanmıştır (URL-84, 2024). Bu oran %50 civarındadır. Diğer ülkelere göre ciddi bir hareketlilik yaşanmıştır. Sonrasında ise Birleşik Krallık, Avusturya, Yeni Zelanda, Macaristan, Letonya, Portekiz, Slovakya, İrlanda, İzlanda, Slovenya, Litvanya, ABD, Norveç, Kore, İtalya ve Meksika'da olmuştur (URL-63, 2023).

Dünyadaki hemen hemen her ülkede uluslararası öğrenciler vardır. Ancak bu sayı ülkeden ülkeye büyük ölçüde değişmektedir. Son on yılda Avrupa ülkelerindeki uluslararası öğrenci sayısı artmaktadır. OECD 2020 verilerine göre, Avrupa'da uluslararası öğrenci oranının en yüksek olduğu dört ülke vardır: Avusturya (%18,0); İsviçre (%18,1); Birleşik Krallık (%20,1) ve Lüksemburg (%48,4). Diğer ülkeler de uluslararası öğrenci %10 ila %15 ile Batı ve Orta Avrupa'dadır. Avrupa'daki uluslararası öğrenci oranının en düşük olduğu ülke ise Türkiye'dir (URL-159, 2024)

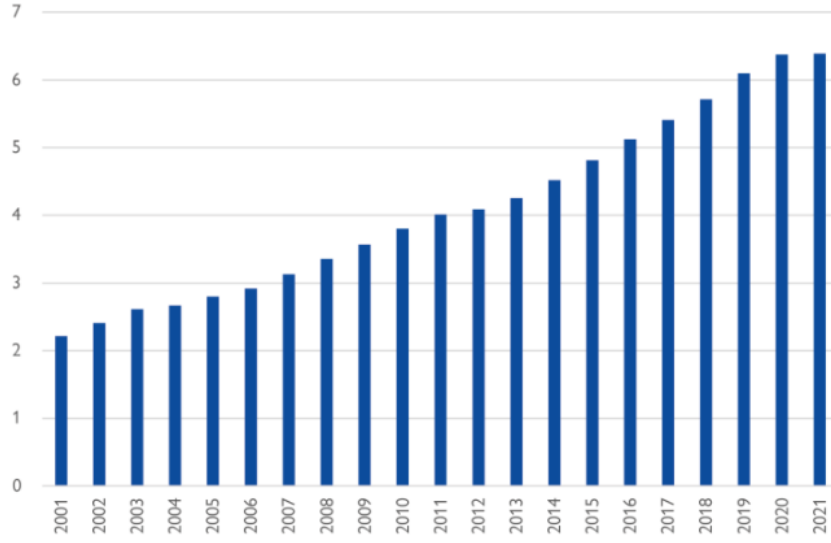
UNESCO 2021 yılı verilerine göre, yurt dışında en çok öğrencisi okuyan ülkelerin ilki Çin'dir. Diğer ülkeler ise Hindistan, Vietnam, Almanya, Özbekistan, ABD ve Suriye olmuştur.

- Çin’de yurt dışına giden öğrenci sayısı 1.021.303 kişidir.
- Hindistan’da yurt dışına giden öğrenci sayısı 508.174 kişidir.
- Vietnam’da yurt dışına giden öğrenci sayısı 137.022 kişidir.
- Almanya’da yurt dışına giden öğrenci sayısı 126.359 kişidir.
- Özbekistan’da yurt dışına giden öğrenci sayısı 109.945 kişidir.
- Fransa’da yurt dışına giden öğrenci sayısı 105.790 kişidir.
- ABD’de yurt dışına giden öğrenci sayısı 102.691 kişidir.
- Suriye’de yurt dışına giden öğrenci sayısı 99.059 kişidir (URL-156, 2024)

2022 yılı Statista verilerine göre yükseköğretim uluslararası öğrenci oranı en yüksek olan ülke Kanada’dır. Sonrasında ise Avustralya, Birleşik Krallık, Fransa, Almanya, Danimarka, Yeni Zelanda, Rusya, Norveç, Polonya, İtalya, Japonya, İspanya, ABD, Arjantin, İsrail, Çin, Filipinler olarak sıralanmıştır (URL-148, 2024).

Dünyada eğitim turizmine katkı sağlayan birçok program bulunmaktadır. Öğrenci değişim programları ve yurtdışına çıkmak için gerekli sınavlar ve uluslararası öğrencilere yönelik bilgiler bu konuda önemli rol oynamaktadırlar (URL-78, 2023). Erasmus, Mevlana, Farabi, Work and Travel gibi uluslararası programlar eğitim turizminin büyüüp genişlemesine olanak sağlamaktadır.

Bu gibi öğrenci hareketlikleri öğrencileri etkilemektedir. Öğrencilerin yurtdışında okumasının pozitif etkileri vardır. Bunlar; öğrencilerin %98’i kendi kültürel değerlerini ve yargılarını daha iyi anlama, %97’si olgunlaşmayı arttırdığı yani kendi ayakları üzerinde durabilmeyi öğrettiği, %96’sı da kendilerine olan güvenin arttığını, %86’sı da eğitim alanındaki bilgi birikiminin genişlettiği ve %75’ide kariyer anlamında fayda sağlayacaklarını belirtmişlerdir (URL-152, 2024).

Grafik 2.1 Dünya çapında uluslararası öğrenci sayısı (Milyon kişi)

UNESCO verilerine göre, 2001 yılında dünya çapında toplam uluslararası öğrenci sayısı 2 milyon civarındadır. Her sene yurt dışında okuyan öğrencisi sayısı düzenli olarak artmıştır. 2021 yılında ise bu sayısı 6 milyonu aşmaktadır. Bu da kendi ülkesi dışında okumak isteyen öğrenci sayısının giderek artacağını da göstermektedir (URL-155, 2024).

	2019		2020		Değişim
	Dünya	6.100.755	Dünya	6.361.962	%4,28
	ABD	1.095.299[1]	ABD	957.475	-%12,58
	Avustralya	509.160	İngiltere	550.877	%12,65
	İngiltere	489.019	Avustralya	458.279	-%9,99
	Almanya	333.233	Almanya	368.717	%10,65
	Rusya	282.922	Kanada	323.157	%15,76
	Kanada	279.167	Fransa	252.444	%2,46
	Fransa	246.378	Çin	225.100	%11,89
	BAE	225.339	Japonya	222.661	%9,74
	Japonya	202.907	BAE	215.975	-%4,16
	Çin	201.177	Türkiye	185.047	%19,77

Şekil 2.1 Uluslararası öğrenci olan ilk 10 ülke

UNESCO verilerine göre, dünyada 2019 yılında uluslararası öğrenci sayısı 2019 yılında 6.100.755 olarak hesaplanmıştır. 2020 yılında ise bu sayı artmış ve toplam öğrenci sayısı 6.361.962 kişi olmuştur. Böylece dünya çapındaki öğrenci sayısı bir sene içerisinde toplamda 261.207 kişi artmıştır.

Ülke olarak bakıldığında ise;

- ABD uluslararası öğrenci sayısı 2019 yılında 1.059.299 iken, 2020 yılında bu sayı 957.478 olarak hesaplanmıştır. Uluslararası öğrenci sayısı 101.821 kişi azalmıştır. Buna rağmen en çok uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapan ülke konumundadır.
- Avustralya’da uluslararası öğrenci sayısı 2019 yılında 509.160 iken, 2020 yılında bu sayı 458.279 olarak hesaplanmıştır. Uluslararası öğrenci sayısı 50.881 kişi azalmıştır. Üçüncü sırada yer almıştır.
- İngiltere’de uluslararası öğrenci sayısı 2019 yılında 489.019 iken, 2020 yılında bu sayı 550.877 olarak hesaplanmıştır. Uluslararası öğrenci sayısı 61.858 kişi artmıştır. İkinci sırada yer almıştır.
- Almanya’da uluslararası öğrenci sayısı 2019 yılında 333.233 iken, 2020 yılında bu sayı 368.717 olarak hesaplanmıştır. Uluslararası öğrenci sayısı 35.484 kişi artmıştır.
- Rusya’ da uluslararası öğrenci sayısı 2019 yılında 282.922 iken, 2020 yılında bu sayı ilk 10 ülkenin altına düşmüştür. Almanya dördüncü sırada yer almıştır.
- Kanada’da uluslararası öğrenci sayısı 2019 yılında 279.167 iken, 2020 yılında bu sayı 323.157 olarak hesaplanmıştır. Uluslararası öğrenci sayısı 44.000 kişi artmıştır. Kanada beşinci sırada yer almıştır.
- Fransa’da uluslararası öğrenci sayısı 2019 yılında 246.378 iken, 2020 yılında bu sayı 252.444 olarak hesaplanmıştır. Uluslararası öğrenci sayısı 6.066 kişi artmıştır. Altıncı sırada yer almıştır.
- BAE’de uluslararası öğrenci sayısı 2019 yılında 225.339 iken, 2020 yılında bu sayı 215.975 olarak hesaplanmıştır. Uluslararası öğrenci sayısı 9364 kişi azalmıştır. Dokuzuncu sırada yer almıştır.

- Japonya’da uluslararası öğrenci sayısı 2019 yılında 202.907 iken, 2020 yılında bu sayı 222.661 olarak hesaplanmıştır. Uluslararası öğrenci sayısı 19.754 kişi artmıştır. Sekizinci sırada yer almıştır.
- Çin’de uluslararası öğrenci sayısı 2019 yılında 201.177 iken, 2020 yılında bu sayı 225.100 olarak hesaplanmıştır. Uluslararası öğrenci sayısı 23.923 kişi artmıştır. Çin yedinci sırada yer almıştır.
- Türkiye’de uluslararası öğrenci sayısı 2019 yılında ilk 10 ülke arasında yer almazken, 2020 yılında bu sayı 185.047 olarak hesaplanmıştır. Böylelikle BAE’nin rakibi olmuştur (URL-157, 2024).

2.3.1 Öğrenci Değişim Programları

Dünyada eğitim turizminde öğrenci değişim programları ciddi katkıları bulunmaktadır. Özellikle Erasmus, Farabi, Mevlana ve Work and Travel programları tüm dünyada popülerdir. Her sene öğrenci ve akademisyen katılımları artış göstermektedir. Projenin üye ülkeleri her sene belirli bir para ayırarak projeye sponsor olmaktadır (Kozak ve Bahçe, 2012).

2.3.1.1 Erasmus

Erasmus, ilk olarak Avrupa Birliği tarafından 1987 yılında kurulmuş ve ülkeler arasında öğrenci değişikliği sağlayan, günümüzde büyümekte olan eğitim- öğretim programıdır. Başlangıçta, Avrupa’nın gelişmiş ülkelerinden olan Belçika, Danimarka, Almanya, Yunanistan, Fransa, İrlanda, İtalya, Hollanda, Portekiz, İspanya ve İngiltere olmak üzere toplam 11 ülke bu programda aktif rol oynamıştır. Programa 3200 öğrenci katılmıştır. Böylelikle öğrenciler kendi ülkesinden çıkıp farklı ülkelere öğrenci değişimi hareketliliğine katılım sağlamışlardır (URL-1, 2023).

Erasmus’un hedefi yükseköğretim öğrencilerine uluslararası bir eğitim sunmaktır. Masrafların Avrupa Birliği tarafından karşılandığı programda, farklı üniversitelerde öğrenim gören üniversite öğrencileri arasındaki iletişimi ve programa katılan ülkeler arasındaki kültürel etkileşimi kuvvetlendirmektedir. Staj programı sayesinde de

öğrencilerin de mezun olduktan sonrada iş imkanı bulmasını kolaylaştırmaktadır (URL-96, 2024).

Zamanla, program genişliği ve derinliği genişlemiştir ve şimdi “Erasmus + ”olarak da bilinmektedir. Sadece eğitim-öğretim amaçlı değil, kültürel kaynaşma, spor etkinlikleri, staj yapma, sanatsal aktiviteler, çevreye ve bireylere karşı duyarlılık gibi aktiviteleri de içermektedir. 2014-2021 yılları arasında Erasmus+ Programına katılan kişi sayısı 13 milyonu aşmıştır. Ayrıca, yüksek öğrenim, mesleki eğitim ve öğretim, okul eğitimi (erken çocukluk eğitimi ve bakımı dahil) yetişkin eğitimi, gençlik spor alanlarında hareketlilik ve işbirliği fırsatları sunmaktadır (URL-2, 2023).

- Erasmus değişim programından yararlanmak isteyen öğrencilerin bazı şartları da sağlaması gerekmektedir (URL-154, 2024). Şartları sağlayan öğrencilere bu programa katılma fırsatını yakalamaktadır. Erasmus başvuru fırsatı bulabilmeleri için gerekli bazı koşulları karşılamaları gerekir. Bunlar şu şekildedir: Lisans ya da lisansüstü eğitimin birinci senesini bitirmiş olma,
- Bir akademik yılda toplamda 60 AKTS’ye ulaşma,
- Daha önce Erasmus programından katılmama,
- Erasmus sınavında başarılı olup akademik İngilizce dil yeterliliğine sahip olma (URL-76, 2023),
- Üniversitelerdeki bölümler ile almış oldukları dersler arasında uyum sağlama, akademik not ortalamalarının lisans öğrencileri için 4,00 üzerinden en az 2,20; yüksek lisans Erasmus öğrencileri için 4,00 üzerinden en az 2,50 ve doktora Erasmus öğrencileri içinse 4,00 üzerinden 3,00 olması gibi şartları bulunmaktadır (URL-3, 2023).

Programa katılmayı başaran öğrenciler için Erasmus hibe desteğinde bulunmuştur. Gidilen ülke ve aylık ödemeler arasında bazı farklar bulunmaktadır. Öğrenciler ülkelerine gitmeden bir dönem a da iki dönemlik hibe tutarlarının %80’ini alırlar, geri

döndükten sonra da kalan tutarları belgelerini eksiksiz şekilde tamamlandıktan sonra verilmektedir. Ülkeler ve aylık hibe tutarları şu şekildedir:

- 1. ve 2. grup program ülkeleri; Birleşik Krallık, Danimarka, Finlandiya, İrlanda, İsveç, İzlanda, Lihtenştayn, Lüksemburg, Norveç, Almanya, Avusturya, Belçika, Fransa, Güney Kıbrıs, Hollanda, İspanya, İtalya, Malta, Portekiz, Yunanistan.
- 3. grup program ülkeleri; Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Hırvatistan, Letonya, Litvanya, Macaristan, Makedonya, Polonya, Romanya, Slovakya, Slovenya ve Türkiye.
- 1. ve 2. grup program ülkeleri için aylık öğrenim hibe tutarı:600 Avro
- 1. ve 2. grup program ülkeleri için aylık staj hibe tutarı: 750 Avro
- 3. grup program ülkeleri için aylık öğrenim hibe tutarı:450 Avro
- 3. grup program ülkeleri için aylık staj hibe tutarı: 600 Avro (URL-4, 2023).

Erasmus Programı'nın amacı da ülkeler arasında eğitim turizmi faaliyetlerin arttırmaktır. Ülkelerin birbirleri ile işbirliği yapmalarını teşvik etmeye yönelik bir Avrupa Birliği programıdır. Bu program ile yükseköğretim kurumlarının birbirleri ile ortak projeler üretmekte ve bunları gerçekleştirmek için genellikle 6 ya da 12 ay boyunca öğrenci ve personel değişimi yapabilmeleri için hibe adı verilen karşılıksız mali destek sağlamaktadır (URL-38, 2023). Tanıtma amaçlı olan Erasmus programında bu süre değişiklik göstermektedir. Programa dünya çapında 4 binden fazla ülkede aktif olan bir program haline gelmiştir. Türkiye'de de bu program 2003 yılında çalışmaya başlanmış ve 2004 yılında ise artık Erasmus programındaki paydaş ülkelerden biri haline gelmiştir (URL-79, 2024).

2.3.1.2 Erasmus fotoğrafları

Fotoğraf 2.1 Erasmus arkadaşlığı

Fotoğraf 2.2 Romanya büyük birlik günü kutlaması

Fotoğraf 2.3 Romanya baharı kutlama etkinliği

Fotoğraf 2.4 Erasmus tanışma etkinliği

Fotoğraf 2.5 Timișoara Noel pazarı

Fotoğraf 2.6 Timișoara Unii meydanı

Fotoğraf 2.7 Erasmus sosyal sorumluluk etkinliği

Fotoğraf 2.8 Belgrad Cumhuriyet meydanı

Fotoğraf 2.9 Belgrad kalesi

Fotoğraf 2.10 Bega nehri

Fotoğraf 2.11 Braşov beyaz kule

Fotoğraf 2.12 Erasmus anlaşmalı üniversite

Fotoğraf 2.13 Sibiu şehri

Fotoğraf 2.14 Bran Drakula kalesi

Fotoğraf 2.15 Yılbaşı günü

2.3.1.3 Mevlana programı

Mevlana programı, kısa süreli olan ülke içinde veya dışında tüm üniversiteler arasında gerçekleşen bir öğrenci ve öğretim elemanı değişimi programıdır. Öğrenciler için program süresi bir ya da iki eğitim dönemini kapsamaktadır. Öğretim elemanları içinse bir hafta ile üç ay arasında değişiklik göstermektedir. Türkiye’de de bu programa katılım sağlamaktadır (URL-69, 2024).

Öğrenciler ve öğretim elemanlarının yurt içi ya da yurt dışındaki belirli yükseköğretim kurumlarına kısa süreliğine gönderilmesidir. Diğer eğitim programlarının farklı olarak dünyada sadece birkaç bölgeyi değil tüm dünyadaki yükseköğretim kurumlarını kapsayan bir programdır. Gerekli olan belgeler bilgisayarda hızlıca halledilmektedir. Kabul işlemlerinden sonra hibe ödemeleri de gerçekleşmektedir (URL-96, 2024).

Mevlana programı dünyanın birçok ülkesinde etkili olan bir programdır. Avrupa, Orta Doğu ve Kuzey Afrika, Güney Kafkasya, Orta Asya, Sahraaltı Afrika, Kuzey Amerika, Latin Amerika ve Asya Pasifik bölgelerindeki yüzlerce anlaşmalı üniversite bu

programda aktif rol oynamaktadır (URL-143, 2024). Mevlana Öğrenci Değişim Programına olan ilgi günden güne artmaktadır.

2.3.1.4 Farabi programı

Farabi programı, ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora seviyesinde eğitim-öğretim sağlayan yükseköğretim kurumlarında yapılan öğrenci ve öğrenim elamanı değişikliği programıdır. Bir veya iki eğitim döneminde gerçekleşen Farabi programında öğrenci ve öğrenim elemanları buldukları yükseköğretim programından kısa süreli ayrılarak gittikleri kurumlarda eğitim alırlar ya da ders verirler (URL-96, 2024). Programa katılım gösteren öğrencilere hibe ödemesi yapılmaktadır, öğrenim elemanlarına ise ek ders şeklinde ödeme yapılmaktadır. Bu da kaldıkları kurumda maddi açıdan destek zorluk çekmesini engellenmiş olur. Programın asıl amacı gidilen bölgeyi kültürel ve eğitim- öğretim alanının da daha yakından tanımaktır. Böylelikle öğrenci ve öğrenim elemanları edindikleri bilgi birikimlerini aktarırlar ve diğer gelecek kişilere de destek sağlamış olurlar. 2009 yılında uygulamaya giren diğer öğrenci değişim programlardan farklı olan Farabi programı, dünyadaki bütün eğitim fakülteleri için yapılmış bir programdır. Programa katılmak isteyen lisans öğrencilerin ortalamaları 4 üzerinden 2, yüksek lisans öğrencilerin ise 4 üzerinden 2,5 olması gibi temel şartları taşıması gerekmektedir. (URL-77, 2023).

Öğrenci değişim programı Farabi’de önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora gibi yükseköğretim kurumlarının her kademesinde geçerlidir. Yükseköğretim kurumları arasındaki ilişkinin gelişmesine de katkı sağlamaktadır. Ülkeler arasındaki bilgi alışverişinin de artmasını sağlayan Farabi programı hızlıca büyüyen bir programdır. Böylelikle eğitim turizminin de olumlu yönde arttırmaktadır (URL-95, 2024).

Farabi programı sayesinde öğrenciler farklı ortamlarda bulunarak buldukları yörenin kültürünü yakından tanıma şansı yakalarlar aynı zamanda da farklı eğitim kurumlarında ders görme şansı yakalarlar (Oktan, 2010). Kendilerini geliştirmek isteyen lisans ve lisansüstü öğrenciler burs imkanlarından, buldukları yörenin de sosyo-ekonomik yapısı, ulaşım hizmetleri ve gittikleri üniversitelerindeki sınıflarda

eğitim görme, kütüphane ve yemekhanelerinden de yararlanmaktadırlar (zel vd., 2014).

2.3.1.5 Work and travel programı

Amerika'daki popüler programlardan biri olan Work and Travel Programı, ğrenci değişim ile kendi ülkesinin diğer ülkeler olan kültürel ve barışlı etkileşimini arttırmaya sağlayan bir eğitim-ğretim programıdır. Amerika Dışışleri Bakanlığı ğrencilere maddi anlamda destek sağlamak için sponsor bulmada büyük çaba harcamaktadır. Ayrıca programa katılan öğrencilerin konaklama ve sağlık güvencesi gibi temel ihtiyaçlarının da giderilmesi yönünde bu önemli bir adımdır (Villanueva, 2021).

Work and Travel programı, dünyanın farklı bölgelerinden gelen öğrencilerin yaz tatillerini değerlendirmek için katılım sağladığı bir programdır. Bu program sayesinde öğrenciler hem çalışıp hem de dinlenme fırsatı yakalarlar. Programdaki temel amaç ise Amerika'nın kültürünü yakından tanımayı olanak sağlaması ve ülkede artan iş gücü eksikliğini gidermeyi sağlamaktır. Öğrenciler yasal olarak dört ay boyunca ülkede konaklama sağlamakta ve belirledikleri işlerde çalışmaktadırlar. Ayrıca istedikleri yerleri de gezme fırsatı yakalamaktadırlar (URL-146, 2024).

Amerika'da çalışma ve gezme imkanı sağlayan Work and Travel programı, dünyanın farklı bölgelerinden gelen öğrencilere kültürel değişimle ilgili deneyim kazanmaları için çeşitli fırsatlar sağlamaktadır. Bu program öğrencilere kişisel gelişim, dayanışma ve yardımlaşma, kültür aktarımı, farklı kültürlere uyum sağlama ve cinsiyet, din, ırk ayırmaksızın hoşgörü içinde yaşamayı da öğretmektedir. Programın sağladığı en önemli kazanım ise öğrencilerin yabancı dil anlamında ileri seviyeye ulaşmalarıdır. Çünkü artık onu gerçek ortamda ve ana dili İngilizce olan Amerika'da kullanabilmeleridir (Reardon, 2015).

Yabancı ğrencilerin bu programa katılması sadece lisans ve yüksek lisans öğrencileri için değil aynı zamanda orada staj yapmak isteyen öğrencilere de yol göstermektedir (Jaminki ve Krastina, 2017). Olumlu etkileri sayesinde stajyer öğrenciler konuk

ülkelerde gördüğü yardım iki ülke arasındaki iletişimini de olumlu yönde etkilemesini sağlamıştır.

Günümüzde de farklı ülkelerden gelen öğrencilere burs ve konaklama gibi imkanları sunan şirketler sayesinde programa katılımında artış göstermektedir. Bu tür şirketler, pazarlama araçları olarak bu programdan yararlanırlar. Dahası öğrencilerinde kendilerini geliştirmesine ve bağımsız bir şekilde hareket etmesine katkı sağlamaktadırlar (Espiridion, 2015).

Programa katılmak isteyen öğrenciler, Amerika'nın ana dili olan İngilizce diline de hâkim olması gerekmektedir. Aynı zamanda öğrencilerin kendi okullarında en az bir dönemi tamamlamış olmaları ve gelmeden önce en az bir işte becerilerinin olması gerekmektedir. Üç ay süren programda son bir ay öğrencilere gezme ve ülkeyi keşfetme fırsatı tanınmaktadır. Program sonrasında öğrenciler Amerika'da yaşamayı ve kültürünü yakından tanımayı deneyimlemiş olurlar (Villanueva, 2024).

2.3.2 Yurtdışında Eğitim İçin Gerekli Sınavlar

Yurtdışında eğitim görmek için bazı önemli sınavlar vardır ve bu sınavların uluslararası geçerliliği bulunmaktadır. Yurtdışında okumak veya çalışmak isteyen kişiler su sınavlara girmesi gerekir. Sınav puanı ve şartları kurumdan kuruma ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir. Bu sınavlar IELTS, TOEFL ve PTE sınavlarıdır.

2.3.2.1 IELTS sınavı

IELTS (International English Language Testing System), Uluslararası İngilizce Dil Yeterlilik Sınavı, İngilizce' nin kullanıldığı bölgelerde eğitim görmek veya çalışmak isteyen kişilere uygulanan dünyanın birçok yerinde geçerliliği olan bir sınavdır. Her yıl 3 milyondan fazla sınav yapılmaktadır. 140'tan fazla ülkeden sınav katılımcılarına erişimle IELTS, doğru öğrencileri seçmeye, istenilen kuruluşlarda profesyonel yetenekler oluşturmayı ve katılımcıların kendi ülkeleri adına da nitelikli bireyler olmasını sağlamaktadır. Kişiyi akademik anlamda ön plana çıkaran bir sınavdır. IELTS sınavı, adaletli, güvenilir ve titiz bir şekilde hazırlanan bir sınavdır. Sınav katılımcısı, uyruğu, cinsiyeti veya geçmişi ne olursa olsun eşit muamele görmektedir.

IELTS, en yüksek kalite kontrollerine, gelişmiş güvenlik prosedürlerine ve bütünlük yönetimi uygulamalarına tabi olmaktadır. IELTS sınavları onlarca yıllık titiz akademik araştırmalara dayanmaktadır. Testler insanların günlük veya akademik hayatta kullandıkları şekilde oluşturulmaktadır (URL-85, 2024).

Amaç burada sınava giren kişilerin dil yeterliliğini ölçmektir. Her bölüm için 9 üzerinden değerlendirilen kişilerin 7 üzeri olması başarılı olduğu anlamına gelmektedir. Farklı şirketler için 6 da başarılı olarak görülmektedir. Sınav 2024 yılı için ücreti 4500 Türk Lirası olarak belirlemiştir. IELTS, dört aşamadan oluşmaktadır; dinleme için süre 30 dakika, okuma için 60 dakika, yazma için 60 dakika ve konuşma için de 11-14 dakika. Yani toplam sınav süresi 2 saat 45 dakika sürmektedir. Dinleme, okuma ve yazma sınavları tek oturumda gerçekleşir. Konuşma sınavı ise başvuru sırasında seçilen farklı bir tarihte olmaktadır (URL-36, 2023).

Bu sınavın içeriğine göre;

- IELTS dinleme sınavı, dört bölümden ve toplamda 40 sorudan oluşmaktadır. Her soru birer puandır. Bu bölüm için sınav süresi ise 30 dakikadır. Sınav kağıdının skorunda %25'lik kısmına etki etmektedir. Çoktan seçmeli, cümle tamamlama, eşleştirme, bir plana ya da bir haritaya uygun seçeneği seçme gibi aktiviteleri içermektedir (URL-90, 2024).
- IELTS okuma sınavı, üç akademik metinden ve toplamda 40 sorudan oluşmaktadır. Her soru birer puandır. Bu bölüm için sınav süresi ise 60 dakikadır. Sınav kağıdının skorunda %25'lik kısmına etki etmektedir. Çoktan seçmeli, kısa cevaplı, eşleştirme, boşluk doldurma, cümle tanımlama gibi aktiviteleri içermektedir.
- IELTS yazma sınavı, iki bölümden oluşmaktadır. Her yazılan cevap ikişer puan olarak değerlendirilmektedir. Bu bölüm için sınav süresi ise 60 dakikadır. Sınav kağıdının skorunda %25'lik kısmına etki etmektedir. Verilen metinlerde bir fikre katılıp katılmama, avantaj ve dezavantajları hakkında bilgilendirme, olayın neden ve sonuçlarını sıralama, fikri tartışma ve dayanak göstererek savunma gibi aktiviteleri içermektedir (URL-93, 2004).

- IELTS konuşma sınavı, üç bölümden oluşmaktadır. Bu bölüm içi sınav süresi ise 11-14 dakikadır. Sınav kağıdının skorunda %25'lik kısmına etki etmektedir. Genel veya soyut konular ile ilgili fikrini söyleme, yorumlama ve sunma gibi aktivitelerden oluşmaktadır (URL-91, 2024).

2.3.2.2 TOEFL sınavı

İlk olarak 1964 yılında Amerika'da uygulanan TOEFL (Test of English as a Foreign Language) sınavının açılımı Yabancı Dil Olarak İngilizce Testi'dir. Günümüzde birçok kurum dil yeterliliğini göstermek için TOEFL sınavını geçerli saymaktadır. Hem yazılı olarak hem de internet üzerinden sınav yapılmaktadır. Testin kolaylığı sayesinde birçok ülkede kabul edilirlilik ön plana çıkmaktadır. Bu ülkeler; Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Avustralya, Yeni Zelanda, Birleşik Krallık gibi ana dili İngilizce olan ülkelerdir. Her yıl neredeyse 50 tane yapılan sınava ücreti ödendiği takdirde istediği zaman katılım gösterilmektedir. Fakat üç gün beklemek gerekir (URL-87, 2024).

Şuan da 150 ülkede geçerliliği olan TOEFL sınavı, İngilizce dilini aktif olarak kullanan binlerce kurum ve şirketin dil seviyesini belirlemek için şart koyduğu bir sınav haline gelmiştir. Sınav skorları ise 0 ile 120 puan arasındadır. Her kurum ve şirket kendi belirlediği ölçüğe göre alım sağlamaktadır (URL-37, 2023).

TOEFL (Yabancı Dil Olarak İngilizce Sınavı), ilk başta Amerika'daki üniversitelere giriş için şart koştuğu bir sınavdır. Dinleme, konuşma, yazma ve konuşma gibi dört temel beceriyi esas alan bir sınavdır. Sınavda istenilen puanı alan öğrenci üniversitede eğitim almaya hak kazanmaktadır. Sınav süresi 3 saat sürmektedir ve diğer sınavlara nazaran daha az akademik bilgi içermektedir. Bu da sınav diğerlerine göre daha kolay olduğunu da göstermektedir (URL-86, 2024).

Bu sınavın içeriğine göre;

- TOEFL okuma sınavı, 2 akademik metinden ve sorular oluşmaktadır. Cevaplar 0 ile 30 puan arasında değerlendirilmektedir. Süre 35 dakikadır. TOEFL dinleme sınavı, sınıf içinde olan tartışmalar, diyaloglar içermektedir ama üniversitedeki

konusulan İngilizceyi anlamaktır. Cevaplar 0 ile 30 puan arasında değerlendirilmektedir. Süre 36 dakikadır (URL-89, 2024).

- TOEFL konuşma sınavı, konuşma ve dinleme bölümüne benzer niteliktedir. Amaç akademik dili konuşmayı başarmaktır. Cevaplar 0 ile 30 puan arasında değerlendirilmektedir. Süre 16 dakikadır.
- TOEFL yazma sınavı, okuma ve dinleme bölümündeki gibidir. Amaç üniversitedekilerdeki yazma becerisini kazanmaktır. Cevaplar 0 ile 30 puan arasında değerlendirilmektedir. Süre 29 dakikadır (URL-92, 2024).

2.3.2.3 PTE sınavı

Pearson Test of English (PTE), dünya çapındaki eğitim başvuruları ve Avustralya, İngiltere, Yeni Zelanda ve Kanada'daki iş ve göç vizesi başvuruları için İngilizce dil seviyesini gösteren bir sınavdır. 2024 yılı için sınav ücreti 9.000 Türk Lirasıdır.

117 ülkede 400'den fazla test merkezinden oluşmaktadır. Ayrıca çevrimiçi test seçeneği de mevcut olan sınavdır. Dünya çapında 3.500'den fazla üniversite ve kolej tarafından eğitim amacı ile Avustralya ve Yeni Zelanda tarafından iş ve göç vizeleri için ve profesyonel kayıt için kabul edilmektedir. Konuşma, yazma, okuma, dinleme olarak toplamda dört bölüm içermektedir. Sınav toplam süresi ise 180 dakikadır (URL-88, 2024).

Birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de bu sınav uygulanmaktadır. Sorular bir bilgisayar üzerinden mikrofon ve klavye kullanarak yanıtlandırılmaktadır. Sınava girmek isteyen kişilerin en az 3 gün öncesinden PTE Akademik'in resmi sitesinden kişisel bilgilerini içeren bir hesap oluşturarak kayıt yaptırması ve 2024 fiyatı ile 9000 Türk Lirası ödemesi gerekmektedir. Sınav her ilde değil seçilmiş beş ilde PTE Akademik Sınav merkezlerinde uygulanmaktadır. Bu şehirler; İstanbul, Erzurum, Ankara, Erzurum ve Denizli'dedir (URL-162, 2024).

Bu sınavın içeriğine göre;

- PTE sınavı, dinleme/yazma, okuma ve dinleme toplamda 3 bölümden oluşmaktadır.
- İlk bölüm olan dinleme ve yazma kısmında yüksek sesle okuma, cümleleri tekrar etme, resmi tamamlama, konuyu tekrar etme, kısa cevaplı sorular, metni özetleme ve makale yazma gibi aktivitelerden oluşmaktadır. Toplam süre ise 54-67 dakikadır.
- İkinci bölüm olan okuma kısmında da, boşluk doldurma, çoktan seçmeli, paragrafı yeniden sıralama, tek cevaplı sorular gibi aktivitelerden oluşmaktadır. Toplam süre de 29-30 dakikadır.
- Üçüncü bölüm olan dinleme bölümünde duyduğu metni özetleme, çoktan seçmeli, boşluk doldurma, tek cevaplı sorular, eksik kelimeyi bulma, imladan yazma gibi aktivitelerden oluşmaktadır. Toplam süre ise 30-43 dakikadır (URL-94, 2024).

PTE Academic	23	29	36	46	56	66	76	84	89	N/A
IELTS	< 4.5 >	< 5.0 >	< 5.5 >	< 6.0 >	< 6.5 >	< 7.0 >	< 7.5 >	< 8.0 >	< 8.5 >	< 9.0 >

Şekil 2.2 IELTS ve PTE sınav puanlarını karşılaştırma (URL-93, 2024)

PTE Academic	38	42	46	50	53	59	64	68	72	78	84
TOEFL İBT	40-44	54-56	65-66	74-75	79-80	87-88	94	99-100	105	113	120

Şekil 2.3 PTE ve TOEFL sınav puanlarını karşılaştırma (URL-93, 2024)

2.3.3 Türkiye'deki Eğitim Turizmi Faaliyetleri

Eğitim turizmi sayesinde farklı ülkelerden gelen öğrenciler geldiği ülkeye ve kendisine birçok katkı sağlamaktadır. Ülke için en önemli katkılardan birisi de döviz sağlamasıdır. Ayrıca kendi kültürüne de tanıtmasının yanı sıra bulunduğu ülkenin de kültürünü yakından tanımış olur. Edindiği bilgi ve tecrübeler onu olumlu yönde etkiler. Bu sermaye kişinin kendine yapmış olduğu beşeri sermayedir. Günümüzde de fiziki sermayenin yanında çok daha değerlidir (Kuşat, 2023).

Staj, dil öğrenimi, lisans ve yüksek lisans eğitimi amacı ile uygulanan öğrenci değişim programları sayesinde turizme olan ilgi de artmaktadır. Gelen öğrencilerin barınma, beslenme, ulaşım, seyahat etme ve haberleşme gibi temel ihtiyaçlarını karşılamada yardımcı olan programlar eğitim turizmine katılım çoğalmıştır. Böylelikle eğitim turizmi de diğer turizm sektörü gibi ekonomik gelir sağlamada katkısı bulunmaktadır (Erçek, 2019).

Türkiye’de bulunan öğrencilerin yurt dışındaki ülkeleri eğitim amacı ile tercih etmektedirler. Kariyer yolunda ilerlemek ve yeni yerler görmek isteyen Türk öğrenciler dünyanın çeşitli yerlerine gitmektedirler. UNESCO Türkiye’den yükseköğrenim için giden öğrencilerin 2022-2023 dönemi verilerine göre, Türk öğrencileri en çok Almanya’yı tercih etmiştir. Sonrasındaki ülkeler ise Avrupa ülkeleri olmuştur. Orta Asya’daki ülkelerde tercih edilmiştir. Dünyanın çeşitli yerlerinde Türk öğrenciler bulunmaktadır. En az Türk öğrencilerin bulunduğu ülkeler ise Bahreyn, Kıbrıs, Lihtenştayn ve Umman olmuştur. Toplam yurt dışında yükseköğrenim gören öğrenci sayısı da 51.442 kişi olmuştur (URL-81, 2024).

Uluslararası tanınmanın önemli adımlarından biride öğrenci değişim hareketleridir. Özellikle son dönemlerde yükseköğretim öğrencilerin bu değişim programlarına olan ilgisi artmıştır. Konakladıkları ülke de hem turizme hem de ekonomiye olan faydaları oldukça fazladır. Bu sebeple ülkeler arasında uluslararası öğrencilerin kendi ülkelerine gelmesi için birçok fırsatlar sunmaya başlamıştır (Yılmaz ve Güçlü, 2021).

Türkiye’de uluslararası öğrencilere yönelik ilk etkinlik yabancı uyruklu öğrencilere yönelik kanun kapsamında 1983 yılında gerçekleşmiştir. Türkiye’de uygulanan diğer programlar ise, Mevlana, Erasmus ve Farabi’dir. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de eğitim amacı ile gelen yabancı öğrenci sayısında artış olmaktadır. Öğrencilerin büyük bir bölümünü Asya ve Afrika ülkelerinden gelen öğrencilerden oluşmaktadır. Coğrafi yakınlık ve kültürel benzerlik gibi faktörlerden dolayı öğrencilerin ilgisini çekmektedir. Toplam yabancı uyruklu öğrenci sayısı da 1 milyonu aşmıştır (Aydın, 2022).

YÖK verilerine göre, Mevlana ve Erasmus programına 2013-2022 yılları arasında katılan değişim öğrencilerinin sayısı verilmiştir. Buna göre Mevlana programı için Türkiye'ye gelen öğrenci sayısı bazı yıllarda artış gösterirken bazı yıllarda da azalmıştır. 2020-2021 döneminde Türkiye'ye hiçbir öğrenci gelmemiştir. Mevlana programına Türkiye'den giden öğrenci sayısı bazı yıllarda artış gösterirken bazı yıllarda da azalmıştır. Giden öğrenci sayısının en az olduğu dönem 2013-2014 döneminde olmuştur. Böylece Mevlana Öğrenci Değişim Programı'na katılan gelen öğrenci sayısı 502 olarak hesaplanmışken, giden öğrenci sayısı da 2.750 olarak hesaplanmıştır. Türkiye'deki öğrencilerin yurt dışındaki programa olan katılımı ve ilgisi daha yoğun olmuştur (URL-164, 2024).

Erasmus programına katılımında Türkiye'ye gelen öğrenci sayısı bazı yıllarda artış gösterirken bazı yıllarda da azalmıştır. En az artışın olduğu dönem 2015-2016 döneminde 1.327 kişi ile olmuştur. Erasmus programına Türkiye'den giden öğrenci sayısı bazı yıllarda artış gösterirken bazı yıllarda da azalmıştır. En az artışın olduğu dönem 2020-2021 dönemidir. Böylece Erasmus Öğrenci Değişim Programı'na katılan gelen öğrenci sayısı 40.808, giden öğrenci sayısı da 34.035 kişi yani toplamda 74.843 kişi katılım göstermiştir. Türkiye'ye Erasmus amacı ile gelen öğrenci sayısı, giden öğrenci sayısından fazladır (URL-80, 2024).

UDEP (Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu), uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme nedenlerini sıralamıştır. Grafiğe göre, tercih etmelerindeki en büyük etmen Türkiye'nin eğitim kalitesinin iyi olması olarak düşünülmüşlerdir. Fakat bu oran %23 ile sınırlı kalmıştır. Bu da Türkiye'deki eğitim turizminin iyi derece de olduğunu fakat daha geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Diğer nedenler ise dine yakınlık, kültürel yakınlık, aile tavsiyesi, bilimsel başarılar, konum, Türk tanıdıklarının olması, arkadaş tavsiyesi, coğrafi yakınlık, Türkiye bursları, burs imkanı, kendi ülkelerinden daha ucuz olması, Türkiye mezunu olmanın iş bulma avantajı, vize almanın kolaylığı, bazı ülkeler içinse vizesiz olması ya da Amerika veya Avrupa'dan vize alamadıkları için tercih etmişlerdir (URL-160, 2024).

Tablo 2.1 Türkiye’de eğitim gören yabancı uyruklu öğrenci sayısı

EĞİTİM KADEMESİ	ÖĞRENCİ SAYISI
Okul Öncesi	64 bin 232
İlköğretim	1 milyon 6 bin
Ortaöğretim	998 bin 567
Yükseköğretim	338 bin 161
TOPLAM	2.406.960

2023-2024 yıl eğitim döneminde Meb verilerine göre Türkiye’de eğitim kademelerindeki yabancı uyruklu öğrenci sayıları hesaplanmıştır. Buna göre okul öncesinde 64 bin 232, ilköğretimde toplam öğrenci sayısı 1 milyon 6 bin, ortaöğretimdeki öğrenci sayısı ise 998 bin 567, yükseköğretim öğrenci sayısı da 338 bin 161 olarak hesaplanmıştır. Yabancı uyruklu kız ve erkek öğrenci sayısı toplamda 2.406.960 kişi olarak hesaplanmıştır. Yani yabancı öğrenci 2 milyon 500 bine yaklaşmıştır (URL-132, 2024).

Grafik 2.2 Öğrenim düzeyine göre öğrenci sayısı

Türkiye’de önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencileri öğrenim görmektedirler. 2023-2024 YÖK verilerine göre en çok öğrenci lisans bölümlerindedir. Toplam öğrenci sayısı ise 3.740.171 olarak hesaplanmıştır. İkinci olarak ise önlisans bölümü öğrencilerinden oluşmaktadır. Toplam öğrenci sayısı ise 2.822.626 olarak hesaplanmıştır. Sonrasında ise yüksek lisans öğrenci sayısı 409.559, doktora öğrencileri ise 108.933 kişi olarak hesaplanmıştır. Böylelikle Türkiye’de

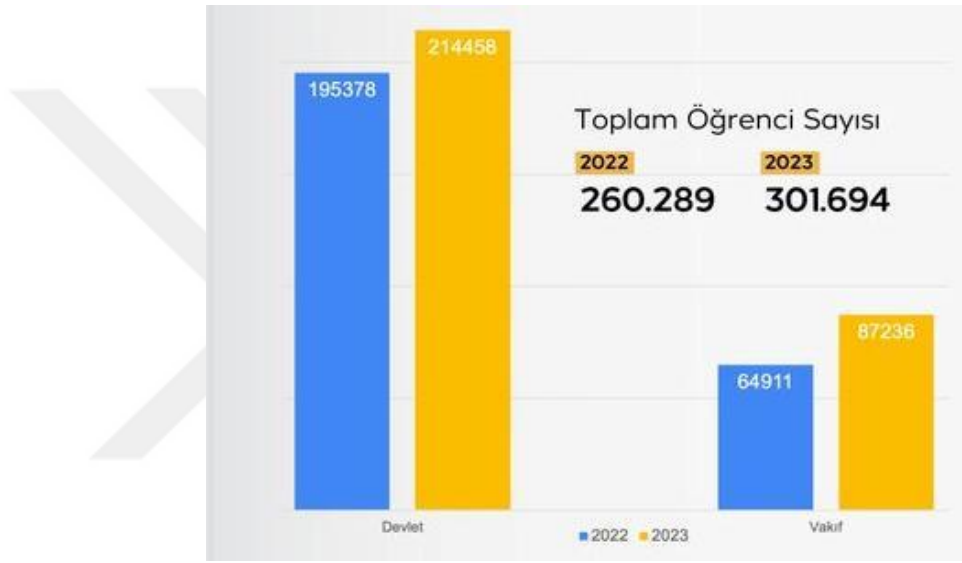
yüksek kurumlarındaki toplam öğrenci sayısı 7.081.289 hesaplanmıştır. Türkiye’de yerli ve öğrenci sayısı 7 milyonun üzerindedir (URL-164, 2024).

Statista’nın 2024 verilerine göre, Türkiye’de yükseköğretim kurumlarında uluslararası kız ve erkek öğrenciler bulunmaktadır. Ön lisanstaki yabancı kız öğrenci sayısı 18.934 iken erkek öğrenci sayısı da 21.898’dir. Lisanstaki yabancı yabancı kız öğrenci sayısı 86.622 iken, erkek öğrenci sayısı da 131.188 kişidir. Yüksek lisanstaki yabancı kız öğrenci sayısı 12.603 iken, erkek öğrenci sayısı 19.377 kişidir. Doktora için de yabancı kız öğrenci sayısı 3.865 iken, erkek öğrenci sayısı 7.207 kişi olarak hesaplanmıştır. Bu bilgilere göre toplam yabancı erkek öğrenci sayısı 179.670 iken, kız öğrenci sayısı da 122.064 kişidir. Yani erkek öğrenci sayısı, kız öğrenci sayısından 57.606 kişi dah fazladır. Böylece Türkiye’de yükseköğretim kurumunda çok sayıda öğrenci bulunmaktadır ve bunun büyük çoğunluğunu da erkek öğrenciler oluşturmaktadır (URL-150, 2024).

Tablo 2.2 Yükseköğretimde Türkiye’yi tercih eden yabancı öğrencilerin uyrukları (2016-2019)

Sıra	Ülke	2016	2019	Fark
1	Suriye	9.689	20.701	+11.012
2	Azerbaycan	12.504	17.088	+4.584
3	Türkmenistan	9.903	12.247	+2.344
4	İran	5.661	6.418	+757
5	Afganistan	4.338	5.826	+1.418
6	Irak	4.414	5.187	+773
7	Yunanistan	1.993	2.546	+553
8	Bulgaristan	951	2.510	+1.559
9	Somali	1.382	2.310	+928
10	Çin	1.297	2.084	+787
11	Kazakistan	1.986	2.065	+79
12	Kırgızistan	1.994	1.926	+68
13	Mısır	697	1.921	+1.224
14	Yemen	994	1.897	+903
15	Filistin	1.238	1.825	+587
16	Pakistan	1.438	1.822	+384
17	Libya	1.668	1.669	+1
18	Ürdün	730	1.603	+873
19	Rusya	1.283	1.429	+146
20	Kosova	1.339	1.373	+34

YÖK üzerinden alınan bilgilere göre, Türkiye'ye dünyanın birçok ülkesinden öğrenciler gelmektedir. Özellikle Orta Doğu, Orta Asya ve Balkanlar'dan öğrenci sayısı bir hayli fazladır. En çok öğrenci olan ilk ülke Suriye'dir. Sonrasında ise Azerbaycan, Türkmenistan, İran, Afganistan, Irak, Yunanistan, Bulgaristan, Somali, Çin, Kazakistan, Kırgızistan, Mısır, Yemen, Filistin, Pakistan, Libya, Ürdün, Rusya ve Kosova'dan gelen öğrencilerden oluşmaktadır. Kırgızistan hariç diğer ülkelerden gelen öğrenci sayısı giderek artmıştır. En büyük artış Suriye iken, en az artışta Libya'dan olmuştur (Yılmaz ve Güçlü, 2021).

Grafik 2.3 Türkiye'de yükseköğretimdeki uluslararası öğrencilerin devlet ve vakıf üniversitelerine göre dağılımı

2023 YÖK verilerinde 2022-2023 döneminde Türkiye'de yükseköğretimdeki uluslararası öğrencilerin devlet ve vakıf üniversitelerine göre dağılımı verilmiştir. Uluslararası öğrenci sayısı devlet üniversitelerinde 2022 yılında 195.378 iken, 2023'de 214.458 kişi olarak hesaplanmıştır. Bir yıl içerisinde devlet üniversitelerinde yükseköğrenim gören yabancı öğrenci sayısı 19.080 kişi artmıştır. Uluslararası öğrenci sayısı vakıf üniversitelerinde 2022 yılında 64.911 iken, 2023 yılında 87.236 kişi olarak hesaplanmıştır. Son bir yıl içerisinde vakıf üniversitelerinde yükseköğrenim gören yabancı öğrenci sayısı 22.325 kişi artmıştır. Bu da gösteriyor ki Türkiye'ye son bir yılda devlet ve vakıf olan talep git gide artmaktadır. Türkiye eğitim turizminde gelişim göstermektedir (URL-164, 2024).

Tablo 2.3 Türkiye’de uluslararası öğrencilerin en çok bulunduğu şehirler

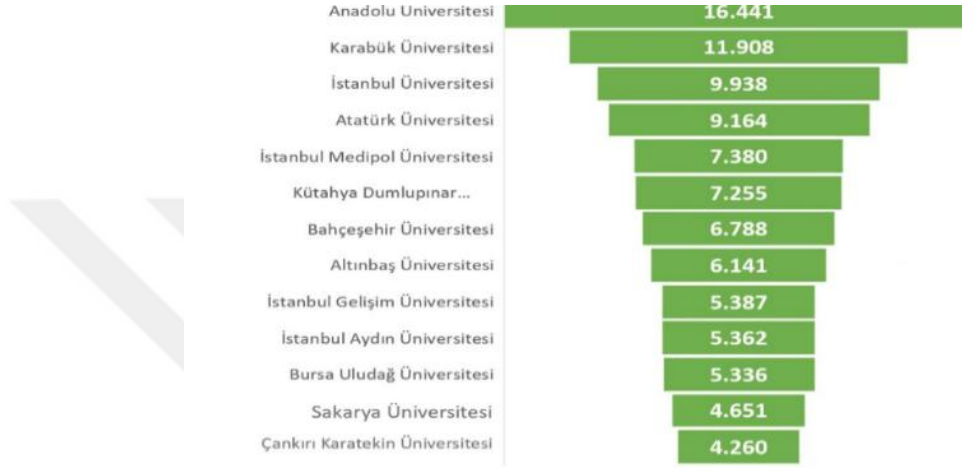
Sıra	İl	Uluslararası Öğrenci Sayısı	Toplam Uluslararası Öğrenci İçinde Oranı	İldeki Toplam Öğrenci Sayısı	İldeki Toplam Öğrenci İçinde Uluslararası Öğrenci Oranı
1	İstanbul	97.865	%32	1.453.543	%6,70
2	Ankara	19.586	%6	355.048	%5,50
3	Eskişehir	18.810	%6	1.936.498	%1,00
4	Karabük	11.908	%4	45.358	%26,30
5	Erzurum	9.263	%3	502.964	%1,80
6	Sakarya	8.702	%3	80.527	%10,80
7	İzmir	8.352	%3	191.345	%4,40
8	Kütahya	7.317	%2	50.604	%14,50
9	Bursa	6.625	%2	79.855	%8,30
10	Samsun	5.060	%2	58.267	%8,70

2023 YÖK verilerinde, Türkiye’de uluslararası öğrencilerin en çok bulunduğu ilk 10 şehir ve toplam öğrenci sayıları tablo şeklinde gösterilmiştir. Buna göre en çok uluslararası öğrenci 97.865 kişi ile İstanbul olmuştur. Sonrasında ise Ankara, Eskişehir, Karabük, Erzurum, Sakarya, İzmir, Kütahya, Bursa ve Samsun gelmektedir. Şehirdeki toplam öğrencilerde yabancı öğrencilerde oldukça fazladır. Yabancı öğrenciler eğitim turizmi için en popüler şehirler büyükşehirler olmuştur. (URL-164, 2024).

Tablo 2.4 Türkiye’de uluslararası öğrencilerin en az bulunduğu şehirler

Sıra	İl	Uluslararası Öğrenci Sayısı	İldeki Toplam Öğrenci Sayısı	İldeki Toplam Öğrenci İçinde Uluslararası Öğrenci Oranı
81	Hakkari	0	3.774	%0,00
80	Muş	11	12.555	%0,09
79	Amasya	76	18.127	%0,42
78	Ordu	78	17.709	%0,44
77	Şırnak	91	5.703	%1,59
76	Tunceli	101	7.891	%1,28
75	Osmaniye	116	14.353	%0,81
74	Ardahan	131	6.041	%2,17
73	Sinop	141	13.483	%1,05
72	Batman	196	15.729	%1,25

2023 YÖK verilerinde, Türkiye’de uluslararası öğrencilerin en az bulunduğu 10 şehir ve toplam öğrenci sayıları tablo şeklinde gösterilmiştir. Tabloya göre, Hakkâri de hiç uluslararası öğrenci bulunmamaktadır. Sonrasında en az uluslararası öğrenci olan şehirler Muş, Amasya, Ordu, Şırnak, Tunceli, Osmaniye, Ardahan, Sinop ve Batman ili olmuştur. Tablodaki verilere bakarak bu şehirlerde eğitim turizmi faaliyetleri de yeterince gelişmediğini göstermiştir (URL-164, 2024).

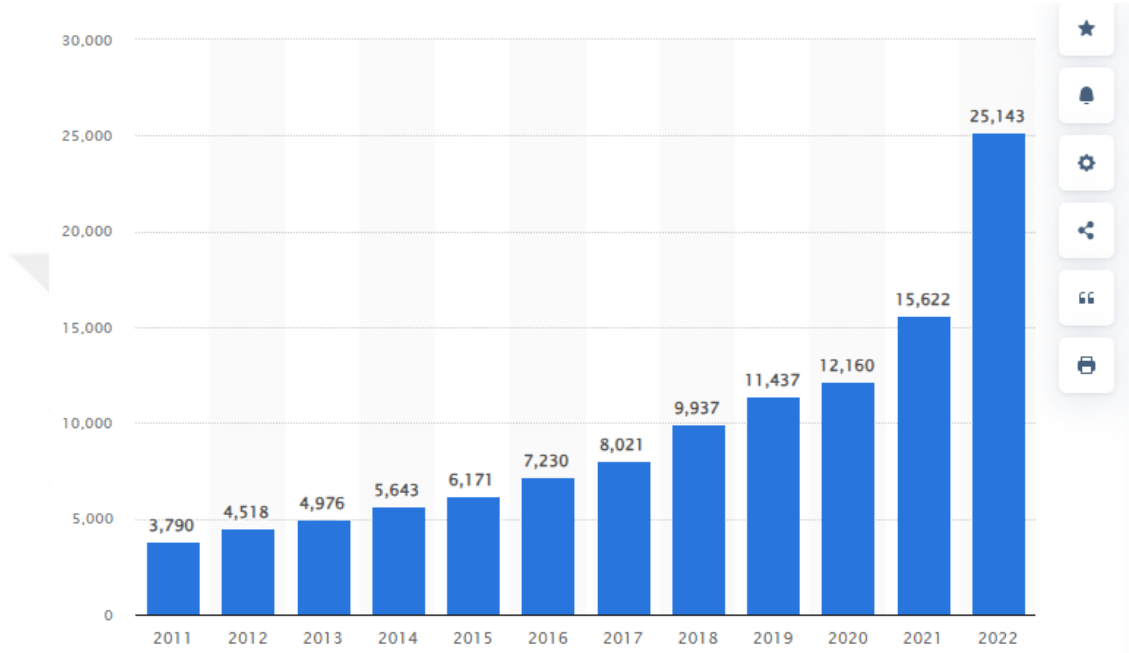
Grafik 2.4 Türkiye’de yükseköğretim uluslararası öğrencilerin gittikleri üniversiteler (2023)

2023 YÖK verilerinde, Türkiye’de yükseköğretim uluslararası öğrencilerin en çok tercih ettikleri üniversiteler sıralanmıştır. Buna göre yükseköğretimdeki öğrencileri için en çok tercih edilen üniversite Eskişehir’de bulunan Anadolu Üniversitesi olmuştur. Sonrasında Karabük Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, İstanbul Medipol Üniversitesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Bahçeşehir Üniversitesi, Altınbaş Üniversitesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi ve Çankırı Karatekin Üniversitesi olmuştur (URL-164, 2024).

Tablo 2.5 Türkiye’deki akademisyen sayıları (YÖK, 2024)

Üniversite Türü	Profesör	Doçent	Doktor Öğretim Üyesi	Öğretim Görevlisi	Araştırma Görevlisi	Genel Toplam
DEVLET	31.905	22.293	34.423	29.380	35.485	153.486
VAKIF	5.608	2.798	9.815	6.828	5.356	30.405
VAKIF MESLEK	3	5	33	193	0	234
TOPLAM	37.516	25.096	44.271	36.401	40.841	184.125

Türkiye’de 2024 YÖK verilerine göre akademisyen sayılarına göre toplam yerli ve yabancı profesör sayısı 37.516, doçent sayısı 25.096, doktor öğretim sayısı 44.271, öğretim görevlisi 36.401, araştırma görevlisi ise 40.841 olarak hesaplanmıştır. Böylece Türkiye’de devlet ve vakıf üniversitelerinde bulunan Türk ve yabancı akademisyen sayısı 184.125 olarak hesaplanmıştır (URL-164, 2024).

Grafik 2.5 Türkiye’de öğrenci başına düşen toplam eğitim harcaması hacmi (2011-2022).

Statista’nın 2024 verilerine göre, Türkiye’de öğrenci başına düşen toplam eğitim harcaması hacmi 2011 yılında 3.790 Türk Lirasıyken bu sayı 2022 yılında 25.143 Türk Lirasına ulaşmıştır. Bu da eğitim harcamalarında özellikle son bir yılda ciddi harcamalar yapıldığını göstermektedir (URL-151, 2024).

2.3.3.1 Türkiye’de uygulanan öğrenci değişim programları

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de çeşitli öğrenci programları vardır. Bunlardan en çok katkı sağlayan kurs ise Tömer olmuştur. Sonrasında ise Comenius, Leonardo da Vinci ve Grundtving programlarıdır. Bu programlar sayesinde Türkiye uluslararası alanda tanınmıştır.

2.3.3.1.1 Tömer

Tömer yani Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi, asırlardır konuşulan Türkçe dilini yaşatmak ve yabancı kişilere de öğretmek için kurulmuş dünyanın ilk Türkçe dil öğretim merkezidir. 1984 yılında Ankara Üniversitesi tarafından oluşturulmuş olan kursta sadece Türkçe öğretimi değil aynı zamanda İngilizce, Rusça, Arapça, Korece, Kazakça, Rusça, Almanca, İtalyanca ve Fransızca gibi dünyada yaygın olan diller için de yüz yüze ve çevrimiçi kursları bulunmaktadır. Müfredatları CEFR (Common European Framework of Reference for Languages) uygun olarak düzenlenmiştir. Uzaktan Türkçe sınav sistemi ile de Avrupa Dil Ödülünü de layık görülmüştür. Ayrıca Türkiye'deki farklı illerde bu kursun kurulmasına öncülük etmiştir. Verilen diploma ve sertifikalar da uluslararası geçerliliğe sahiptir. Bu sayede Türk dili tüm dünya vatandaşları arasında konuşılmaya başlamıştır (URL-97, 2024).

Tömer önemli dil merkezlerinden biri olan British Council gibi birçok enstitüyü müfredat ve işleyiş yönünden örnek almıştır. İlk zamanlarda Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nde dersler başlamıştır. Şuan da toplam 11 şubede 55 bini aşkın öğrencisi bulunmaktadır (URL-98, 2024).

Uzman öğretim elemanları ile gerçekleşen sınıflarda toplam kişi sayısı 7 ile 16 kişi arasında değişmektedir (URL-101, 2024). Dersler, konuşma, dinleme, okuma ve yazma olarak dört temel beceri odaklıdır. Bu beceriler işitsel ve görsel araçlar ile desteklenmektedir. Hafta içi ve hafta sonu olarak dersler ayrılmıştır. Derslere başlamadan seviye belirleme sınavı yapılmaktadır. Aynı zamanda İlköğretim öğrencileri içinde yabancı dil öğretimi gerçekleştirmektedir (URL-99, 2024).

2.3.3.1.2 Comenius programı

Avrupa Birliği ülkeleri ile Türkiye arasında birlik ve beraberliği arttırmaya yönelik projelerden biri olan Comenius, ilköğretim ve ortaöğretim kurumları ile eğitim fakülteleri arasında iş birliği sağlamayı amaçlamıştır (URL-100, 2024).

14 yaş üstü çocukların 3 ile 10 ay arasında belirlenen bölgelerdeki yurtlarda veya bir ailenin yanında kalması ile projeye katılmaktadır. Ev sahibi olan şehir ile değişim öğrencisi hem Avrupa'da öğrenim görmektedir hem de buldukları bölgenin kültürünü daha yakından tanıma şansı elde etmektedir. Öğretmenler de bu programda yararlanmaktadır. Onlar da belirlenen bölgelere gidip eğitim sistemini daha yakından tanıma ve kültürlerini de gözlemlene fırsatı yakalamaktadır. Ayrıca kendi branşı ile ilgili eğitim de verebilmektedir. Eğitim turizmi amacı ile giden öğretmen ve öğrenciler ev sahibi ülke sayesinde yabancı dillerini de geliştirebilmektedirler. Proje kalacak yer, ulaşım ve hibe konusunda destek sağlamaktadır (URL-79, 2024).

2 yıl süren program kapsamında öğretmen ve öğrenciler, uluslararası olan yeniliklerden haberdar olmayışı, var olan pedagojik materyalleri geliştirmeyi, kariyerlerinde ilerlemeyi, modern dilleri edinmeyi, okullarda var olan sorunları en az indirmeyi hedeflemektedir (URL-70, 2024).

2006 yılında TED Ankara Koleji Vakfı İlköğretim Okulu ile İtalya arasında programa destek amacı ile bir proje sunmuştur. Bu projede her iki ülke kendi yöresel yemeklerini tanıtır sonrasında tarifleri Türkçe, İtalyanca ve İngilizce dilinde bir internet sitesi oluşturmuşlardır. Programa katılan öğrenciler Türkçe ve İtalyanca kursları da alarak dil edinimi sağlanmıştır (URL-137, 2024).

2.3.3.1.3 Leonardo da Vinci programı

Avrupa Birliği ülkelerinde öğretmen ve öğrencilere uygulanan mesleki eğitim programıdır. Bu programın amacı ülkeler arasındaki mesleki yenilikleri yakından takip etmek ve staj programlarında yardımcı olmaktır. Proje süresi 12-24 ay sürmektedir. Mesleki yönden eğitim alan öğretmen ve öğrenciler kendi ülkelerine döndüklerinde tecrübelerini aktarma fırsatı elde ederler. Ayrıca program dil edinimi, hibe ve yol ücreti konusunda yardımcı olmaktadır (URL-130, 2024).

Kişilerin bilgilerini arttırma, istihdamı kolaylaştırma, teknolojik gelişmeleri yakından takip etme, yeni iş alanları için girişimciliği sağlama, eğitimde var olan sorunları azaltmaya çalışma, yabancı dilini geliştirme, yeni bir dil edinimi, eğitimde fırsat eşitliğine katkı gibi birçok yararı bulunmaktadır (URL-134, 2024).

2.3.3.1.4 Grundtvig programı

Edinilen bilginin canlı kalması için yetişkinliklere yönelik bir programdır. Onlara istihdam sağlamayı amaçlayan programda, bireyler kendi alanları dışında eğitim almaktadırlar (URL-131, 2024). Grundtvig Programı, yetişkin insanlara yönelik bir eğitim programıdır. 2013 yılında uygulanmıştır (URL-136, 2024).

Toplumdaki gelişmelere ayak uydurma, bilgi ve becerilerini geliştirme, engelli ve yaşlı insanların da toplumda birşeyler yapabilmesine olanak sağlama, yeni sosyal çevreler oluşturma gibi birçok katkısı bulunmaktadır (URL-135, 2024).

2.4 Eğitim Turizmi Kapsamında Yabancı Dil Okulları

Özellikle 21. yüzyılda insanlar eğitim-öğretim maksadıyla yurtdışına yönelmeye başlamıştır. Yurtdışına giden insanlar yabancı dil öğrenmek ya da varolan bilgi birikimini arttırmak için yabancı dil kurslarına kayıt olmaktadır. Gittikleri ülkelerin ana dilini öğrenmenin en iyi yöntemlerden biri olduğu düşünmektedirler. Dil edinmek demek o kültürü de edinmek demektir (Tunç ve Saç, 1998:23). Bu yüzden ana dillerin merkezi olan büyük ülkeler yabancı dil kursları ile tanınmaktadırlar. Hem kültür tanıtımında hem de ekonomik kazanç için kayda değer bir önemi vardır.

2.4.1 Dünyadaki Yaygın Dil Okulları ve Turizme Katkısı

Yabancı dil okulları dünya çapında git gide yaygınlaşmaya başlamıştır. Özellikle büyük ve gelişmiş ülkelerde dil okullarına olan yönelim gelişmekte olan ülkelere nazaran daha yüksektir. Yabancı dil okullarını oldukça fazla olduğu ülkelere Avustralya, Kanada, ABD, İngiltere, Fransa ve Japonya eğitim turizmi için en popüler destinasyonlardır. Eğitim turizminde önde olan bu büyük ülkeler aslında turizm anlamında da turist çeken gözde yerlerdir. Başta İngiltere sonrasında Amerika da gelişen bir turizm türüdür. Yapılan projeler sayesinde 3. yaş grubundaki insanları da eğitim turizmine dâhil olmaktadır. Artık insanlar öğrenmeye ve yeni bölgeleri keşfetmeye daha istekli hale gelmiştir (Kozak ve Bahçe, 2012).

Statista'nın 2023 verilerinde dünya çapında en çok konuşulan diller sıralanmıştır. En çok konuşulan dil İngilizce olmuştur. Sonrasında ise Çince, Hintçe, İspanyolca, Fransızca, Arapça, Bengalce, Portekizce, Rusça ve Urduca olmuştur. Bu nedenle İngilizce evrensel dil ve en çok bilinmesi gereken dildir. Dil okullarında dil öğrenmek isteyen kişiler bu dilleri de öğrenmek istemektedirler. Çünkü daha çok insanla iletişim kurmaları gerekmektedir. Eğitim turizmi için en çok konuşulan ve talep gören dilleri bilmek gerekir (URL-147, 2024).

ABD, Birleşik Krallık, Çin ve Avustralya, eğitim turizmi için dünyada en çok ziyaret edilen ülkeler arasında ve uluslararası öğrenciler için bir eğitim merkezi haline gelmiştir (URL-144, 2024).

Kurs türü açısından, yüksek lisans derecesi tüketiciler tarafından en çok tercih edilen tür olarak küresel pazar payının %71'inden fazlasına katkıda bulunmaktadır.

Öğrenciler, küresel eğitim turizmi pazarının büyümesini sağlayan birincil son kullanıcılar ve tahmin dönemi boyunca gelirin %39'undan fazlasını elde etmeleri beklenmektedir (URL-145, 2024).

Bilgiye olan istek artarak insanları daha önce çalıştıkları farklı konseptler ve teknolojiler hakkında bilgi edinmek için dünyayı dolaşmaya teşvik etmiştir.

Küresel seyahat şirketleri, eğitim turizmi sektöründe yüksek büyüme beklemektedir. Dünyanın belirli bölgelerinde ortaya çıkmakta olan birçok seyahat şirketi, eğitim turları düzenlemekte, böylece eğitimin önemini artırmakta ve eğitim turizmi sektörünün büyümesine katkıda bulunmaktadır (Kozak ve Bahçe, 2009).

Dünya çapında yaygınlaşan eğitim turizmi birçok farklı sektörü de olumlu katkıları olmaktadır. Konaklama, yeme-içme, hava-kara-deniz yolu taşımacılığı, rekreasyon hizmetleri, pazarlama, yeni iş fırsatları gibi birçok faydası bulunmaktadır (Kozak ve Bahçe, 2012).

2.4.1.1 Dünyadaki yabancı dil okulları üzerine temel bilgiler

Dünyada ön plana çıkan birçok yabancı dil okulları ve kursları bulunmaktadır. Bu kurslara olan bilgiler tablo şeklinde sunulmuştur.

Tablo 2.6 Dünyadaki yabancı dil okulları üzerine temel bilgiler (URL-5, 2023; URL-6, 2023; URL-7, 2023; URL-8, 2023; URL-9, 2023; URL-10, 2023; URL-11, 2023; URL-12, 2023; URL-13, 2023; URL-14, 2023; URL-15, 2023; URL-16, 2023; URL-17, 2023; URL-18, 2023; URL-19, 2023; URL-20, 2023; URL-21, 2023; URL-22, 2023; URL-24, 2023; URL-25, 2023; URL-26, 2023; URL-27, 2023; URL-28, 2023; URL-29, 2023; URL-30, 2023; URL-31, 2023; URL-32, 2023; URL-33, 2023; URL-34, 2023; URL-35, 2023; URL-114, 2024).

DİL OKULU	KURUCUSU	KURULDUĞU YIL	ŞUBELERİN OLDUĞU ÜLKELER	ÖĞRETİLEN DİLLER
Accord Paris	Gérard Pelisson Paul Dubrule	1988	Fransa	Fransızca
Bell International	Frank Bell	1955	İngiltere	İngilizce
British Study Centres	Joseph Cleaver	1930	İngiltere	İngilizce
CLIC Sevilla	Claire Potter	1983	İspanya	İngilizce, Almanca, Fransızca ve Çince
Derzhavin Institute Dil Kursu	Puşkin Müzesi tarafından	2003	Rusya	Rusça
EC English	Andrew Mangion	1991	Amerika, Kanada, İngiltere, İrlanda, Malta ve Güney Afrika	İngilizce
Eurocentres	Erhard Waespi	1946	İngiltere, Güney Afrika, Kıbrıs, Fransa ve Kanada	İngilizce ve Fransızca
Goethe Institut	Goethe Institut Lentz	1951	Almanya	Almanca
Hutong School	Jeremie Rossignol	2005	Çin, İngiltere, Fransa, Avustralya, İtalya, Rusya ve Belçika	Çince
International House	John ve Brita Haycraft	1953	İngiltere, Avustralya, İrlanda, Malta, Güney Afrika	İngilizce
Kings Education	Frederick King	1957	Amerika, İngiltere	İngilizce
London School of English	Alfred James P. Larke	1912	İngiltere	İngilizce

Tablo 2.6'nın devamı

DİL OKULU	KURUCUSU	KURULDUĞU YIL	ŞUBELERİN OLDUĞU ÜLKELER	ÖĞRETİLEN DİLLER
LSI London	John McMullan	1965	İngiltere	İngilizce, İspanyolca, Fransızca, Almanca, İtalyanca, Çince, Japonca ve Korece
Kaplan International	Stanley Kaplan	1938	Amerika, İngiltere, Kanada, Avustralya, İsviçre, Almanya, İrlanda ve Yeni Zelanda	İngilizce, Almanca, Fransızca ve İspanyolca
Regent Language Training	David Mariano	1964	İngiltere	İngilizce
St. Giles International	Paul ve Diana Lindsay	1955	İngiltere ve Kanada	İngilizce
Stafford House	Craig Wilson	1952	İngiltere, Amerika ve Kanada	İngilizce
Universal English College	Mikio and Hiromi	1988	Avustralya	İngilizce

Her iki tablonun sonuçlarına göre;

- İlk olarak 1912 yılında bir dil kursu açılmıştır.
- Kursların ana merkezleri ise Avrupa ülkeleri, Uzakdoğu Asya ülkeleri, Kanada ve Avustralya'da yer almaktadır.
- Şubeleri açarken ana dilinin konuşulduğu yerin olmasına dikkat edilmiştir. Böylelikle öğrenciler ana dili istedikleri dil olan eğitmenlerde eğitim alma fırsatı elde etmişlerdir.
- En çok öğrenilmek istenen dil İngilizce dilidir.
- Sonrasında ise diğer yaygın dünya dillerinden olan İspanyolca, Çince, Almanca, Fransızca, Japonca ve Korece gelmektedir.
- Dünyanın her yerinden eğitim turizmine katılmak isteyen öğrencilerden oluşmaktadır.
- Program süresi ise kişinin seviyesi ve isteğine göre düzenlenmektedir.
- Ücretler ise gittiği kursa, seviyesine ve zamana göre değişiklik göstermektedir.
- Kurslar bölgeye özgü mimariyi yansıtmaktadır.

2.4.1.2 Dünyadaki yabancı dil okullarından fotoğraflar

Fotoğraf 2.16 Kaplan international dil okulu Londra Covent Garden (URL-102, 2024)

Fotoğraf 2.17 EC English Cambridge (URL-103, 2024)

Fotoğraf 2.18 CLIC international house Spanish language school in Seville (URL-104, 2024)

Fotoğraf 2.19 ACCORD French language school in Paris (URL-105, 2024)

Fotoğraf 2.20 Canterbury Stafford house dil okulu (URL-106, 2024)

Fotoğraf 2.21 Hutong school Shanghai (URL-107, 2024)

Fotoğraf 2.22 The Goethe-Institut Bonn (URL-108, 2024)

Fotoğraf 2.23 The universal English college campus Sidney (URL-109, 2024)

Fotoğraf 2.24 London school of English (URL-110, 2024)

Fotoğraf 2.25 Derzhavin Institute St. Petersburg (URL-111, 2024)

Fotoğraf 2.26 Newcastle international house (URL-112, 2024)

Fotoğraf 2.27 Londra Eurocentres dil okulu (URL-113, 2024)

Fotoğraf 2.28 Kings education London (URL-116, 2024)

Fotoğraf 2.29 Bell school of languages Cambridge (URL-115, 2024)

Fotoğraf 2.30 LSI Londra Hampstead (URL-117, 2024)

Fotoğraf 2.31 Oxford Regent language training (URL-118, 2024)

Fotoğraf 2.32 Cambridge St. Giles international (URL-119, 2024)

Fotoğraf 2.33 British study centres Manchester (URL-120, 2024)

2.4.2 Türkiye'deki Yaygın Dil Okulları ve Turizme Olan Katkıları

Türkiye'de yabancı dil öğretimi Osmanlı Dönemi ile başlamıştır ve halen devam etmektedir (Tosun, 2007).

Buldukları ülkelerden farklı bir ülkede öğrenim görmek isteyen kişiler hedef dili de öğrenmek için çaba göstermektedirler. Türkçe dilinin yabancı dil olarak görülmesi Türk Dünyası için önemli metinlerde görülmektedir. Türkçe yabancı dil olarak görülmesi ilk yazılı eserlerden olan Divanü Lügati't Türk'e ve Köktürk Yazıtları'na, 14. yüzyılda Latin harfleriyle yazılmış ilk Türkçe metinlerden biri olan Codex Cumanicus'a dayanmaktadır. Fakat akademik olarak çalışmalar ise 20. yüzyılda Türk Dil Kurumu'nun yapmış olduğu çalışmalarda görülmektedir (Özdemir, 2018).

Türkiye'de son yıllarda gençlere yönelik programlarda artış görülmüştür. Öğrencilerin konaklama, burs ve dil eğitimi faaliyetlerin hızlanması ile yabancı öğrencilerin ülkeye gelişi de artmaktadır. Değişim programları ve yabancı dil kursları sayesinde farklı farklı ülkelerden gelen öğrencilerle kültürel alışveriş çoğalmaktadır. Bu da ülkenin yurtdışında olan imajının da olumlu yönde etkilemektedir (Tunç ve Saç, 1998: 24).

Türkiye'nin batı ile ekonomi, turizm, eğitim ve ticaret gibi ilişkiler artması sonucunda yabancı dile olan ihtiyaçta giderek artmaktadır. Bu da yabancı dil kurslara olan talebinde artmasını sağlamıştır. Özellikle devlet okullarında bulunan hazırlık sınıfları ve dil sınıflarının olması dersaneler olan gereksinimi de doğrudan etkilemiştir. Bu yüzden dersaneler içinde en çok talep gören dil kursları olmuştur (Okçabol, 1994: 4).

Türkiye'de toplam kurs sayısı 7000 üzerindedir. Bu kursların büyük bölümünü de yabancı dil kursları oluşturmaktadır. Yabancı dil kurslarında yabancılar için Türkçe dil eğitimlerinin yanı sıra özellikle Türk öğrencilerin için İngilizce, Almanca, Rusça, İspanyolca, Arapça, Çince, Farsça, Flemenkçe, İtalyanca ve Fransızca başta olmak üzere birçok dil öğretilmektedir (Gök, 2004: 8). Yabancı dil kursları yaparak-yaşayarak öğrenmek için bir köprü durumundadır. Daha iyi olanaklara sahip olmaları sayesinde günden güne artış göstermektedir (Ritchie vd., 2003).

Türkiye’de en eski yabancı dil kursu Amerikan derneğidir. Kurs 1951 yılında Ankara’da kurulmuştur. Amaçları iki ülke arasında kültürel etkileşimi arttırmak ve yabancı dil kurslarını ülke geneline yaymaktır. Uluslararası geçerli sertifikalar sahip olan dil kursları Türkiye genelinde gittikçe yaygınlaşmaktadır (Gök, 2004: 10).

UNESCO verilerine göre Türkiye’de yabancı öğrenci sayısı 225 bin üzerindedir (YÖK, 2024). Türkiye’de eğitim görmek isteyen öğrenciler ilk olarak Türkçe dil yeterliliğinden istenilen seviyeye ulaşması gerekmektedir. Özellikle TÖMER, Türkoloji ve Yunus Emre enstitüleri ile Maarif Vakfı okulları bu konuda önemli çalışmalar yapmaktadırlar (Er, 2023).

Türkiye’de yabancı öğrencilerin öğrenim amacı ile gittikleri şehirler İstanbul, Ankara ve İzmir olmuştur. Sosyal hayatın canlılığı, ulaşım kolaylığı, aktivite çeşitliliklerin fazla olması, turizm merkezlerinin bulunması gibi birçok faktör de bu şehirlerin gözde olmasında etkili olmuştur (Tekin, 2022). Türkiye’de yaşayan göçmen sayısı artması ile ilköğretim ve ortaöğretimde de yabancı öğrenci sayısı da artmıştır. Özel kurslara olan ücret politikası da değişmektedir (Er, 2023).

Eğitim turizmine ciddi derece katkı sağlayan yabancı dil kursları ile öğrenciler, eğlenerek öğrenmeyi, farklı milletlerle sosyalleşmeyi, deneyimlerini çoğaltmayı, kişisel olarak gelişmeyi sağlamaktadır (Kozak ve Bahçe, 2012).

Türkiye’de yer alan yabancı dil kursları üzerine temel bilgileri bilmek yeni dil ediniminde önemlidir. Konu ile ilgili daha kapsamlı bilgi ilerleyen bölümlerde sunulmaktadır.

3. YÖNTEM

3.1 Araştırma Modeli

Araştırmada nitel yöntem olarak örnek olay tarama modeli, desen olarak ise çoklu durum deseni kullanılmıştır.

Örnek olay tarama modeli, bireyin, bir grubun ya da kurumun herhangi bir faktörle olan ilişkisini analiz etmeye çalışan bir modeldir (Odum, 1929). Bir kişi, bir grup, bir sosyal kurum, bir bölge veya bir topluluk ile ilgili kapsamlı bir çalışmadır (Young, 1960). Kısaca bir kurum ya da bir bireyin veya bir durumun veya bir kurumun dikkatli ve eksiksiz bir şekilde gözlemlendiği, ilgili birimin her bir yönünün ayrıntılı olarak incelendiği bir yöntemdir.

Örnek olay tarama modeli, daha dar kapsamlı bir örneklem olması sayesinde bulgular ve açıklama daha geniş olmasını sağlamaktadır (Oktay, 2016). Eğer araştırmada tek bir durum inceleniyorsa tek durum deseni, birden çok duruma bakılıyorsa da çoklu durum deseni kullanılmaktadır (Şimşek, 2012).

Türkiye’de eğitim turizme olan ilgi günden güne artış göstermektedir. Fakat dünyadaki seviyeye ulaşamamıştır. Bu çalışmada dünyadaki ve Türkiye’deki eğitim turizmine yönelik faaliyetler ve dil okullarının rolü incelenmiştir. Dünyadaki ve Türkiye’deki yabancı dil kursları hakkındaki bilgiler taranmıştır. Çalışma bu hali ile “Örnek Olay Tarama Modeli” türünde bir çalışmadır. Tarama modelleri, geçmişteki ve günümüzdeki olan bir durumu var olduğu gibi betimlemeyi hedefleyen bir yaklaşımdır. Araştırmadaki konular detaylı bir şekilde aktarılıp sunulur. Bu model bir kişi ya da kurum ile ilgili kendisi ve çevresi olan ilişkileri hakkında derinlemesine araştırma yapılarak bir yargıya ulaşmaktır (Karasar, 2005).

Dünyada ve Türkiye’de eğitim turizmi kapsamında yapılan faaliyetler aktarılmıştır. Sonrasında eğitim turizminde önemli bir role sahip olan yabancı dil kursları detaylı bir şekilde incelenmiştir. Konu hakkında çalışmalar incelenirken kitaplardan, makale ve tezler ile web siteleri taranmış ve bulunan bilgiler tablo halinde verilmiştir.

Dünyadaki 18 dil okulu ve Türkiye’de yer alan 16 tane dil okulu hakkında bilgiler toplanıp tablo haline getirilmiştir. Ayrıca Kastamonu ilinde yer alan yabancı dil okulları hakkındaki temel bilgiler de tablo haline getirilip yazılmıştır. Türkiye’de yer alan iki önemli dil okuluna yönelik ayrıntılı araştırma yapıp tablo halinde bulgular kısmında yer almıştır.

3.2 Araştırma Evren ve Örneklemi

Çalışmanın evreni Türkiye’de bulunan yabancı dil okulları iken, çalışmanın örneklemini Türkiye’de bulunan ve Türkçe eğitim veren Royal Turkish dil okullarıdır.

Araştırma kapsamında dünyada bulunan dil okulları hakkında önemli bilgiler toplanmış ve tablo halinde aktarılmıştır. Türkiye’de bulunan dil okulları hakkında detaylı bilgiler bulunmuş ve tablo şeklinde aktarılmıştır.

3.3 Veri Toplama Araçları

Çalışmada dünyadaki ve Türkiye’deki yabancı dil okullarına yöneliktir. Çalışmada veriler hakkında bilgilere ulaşmak için tezler, makaleler ve internet siteleri ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Elde edilen veriler tablo şeklinde aktarılmıştır. Özellikle dil okullarının kendi web siteleri okullar hakkında bilgi edinmekte katkı sağlamıştır. Örnek olay yöntemden yararlanılarak elde edilen veriler çalışmanın bulgu kısmına eklenmiştir.

3.4 Veri Toplama Analizi

Çalışmada yabancı dil okulları hakkında bilgiler detaylı bir şekilde incelenmiştir. Dil okullarının kurucuları, kuruldukları yıllar, şubeleri, öğretilen diller, sınıftaki öğrenci kapasitesi, verilen eğitimler, kurs dönemleri, yapılan aktiviteler, adresleri, iletişim adresleri, öğrencilere sunulan imkânlar, verilen kaynaklar, toplam öğrenci sayıları, yabancı uyruklu öğrenci sayıları, memleketleri, meslekleri, dil öğrenme başarı oranları ve eğitim ödemeleri araştırılıp tablo halinde bulgular kısmında sunulmuştur.

4. BULGULAR

Çalışma kapsamında elde edilen bilgiler iki tabloda sunulmaktadır. İki tabloda da Türkiye'deki yabancı dil okulları üzerine temel bilgiler aktarılmıştır. Bu bilgiler kapsamında yabancı dil okullarının isimleri, okulları kuran kişilerin adları, kurulduğu yıl, şubelerin olduğu iller, öğretilen diller, sınıftaki öğrenci kapasitesi, verilen eğitimler, kurs dönemleri ve yapılan aktiviteler tablo halinde sunulmuştur.

Yabancı dil okullarının çoğunluğu İngilizce dilinde olup diğer Batı ve Doğu dillerinde de eğitimler vardır. Şubelerin birçoğu da büyük illerdedir. Yabancı dil okulları ile ilgili veriler tabloda detaylıca anlatılmıştır.

4.1 Türkiye'deki Yabancı Dil Okulları Üzerine Temel Bilgiler

Türkiye'de yüzlerce yabancı dil okulu bulunmaktadır. Bazı dil okullarına olan talep daha fazladır. Türkiye'de yer alan bu gözde yabancı dil kurslarına ait temel bilgiler tablo şeklinde sunulmaktadır.

Tablo 4.1 Türkiye'deki yabancı dil okulları üzerine temel bilgiler (URL-55, 2023; URL-56, 2023; URL-57, 2023; URL-58, 2023; URL-59, 2023; URL-60, 2023; URL-62, 2023; URL-64, 2023; URL-67, 2023; URL-68, 2023).

DİL OKULU	KURUCUSU	KURULDUĞU YIL	ŞUBELERİN OLDUĞU İL/İLLER	ÖĞRETİLEN DİLLER
Akın Dil Eğitim	Ahmet Akın	2003	Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Antalya, Bursa, Çanakkale, Diyarbakır, Denizli, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gaziantep, Kastamonu, Kırıkkale, Kocaeli, Konya, Malatya, Mersin, Samsun, Yalova, Şanlıurfa, Trabzon, Van, Yozgat	İngilizce
American Life Yabancı Dil Okulları	Yenal Berzeg	2007	İstanbul, İzmir, Antalya, Bursa, Kocaeli, Konya, Samsun, Ordu, Adana, Amasya, Çorum, Denizli, Düzce, Edirne, Balıkesir, Erzurum, Karaman, Kastamonu, Kayseri, Kırşehir, Manisa, Mersin, Tokat, Sakarya, Sivas, Tekirdağ, Trabzon, Yalova, Zonguldak, Azerbaycan	İngilizce, Rusça, Felemenkçe, İspanyolca, Almanca

Tablo 4.1'in devamı

DİL OKULU	KURUCUSU	KURULDUĞU YIL	ŞUBELERİN OLDUĞU İL/İLLER	ÖĞRETİLEN DİLLER
Amerikan Kültür	Yavuz Özdemir	1913	Adana, Adıyaman, Ankara, Afyon, Antalya, Aydın, Ardahan, Artvin, Balıkesir, Bartın, Batman, Bilecik, Bingöl, Bitlis, Bolu, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Düzce, Diyarbakır, Edirne, Elazığ, Erzincan, Eskişehir, Gaziantep, Hakkari, Hatay, Isparta, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Karabük, Kars, Kastamonu, Kayseri, Kırıkkale, Kırklareli, Kocaeli, Kilis, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Mardin, Mersin, Muğla, Muş, Niğde, Ordu, Osmaniye, Sakarya, Samsun, Sinop, Şanlıurfa, Tekirdağ, Tokat, Trabzon, Uşak, Yozgat	İngilizce, Almanca, Portekizce, İspanyolca, Fransızca, Rusça
Berlitz Dil Okulu	Maximilian	1912	İstanbul, Ankara ve İzmir	Almanca, İngilizce, Fransızca, Rusça, İspanyolca, İtalyanca, Arapça
British Time	Mehmet Şah Karataş	1998	İstanbul, Kayseri, Diyarbakır	İngilizce
Cambridge Academy	Dr.Saif Aljaibeji	1975	İstanbul	İngilizce
Çin Kültür Merkezi	İrfan Karlı	2002	İstanbul	Çince ve Türkçe
Dilko English Dil Kursu	Ali Oğuztürk	1977	Kocaeli ve İstanbul	İngilizce, Rusça, Almanca, İspanyolca, İtalyanca, Fransızca
English Time	Fethi Şimşek	1998	İstanbul, Antalya, Bursa, İzmir, İzmit, Ankara, Adıyaman, Aydın, Bursa, Burdur, Kayseri, Çanakkale, Kahramanmaraş, Mardin, Konya, Trabzon, Samsun, Vancouver, Bishkek	İngilizce
İngiliz Kültür	Fatih Çifci	2006	Adana, Adıyaman, Ağrı, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Bingöl, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Eskişehir, Isparta, İstanbul, İzmir, Karabük, Kayseri, Kocaeli, Konya, Manisa, Mardin, Mersin, Muğla, Muş, Sakarya, Samsun, Sivas, Tekirdağ, Trabzon, Tunceli, Uşak, Van, Yalova, Giresun, Bayburt	İngilizce

Tablo 4.1'in devamı

DİL OKULU	KURUCUSU	KURULDUĞU YIL	ŞUBELERİN OLDUĞU İL/İLLER	ÖĞRETİLEN DİLLER
Just English	Fatih Derbazlar	2005	İstanbul, Kocaeli, Düzce, Sakarya, Bursa, İzmir, Ankara, Antalya, New Jersey, California, New York	İngilizce, Rusça, İspanyolca, Almanca
Moda Dil	Suat Gürcan ve Rıdvan Gürbüz	2006	Aydın, Denizli, Bursa, Kocaeli, Sakarya, Eskişehir, Antalya, Konya, Ankara, Kırşehir, Kırıkkale, Kayseri, Malatya, Kahramanmaraş, Elazığ, Van, Bingöl, Diyarbakır, Gaziantep, Şanlıurfa, Trabzon	İngilizce
Royal Turkish Schools	X	2014	İzmir ve İstanbul	Türkçe
Teol Dil Okulu	Murat Ustaahoglu	2005	Ankara, Bursa, Eskişehir, Erzurum, Giresun, İzmir, İstanbul, Muğla, Rize, Trabzon, Samsun, Londra, Sakarya, Mersin, Adana, Kocaeli, Muğla	Almanca, İngilizce, Fransızca, Arapça, Farsça, Rusça, İtalyanca, İspanyolca ve Felemenkçe
Türk-Amerikan Derneği	Tevfik İleri	1951	Ankara, Bursa, Erzurum, İstanbul, Malatya, Denizli, Adana, Iğdır, Gaziantep	İngilizce, Türkçe, İspanyolca
Wall Street English	Luigi Tiziano Peccenini	1972	Ankara, Antalya, Bursa, Eskişehir, Gaziantep, İstanbul, İzmir, İzmit, Konya	İngilizce

Bu sonuçlara göre;

- Tabloda Türkiye de yer alan en gözde yabancı dil okullarından bazıları listelenmiştir.
- Tabloda toplamda 16 tane yabancı dil okulu/kursu bulunmaktadır.
- Bu kurs/dil okulları Türk ve yabancı kurucular tarafından Türkiye'nin çeşitli illerine kurulmuştur.
- Tabloda gösterilen dil okullarının ilk açılan dil okulu; Berlitz Dil Okulu olmuştur.
- Dil okulları şubelerini Türkiye'nin birçok iline açmıştır.
- Her dil okulunun İstanbul ilinde şubesi vardır.
- Sonrasında en çok şubelerini açtıkları iller; Ankara, İzmir ve Kocaeli olmuştur.

- Bazı dil okulu/kursların birkaç subesi bulunurken bazılarının da onlarca şubesi bulunmaktadır.
- Kurslar da farklı dillerden eğitim verilmektedir.
- Kurslarda öğretilen dillerden en çok tercih edilen yabancı dil; İngilizce olmuştur.
- Sonrasında tercih edilen diller ise şöyledir; Almanca, Türkçe, Rusça, Felemenkçe, İspanyolca, Portekizce, Arapça, İtalyanca, Çince ve Fransızca'dır.
- Özellikle 2000'li yıllardan sonra dil okullarının açılımlında artış görülmüştür.

4.2 Türkiye'deki Yabancı Dil Okullarının Faaliyetleri Üzerine Bilgiler

Türkiye'de popüler olan bazı dil okullarının yaptıkları faaliyetleri üzerine bilgiler tablo şeklinde sunulmuştur. Tabloda sınıftaki öğrenci kapasitesi, verilen eğitimler, kurs dönemleri ve yapılan aktiviteler tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 4.2 Türkiye'deki yabancı dil okullarının faaliyetleri üzerine bilgiler (URL-121, 2024; URL-122, 2024; URL-123, 2024; URL-124, 2024; URL-125, 2024; URL-126, 2024; URL-127, 2024; URL-128, 2024; URL-129, 2024; URL-138, 2024; URL-139, 2024; URL-140, 2024; URL-141, 2024; URL-142, 2024)

DİL OKULU	SINIFTAKİ ÖĞRENCİ KAPASİTESİ	VERİLEN EĞİTİMLER	KURS DÖNEMLERİ	YAPILAN AKTİVİTELER
Akın Dil Eğitim	12	YDS, YDT, YÖKDİL, GENEL İNGİLİZCE, Online IELTS	Seviye göre değişmekte	Online dersler, Sınavlara hazırlık
American Life Yabancı Dil Okulları	12 kişi	Genel İngilizce, Çocuklar için İngilizce, kurumsal, online ve sınav İngilizcesi, Genel Almanca, Rusça, Flemenkçe, İspanyolca ve Fransızca kursları	Bir kur 10 hafta	Konuşma, Okuma, Yazma, Dil bilgisi, dinleme kulüpleri, doğa yürüyüşleri ve piknikler
Amerikan Kültür	10-14 kişi	Genel İngilizce, Kurumsal, online ve sınav İngilizcesi	1 kur 2 ay	Yurt dışı eğitim, TESOL ve çift diploma (homeschooling)
Berlitz Dil Okulu	15 kişi	Çocuklar için yabancı dil eğitimi, online dil eğitimi, IELTS ve TOEFL kursu, kurumsal eğitimler	Bir kur için 3 ay	Yaz kampları, Berlitz methodu ile eğitim, özel dersler

Tablo 4.2'nin devamı

DİL OKULU	SINIFTAKİ ÖĞRENCİ KAPASİTESİ	VERİLEN EĞİTİMLER	KURS DÖNEMLERİ	YAPILAN AKTİVİTELER
British Time	16 kişi	Genel İngilizce, iş İngilizcesi, kurumsal eğitimler, YDS, TOEFL, PTE, IELTS kursu	Bir kur 100 ders	Özel ders, randevulu telafi dersi, konuşma, dil bilgisi, kelime ve okuma kulüpleri
Cambridge Academy	12 kişi	TOEFL ve IELTS hazırlık kursları, Genel İngilizce, özel İngilizce dersleri	Haftada 20 ders, kurdan kura ders saati farklı	Çevrimiçi dersler, konuşma kulübü, iş İngilizcesi atölyesi, geziler
Çin Kültür Merkezi	X	Çince kursu ve Çince çeviri, çocuklar için Çince eğitimi	A kurları için 60 ders, B ve C kurları için 96 ders	Çince kulübü, çevrimiçi ders ve özel dersler, yaz kampları, Çin özel günlerini tanıtma ve kutlama etkinlikleri
Dilko English Dil Kursu	8 kişi	Genel İngilizce, çocuklar için İngilizce, ulusal ve uluslararası akademik sınavlara hazırlık, iş İngilizcesi, Fransızca, Almanca, İtalyanca, Rusça ve İspanyolca kursları	Bir kur 96/112 ders	Çevrimiçi eğitim, birebir eğitim, konuşma etkinlikleri, yaz okulu
English Time	18 kişi	Genel İngilizce, çocuklar için İngilizce, ulusal ve uluslararası sınavlara hazırlık, kurumsal eğitimler	Bir kur 120 ders	Özel dersler, konuşma ve dil bilgisi sınıfları, Kütüphane desteği ve yurt dışı eğitim danışmanlığı
İngiliz Kültür	14 kişi	Genel İngilizce, sınav İngilizcesi, kurumsal İngilizce	Bir kur 80 ders	Ücretsiz çevrimiçi programlar, kaynak ve materyal desteği, lise öğrencileri için çift diploma, TESOL fırsatı
Just English	16 kişi	Genel İngilizce, iş İngilizcesi, ulusal ve uluslararası sınavlara hazırlık, Almanca, Rusça, İspanyolca kursları	Bir kur 160 ders	Birebir eğitim, çevrimiçi dersler, yaz ve kış aktiviteleri, önemli günleri kutlama, turlar düzenleme

Tablo 4.2'nin devamı

DİL OKULU	SINIFTAKİ ÖĞRENCİ KAPASİTESİ	VERİLEN EĞİTİMLER	KURS DÖNEMLERİ	YAPILAN AKTİVİTELER
Moda Dil	12 kişi	Genel İngilizce, Ulusal ve uluslararası sınavlara hazırlık	Bir kur 96 ders	Çevrimiçi dersler, ücretsiz kaynak sunumu
Royal Turkish Schools	8 kişi	Standart ve yoğun Türkçe kursları	Kurdan kura ders saati farklı	Birebir eğitimi konaklama imkânı
Teol Dil Okulu	12 kişi	İngilizce, Almanca, Fransızca, İspanyolca, İtalyanca, Arapça, Rusça, Flemenkçe kursları, çocuklar için İngilizce eğitimi, iş İngilizcesi	Bir kur 3 ay	Dijital programları kullanma, çevrimiçi eğitim
Türk-Amerikan Derneği	14 kişi	İspanyolca kursu, genel İngilizce, çocuklar için İngilizce, sınav hazırlık kursları	Kurdan kura ders saati farklı	Çevrimiçi eğitim, konferanslar, yarışmalar, sergi gösterimi, özel günleri kutlama, seminer ve paneller, konser, resital, müzikal, dans ve tiyatro gösterileri
Wall Street English	16 kişi	Genel İngilizce, gençler için İngilizce, iş İngilizcesi, uluslararası sınavlara hazırlık	Bir kur 2 ay	Birebir eğitim, çevrimiçi eğitim

Bu sonuçlara göre;

- Kurslarda genel dil öğretimi yanı sıra sınavlara hazırlık için kurslarda bulunmaktadır.
- Kurslarda anaokul, ilköğretim, ortaöğretim, lise, üniversite ve mezun kişiler için eğitimler mevcuttur.
- Kurs fiyatı bulunduğu yer, dönem, öğrencinin seviyesine göre değişmektedir.
- Öğretilen dillerden en çok talep gören İngilizce'dir.
- Kurslar modern bir şekilde tasarlanmıştır ve sınıf mevcutları kalabalık değildir.
- Kurslarda yüz yüze ve çevrimiçi eğitimler verilmektedir.

- Kurslarda sınıftaki kişi sayısı 8 ile 16 kişi arasında değişmektedir. Böylece eğitim daha kaliteli olmaktadır.
- Her yaş grubuna hitap eden dil eğitimi imkanı vardır.
- Kurslarda bir kur için verilen eğitim süreleri farklılık göstermektedir.
- Günler ve saatleri kurdan kura ve talebe göre değişmektedir.
- Bazı kurslarda sınavlara hazırlık için dersleri vardır.
- Sadece ulusal değil, uluslararası sınavlarda rağbet görmektedir.
- Uluslararası sınavlar da IELTS ve TOEFL en çok talep gören sınavlardır.
- İngilizce ğretiminin yanı sıra Almanca, Fransızca, Çince, Rusça, Flemenkçe, İspanyolca, Arapça, Farsça ve İtalyanca dil kursları da bulunmaktadır.
- Kurslarda cretler döneme ve kurstan kursa değişiklik göstermektedir.
- Bazı kurslarda özel ders ve evrimii ders imkanları da vardır.
- Kurslar için önemli olan konuşmayı sağlamaktır. Bunları da çeşitli kulüp ve sosyal aktivitelerle entegre etmeye çalışmaktadırlar.
- Bazı kurslarda önemli günlerde etkinlikler yapılmaktadır. Böylece ğrenciler günün önemini kavramış ve o dilin kültürünü de edinmiş olurlar.
- Böylece yabancı dil okullarında hem sosyal hem de kültürel anlamda etkileşim vardır.

4.3 Royal Turkish Schools Dil Okullarına Ait Temel Bilgiler

Royal Turkish Dil Okulları, 2014 yılında İzmir'in ve İstanbul'un merkezinde yabancı kişilere Türkçe öğretmek için açılmış bir dil okuludur. Dil okuluna ait temel bilgiler olan iletişim numaraları ve adresleri tablo şeklinde sunulmuştur.

Tablo 4.3 Royal Turkish schools dil okullarına ait temel bilgiler

Dil Okulu	Şubelerinin Olduğu İller	İletişim Numaraları	Adresleri	E-posta Adresleri
Royal Turkish Schools	İstanbul ve İzmir	(0212) 244 27 62 (0232) 465 24 20	Gümüşsuyu, Mete Cd. No:20, 34437 Beyoğlu/İstanbul Alsancak Mahallesi Kıbrıs Şehitleri Caddesi No: 91 Kat: 2 Daire 2, Kıbrıs Şehitleri Cd. No: 91, 35220 Konak/İzmir	info@royalturkish.com

Bu sonuçlara göre;

- Royal Turkish Schools, Türkiye de faaliyet gösteren en önemli yabancı dil okullarından biridir.
- Şubelerin bulunduğu iller; İstanbul ve İzmir'dir.
- Kursun bulunduğu konum Beyoğlu/İstanbul ve Konak/İzmir'dir.
- Kursun konumu merkezi ve kalabalık yerdedir.
- Kursun kendine ait numarası ve e-posta adresi bulunmaktadır.

4.4 Royal Turkish Schools Dil Okullarının Faaliyetleri Üzerine Bilgiler

Royal Turkish Dil Okulları, Türkçe'yi ana dili Türkçe olan eğitimciler ile çeşitli eğitim ve öğretim programları mevcuttur. Öğrencilere çeşitli imkânlarının yanı sıra kaynak imkânı da sunmaktadır. Dil okullarının faaliyetleri üzerine detaylı bilgiler tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 4.4 Royal Turkish schools dil okullarının faaliyetleri üzerine bilgiler

Dil Okulu	Yapılan Eğitim-öğretim Faaliyetleri	Öğrencilere Sunulan İmkanlar	Verilen Kaynaklar
Royal Turkish Schools	Yoğunlaştırılmış Türkçe dersi, Standart ve özel Türkçe dil kursları	Konaklama, sosyal etkinlikler, kültür gezileri, asansörler, tekerlekli sandalye girişi, ücretsiz internet, spor faaliyetleri, kablosuz internet, bilgisayarlar, ulaşım kolaylığı, ana dili Türkçe olan öğretmenler	Online ve yüz yüze eğitim şansı ve ücretsiz erişebilecekleri kaynaklar

Bu sonuçlara göre;

- Royal Turkish Schools Dil Kursunda öğretilen dil sadece Türkçe'dir.
- Öğretmenleri de ana dili Türkçe olan öğretmenlerden oluşmaktadır.
- Yoğunlaştırılmış, standart ve özel Türkçe dil dersleri vardır.
- Yüzyüze ve çevrimiçi şekilde Türkçe dili öğretilmektedir.
- Kursta ücretsiz kaynak sunmaktadır.
- Dünyanın birçok yerinden gelen öğrencilere konaklama fırsatı sunmaktadır.
- Ayrıca sosyal ve kültürel etkinliklere de öncelik tanımaktadır. Gezilerle öğrencilere Türkiye'yi dahada yakından tanınmasına olanak sağlamaktadır. Sportif faaliyetler de kültürel kaynaşmayı arttırmaktadır.
- Ayrıca dil kursu ve konakladıkları yerlerde ücretsiz internet, bilgisayar desteği de vardır.
- Kurslara ulaşım kolaydır.

4.5 Royal Turkish Schools Dil Okullarında Eğitim Gören Yabancı Uyruklu Öğrenciler Yönelik Temel Bilgiler (2023-2024)

Royal Turkish Dil Okulları, dünyanın dört bir yanından gelen yabancı öğrencilere Türkçe eğitim fırsatı sunmaktadır. Türkçe öğretmenler ile farklı yaş gruplarındaki yabancı uyruklu öğrenciler eğitim görmektedirler. Dil okullarındaki yabancı uyruklu öğrencilere yönelik temel bilgiler tablo şeklinde sunulmuştur.

Tablo 4.5 Royal Turkish schools dil okullarında eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilere yönelik temel bilgiler (2023-2024)

Dil Okulu	Toplam Öğrenci Sayısı	Öğrencilerin Uyrukları	Öğrencilerin Yaş Aralıkları
Royal Turkish Schools	1.800	Avrupa Ülkeleri, Rusya, ABD, Arap Ülkeleri ve Uzakdoğu Ülkeleri	14-70

Bu sonuçlara göre;

- Royal Turkish Schools Dil Kursunun tamamı yabancı uyruklu öğrencilerden oluşmaktadır.

- Yabancı uyruklu öğrenciler Avrupa ülkeleri, Rusya, ABD ve Uzakdoğu ülkelerinden gelmektedir.
- Kursta 2023-2024 eğitim-öğretim dönemindeki öğrenci sayısı 1.800 kişidir.
- Kursta öğrenim gören öğrencilerin yaş aralıkları ise; 14 ile 70 yaş arasındadır. Geniş bir kitleye hitap etmektedir.

4.6 Royal Turkish Schools Dil Okullarındaki Yabancı Öğrencilerin Yabancı Dil Talepleri Üzerine Bilgiler (2023-2024)

Royal Turkish Dil Okulları, dünyanın farklı bölgelerinden gelen öğrenciler ile Türkçe öğretimi sağlamaktadır. Yabancı öğrencilerin sayıları, uyrukları, haftalık ödemeleri ve başarı oranları tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 4.6 Royal Turkish schools dil okullarındaki yabancı öğrencilerin yabancı dil talepleri üzerine bilgiler (2023-2024)

Dil Okulu	Türkçe Öğrenmek İsteyen Öğrenci Sayısı	Türkçe Öğrenmek İsteyen Öğrencilerin Uyrukları	Yabancı Öğrencilerinin Haftalık Ödemeleri	Türkçe Öğrenme Başarı Oranı
Royal Turkish Schools	1800	Avrupa Ülkeleri, Rusya, ABD, Arap Ülkeleri ve Uzakdoğu Ülkeleri	120 Avro	%80

Bu sonuçlara göre;

- Royal Turkish Schools Dil Okullarında, 2023-2024 eğitim-öğretim döneminde Türkçe öğrenmek için gelen öğrenci sayısı; 1.800 kişidir.
- Türkçe öğrenmek isteyen öğrencilerin uyrukları ise; Avrupa ülkeleri, Rusya, ABD, Arap ülkeleri ve Uzakdoğu ülkelerinden gelmişlerdir.
- Yabancı uyruklu öğrenciler aylık ya da yıllık değil haftalık ödeme yapmaktadır.
- Yabancı öğrencilerin ödemesi gereken tutar 120 Avro'dur.
- Yabancı öğrenciler çeşitli eğitim öğretim faaliyetlerinden sonra sınavlara girmektedirler.
- Öğrencilerin Türkçe öğrenme başarıları yüzde 80 olmuştur.

- Royal Turkish Schools Türkiye’de özel bir dil okulu olmasının yanı sıra Türkçe öğreten tek özel kurumdur.
- Öğrenciler sadece Türkçe öğrenmek için gelmektedir. Ayrıca isterlerse konaklama hizmetinden de yararlanmaktadır.

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada, Türkiye'deki dil okulları ve kurslarının neler olduğu, hangi dilleri öğrettikleri, şubelerinin hangi illerde yer aldıkları, dil öğretimi kapsamında hangi faaliyetleri yaptıkları, yabancı öğrenciler hakkında önemli verilerin neler olduğu gibi konularda detaylı araştırma yapılmıştır. Bulunan veriler tezin literatür kısmında ve bulgular kısmında toplanarak araştırmada önemli yere sahip olmuştur.

Eğitim turizmi, kendisini entellektüel anlamda geliştirmek isteyen kişilerin katılmış olduğu turizm faaliyetleridir (Tanrısevdi ve Çavuş, 2003). Böylece kişiler dil, spor ve sanat gibi konularda ileri gitmektedirler. Hem ülkesini tanıtmaya hem de gittiği ülkeyi tanıma fırsatı elde ederler (Heydarov ve Gülmez, 2021).

Yabancı dil öğretimi sayesinde ülkeler, uluslararası öğrencileri kendine çekmeyi başarmaktadır. Bu sayede eğitim turizminin de yaygınlaşması hızlanmaktadır. Turizm anlamında ön plana çıkmış Amerika, İngiltere ve Almanya gibi büyük ülkelerde eğitim turizmi de gelişmiştir. Dünya'da olduğu gibi Türkiye'de de eğitim turizmi faaliyetleri vardır. Özellikle yabancı dil okulları ile tanıtımını arttırmaktadır (URL-165, 2024).

Bulgular kısmındaki verilere dayanarak, Türkiye'deki yabancı dil okulları İngilizce, Almanca, Fransızca gibi Avrupa dilleri talep görmektedir. Fakat Türkçe öğrenme talebi oldukça azdır. Buna yönelik yapılacak stratejiler ise; öncelikle ürünü satma planını en iyi şekilde tasarlamalıdır. Sonrasında, dil okulları reklamlarla ve afişlerle kendisini duyurmalı, özellikle hedef kitleyi iyi belirleyip, hedef kitleye uygun eğitim programlarını yeniden şekillendirmeli, dil kursları fiyatlarını iyi belirlemeli, kendisine çekmek için çeşitli kampanyalar düzenlemeli, Türkçe öğretimi için Türkiye'deki soyut ve somut miraslar ön plana çıkarılmalı, dil okulları sosyal medya, e-posta, influencer kanalları gibi platformlar ile kendisini dış dünyaya duyurmalı, günümüzde oldukça popüler olan yapay zekâdan da yardım alınmalıdır (URL-166, 2024).

Turizm, insanların buldukları konumdan çeşitli nedenlerle uzaklaşmak istemesidir. Bu nedenler; seyahat etme, dinlenme, eğitim, yeni yerler görme, bilgi birikimini genişletme, macera arama, yeni dostluklar kurma, farklı kültürlerle tanışma, dini

amaçlı ziyaretler, sportif ve sanatsal etkinlikler, tarihi eserler görme, alışveriş yapma, yeni tatlar deneyimle olarak sayılabilir (Kozak ve Bahçe, 2012).

Bazı insanlar geleneksel turizm anlayışından sıyrılmak istemektedirler. Çünkü geleneksel turizm sadece yaz mevsimine hitap etmektedir. Onlar ise turizm faaliyetlerinden yıl boyunca yararlanmak istemektedirler. Bu nedenle insanlar alternatif diğer bir adı ile özel ilgi turizmine yönelimi artmaktadır. Özel ilgi/ alternatif turizminin birçok çeşidi bulunmaktadır. Yayla, sağlık, eğitim, festival, gastronomi, kış, kongre, mağara, dark ve spor turizmi bu çeşitlerden bazılarıdır (Albayrak, 2013). Özellikle kendisini geliştirmek isteyen kariyer hedefleri olan kişiler yurtdışına eğitim amacı ile gitmektedirler. Bu da eğitim turizmine olan yönelimi sağlamıştır. Turizmin gelişmiş olduğu büyük ülkelerde eğitim turizmi gelişmiştir. Bu ülkeler ise; İngiltere, ABD, Avustralya, Almanya, Avustralya, Kanada, Çin, Rusya ve Fransa gibi ülkelerdir (URL-149, 2024).

Eğitim turizminin bir parçası olmak isteyen bazı eğitim turistleri dil kurslarına katılmak istemektedirler. “Bir dil bir insan” sözündeki gibi insanlar yeni diller öğrenerek farklı coğrafyalarda yaşayan farklı ırktaki kişilerle iletişim kurmaları da kolaylaşmıştır. Aslında yeni dil öğrenen eğitim turistleri sadece insanlarla iletişim kurmayıp gittikleri ülkelerin tarihini, coğrafyasını, yaşayış biçimlerinin, dinlerini, yeme-içme alışkanlıklarını da daha yakından tanıma fırsatı elde etmişlerdir (Tunç ve Saç, 1998). Ayrıca farklı dilde yazılmış eserler olan kitaplar, tarihi kalıntılar, dergiler, broşürleri de rahatlıkla anlayabilirler böylece bilgilere ilk elden kendileri ulaşmış olurlar.

Yeni dil öğrenmek isteyen bu turistler, yabancı dil kurslarına katılımları da artmıştır. Bu kurslar ana dili haricinde diğer dilleri edinmesine yardımcı olmaktadır. Yabancı dil kurslarına olan talebin artması ile kurslar, kendilerine özgü çeşitli eğitim programları ve aktiviteler düzenlenmiştir. Yabancı dil kursları sadece dil öğretmekle kalmayıp öğrencileri de hem ulusal hem de uluslararası sınavlara da hazırlamaktadır.

Dili yerinde öğrenmek ve sosyal hayatlarında da aktif bir şekilde kullanmak isteyen eğitim turistleri turizm sektöründe lider olan ülkeleri tercih etmektedirler. Dünyada

olduğu gibi Türkiye de dil kurslarına olan yönelim özellikle 21. yüzyılda artış göstermektedir. Türkiye’de bulunan yabancı dil kursları en çok talep gören dil dünya dili olan İngilizce olmuştur. Sonrasında ise; Almanca, Fransızca, Rusça, Çince, Felemenkçe, İspanyolca, İtalyanca, Arapça ve Portekizce gibi diller talep görmektedir. Yerli ve yabancı uyruklu birçok öğrenci Türkiye’deki dil kurslarına katılıp bilgi dünyasını genişletmektedirler.

Dünya’da ve Türkiye’de binlerce dil kursu bulunmaktadır fakat bazıları daha gözdedir. Dil kurslarının kendilerini iyi bir şekilde tanıtmaları ve eğitim kaliteleri en büyük etmenlerdir. Royal Turkish Schools, Türkçe dilini öğreten tek özel yabancı dil kursu da ve dünyanın çeşitli bölgelerinden gelen çeşitli yaş gruplarından insanlar tarafından tercih edilmektedir. Türkiye’de bulunan dil okullarına yönelik tavsiyeler ise şunlardır:

Araştırmanın yapıldığı süreç içerisinde Türkiye’de bulunan yabancı dil kursları kendi reklamını yaparak dış dünyaya duyurmalı ve farklı uygulamalar ve reklamlarla gözleri üzerine çekmelidir. Türkçe, İngilizce, Almanca gibi yabancı dilleri öğrenmek için Türkiye’deki dil kursları da tercih edilmelidir. Türkiye’deki yabancı dil kursları sadece Türkiye’de de tanıtılmaktadır. Tüm dünyaya hitap etmesi gerekir.

Gelen turistler farklı dilleri öğrenmek için değil Türkçe dilini öğrenmek içinde gelmelidir. Bu yüzden yurtdışında tanıtım artırılmalıdır. Yabancı dil kursları şubelerinin sayısını sadece büyük illere değil, küçük illerde de arttırmalı ve böylece dil öğrenme faaliyetini tüm Türkiye’deki şehirlere dağıtmalı ve eğitim turizmini yaygınlaştırmalıdır. Ayrıca, Yabancı dil okullarına gelen öğrencilere Türk kültürüne yönelik de faaliyetleri de arttırmalıdır. Burada birçok kuruma sorumluluk düşmektedir. Yabancı öğrencileri de kurslara çekmek için çeşitli etkinlikler düzenlemelidir. Yabancı dil okullarına gelen öğrencilere Türk kültürüne yönelik de faaliyetleri de arttırmalıdır. Burada birçok kuruma sorumluluk düşmektedir.

Bu araştırma Türkiye’de bulunan eğitim turizmi faaliyetlerini arttırmak için yapılmıştır. Turizmde tarihi ve doğal güzelliklerin tanıtıldığı gibi eğitim turizmi etkinlikleri ve yabancı dil kursları tanıtımı da arttırılmalı hem ülkedeki eğitim turizminin artmasına hem de ülkeye gelir elde edilmesi sağlanmalıdır. Yazın alanında

eğitim turizmi konusu daha çok ele alınabilir. Özellikle Türkiye’de yapılan faaliyetler ve yapılacak olan faaliyetlere de değinilebilir. Yazın alanında ayrıca dil okullarının tanıtımı ve ekonomiye kazandırmak için yapılabilecek çalışmalar da incelenebilir.

Sonuç olarak, turizmin gelişmesinde ve yaygınlaşmasına katkı sağlayan özel ilgi turizmi son yıllarda artış göstermektedir. Özel ilgi turizmine hem kültürel hem de ekonomik anlamda katkı sağlayan eğitim turizmi yaptıkları faaliyetlerle ön plana çıkmaktadır. Eğitim turizminin tüm dünyaya yaymaya başaran özellikle büyük ülkeler de aktif rol oynayan yabancı dil okulları, dünyanın dört bir yanından gelen öğrencilere hitap etmektedir. Yabancı dil okullarına gelen eğitim turistleri genellikle dünyada en çok konuşulan diller olan İngilizce, Almanca, Rusça, Çince, Fransızca ve İspanyolca gibi dilleri gittikleri ülkelerde öğrenmektedir. Kısacası dili yerinde ve yaşayarak, maruz kalarak, belirli bir süre zarfında öğrenmektedirler. Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de genelde Avrupa dilleri ve Rusça, Arapça ve Çince gibi yabancı dil öğretiminin yanı sıra Türkçe dili ğretimi de mevcuttur. Özellikle araştırmada yer alan Royal Turkish Dil Okulları sayesinde dünyanın dört bir yanından gelen eğitim turistleri ile Türkçe dili yaygınlaşmaya başlamıştır. Bunu yaparken ğrencilerinin istekleri ve sundukları fırsatlar ile talep artmaktadır. Türkçe ğretiminin yaygınlaşması ve dış dünyanın da Türkçe dilini öğrenme isteğinin oluşmasında çeşitli kurum ve kuruluşlara büyük sorumluluklar düşmektedir. Böylece Türkiye’de turizm faaliyetleri ile birlikte eğitim faaliyetleri de genişlemesi ve gelişmesi sağlanacaktır.

KAYNAKLAR

- Abubakar, A. M., Shneikat, B.H.T. ve Oday, A. (2014). Motivational factors for educational tourism: A case study in Northern Cyprus. *Tourism Management Perspective*, 11, 58-62.
- Akdoğan, S. (2010). *Türkiye'de yabancı dil öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve bir çözüm önerisi olarak yabancı dil okullarına yönelik öğretmen ve öğretim elemanlarının görüşleri*. [Yüksek Lisans Tezi]. Fırat Üniversitesi.
- Akgöl, Y. (2012). *Gastronomi turizmi ve Türkiye'yi ziyaret eden yabancı turistlerin gastronomi deneyimlerinin değerlendirilmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Mersin Üniversitesi.
- Akış Roney, S. (2011). *Turizm bir sistemin analizi*. Detay Yayıncılık.
- Akoğlan Kozak, M. ve Bahçe, S. (2009). *Özel ilgi turizmi*. Detay Yayıncılık.
- Akpınar, E. ve Bulut, Y. (2010). Ülkemizde alternatif turizm bir dalı olan eko Turizm çeşitlerinin bölgelere göre dağılımı ve uygulama alanları. *Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi*, 4(1), 1575-1594.
- Akpınar, M. (2013). *Kuzeydoğu Anadolu turizm destinasyonu, tanıtım markalaştırma araştırması*. [Çevrim-içi: https://kudaka.gov.tr/assets/upload/dosyalar/19ee2-kuzeydoguanadolu_turizm_destinasyonu_tanitim_markalasma_analizi.pdf], Erişim Tarihi: 11.05.2024.
- Akpur, A. ve Zengin, B. (2019). İznik gölü ile çevresinin kamp ve karavan turizm potansiyelinin değerlendirilmesi. *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi*, 8(2), 4-20.
- Albayrak, A. (2013) Kış turizmi turistlerinin seyahat motivasyonları. *4. Ulusal Turizm Kongresi* (ss. 144- 164). Kayseri.
- Albayrak, A. (2013), *Alternatif turizm*. Detay Yayıncılık.
- Altanlar, A. ve Kesim, G. (2011). Sürdürülebilir turizm planlaması için yöre halkı ve yerli turistlerin davranış ve beklentilerini anlamaya yönelik bir araştırma: Akçakoca örneği. *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, 3 (2) 1-20.
- Altbach, P.G., Reisberg, L., & Rumbley, L.E. (2009). Trends in global higher education: Tracking an academic revolution. *UNESCO World Conference on Higher Education, 2009* (pp. 1-246).

- Altun, M. (2021). Türkçe yabancı dil olarak nasıl öğretilir?. *TRT Akademi*, 198-205.
- Anthony, B., Marcelo, F., Andrew, H., Sarah, J., Neil, K., David, P. & Kelvin, V.C. (2004). *Vission 2020; forcasting international student mpbility; A UK perspective*. England: British Council Department.
- Avcıkurt, C. (2016). Turistik ürün çeşitlendirmesi. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 239.
- Aydın, O. (2012). Türkiye'de alternatif bir turizm; Sağlık turizmi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (2), 91-96.
- Aygen, T. (1988). *Türkiye'nin az bilinen doğal ve arkeolojik değerleri*. Mağaracılık (Speleoloji). syf:177-199.
- Aymankuy, Y. (1996). Kongre turizminin gelişimi ve Türkiye'de kongre turizmi. *Turizmde Seçme Makaleler*, 24, 17-35.
- Aytuğ, H., K. (2011). *Avrupa birliği ülkelerinde tarımsal turizm uygulamaları ve Türkiye'de gelişme potansiyeli: Yeşilköy örneği*. [Doktora Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Baker C. (1996). *Foundations of bilingual education and bilingualism*. (2nd edition). Clevedon: Multilingual Matters.
- Balım, H. (2023). British Council ve Türkiye'deki İngilizce öğretim faaliyetleri. *Journal Of Anglo-Turkish Relations*, 4(1), 76-99.
- Battour, M. ve Ismail, M. N. (2016). Halal Tourism: Concepts, Practises, Challenges and Future, *Tourism Management Perspectives*, (19), 150-154.
- Baykan, S. (2012). *Alternatif turizm kaynaklarından golf turizmi ve kongre turizmi; ülkemize ekonomik katkıları açısından karşılaştırılması*. [Yüksek Lisans Tezi]. Akdeniz Üniversitesi
- Bayraktar, Y. (2020). *Deneyimsel turizm bağlamında tren turizmi: Doğu ekspresi ve turistik doğu ekspresi seyahatleri örneği*. [Doktora Tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Belias, D., Velissariou, E., Kyriakou, D., Varsanis, K., Vasiliadis, L., Mantas, C. & Koustelios, A. (2018). *Tourism consumer behavior and alternative tourism: the case of agrotourism in Greece, Innovative Approaches to Tourism and Leisure*. Springer, Cham.
- Bello, Y.O., Raja, N.R.Y., Yuhannis, A. & Khairil, W.A. (2015). Benchmarking Malaysian Edu-tourism policy strategies, and instruments with other Edu-

tourist destinations in the South East Asia: Implications for sustainable Education industry in Malaysia. In H. J. Ammer, Siti, R. H, Muhammad, S. A. (Ed), *Trends in Hospitality and Tourism*. (pp: 20-40) Malaysia: UPM Press.

Bentley, T.A., Page S.J., & Macky K.A. (2007). Adventure tourism and adventure sports injury: The New Zealand experience. *Applied Ergonomics* 38, 791–796.

Bodger, D. (1998). Leisure, learning and travel. *Journal of Physical Education Recreation Dance*, 69, 28-31.

Bodger, D. (1998). Leisure, learning, and travel. *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*, 69(4), 28-31.

Boğan, E., Batman, O., ve Sarıışık, M. (2016). Helâl turizmin kavramsal çerçevesi ve Türkiye’deki uygulamalar üzerine bir değerlendirme. In *3rd International Congress of Tourism and Management Researches* (Vol. 1, p. 13).

Brohman, J. (1996). New directions in tourism for third world development. *Annals of Tourism Research*, 23(1), 48-70.

Buckley, R. (2010). *Adventure tourism management*. Routledge.

Budeanu, A. (2005) Impacts and responsibilities for sustainable tourism: a tour operator’s perspective. *Journal of Cleaner Production*, 13 (2), 89-97..

Burkart, A.J., & Medlik, S. (1981). *Tourism: Past, present and future*. London: Heinemann.

Busby, G. & Klug, J. (2001). Movie-Induced Tourism: The Challenge of Measurement and Other Issues. *Journal of Vacation Marketing*, 7(4), 316- 332

Çağlı, I.B. (2012). *Türkiye’de yerel kültürün turizm odaklı kalkınmadaki rolü: Gastronomi turizmi örneği*. [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Teknik Üniversitesi.

Canadian Tourism Commission (CTC) (2001) *Learning Travel: ‘Canadian EdVentures’ Learning Vacations in Canada: An Overview*. Ontario: Canadian Tourism Commission

Çankaya, C. (1996). *Türk turizm ekonomisine katkıları doğrultusunda rafting sporu ve turizminin başarısı ve geleceğinin değerlendirilmesi*. [Doktora Tezi]. Marmara Üniversitesi.

- Cao, R. (2022). International schools. In *2021 international conference on social development and media communication (SDMC 2021)* (pp. 962-967). Atlantis Press.
- Çelik, M. (2019). Diller arası diyalog: Endülüs dil okulu/inter-language dialogue: Andalusian language school. *Disiplinlerarası Sosyal Bilimler Dergisi*, (6), 61-98.
- Çevik, S. (2017). Kültürel miras kapsamında edebiyat turizmi deneyimi: Sait Faik Abasıyanık'ın izinde otoetnografik bir çalışma. *Uluslararası Turizm ve Kültürel Miras Kongresi*.
- Chang, J. (2006). Segmenting Tourists to Aboriginal Cultural Festivals: An Example in the Rukai Tribal Area, Taiwan. *Tourism Management*, 27 (6), 1224-1234.
- Cook, R., & Howell, R. L. (1990). Olimpiyatlar ve turizm. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 22-25.
- Corigliano, M. (2011). The outbound Chinese tourism to Italy: The new graduates' generation. *Journal of China Tourism Research*, 7(4), 396-410. Available at: <https://doi.org/10.1080/19388160.2011.627015>.
- Coşar, Y. (2019). Yavaş şehir–sürdürülebilir turizm paradoksu üzerine eleştirel bir bakış. *Journal of Tourism Theory and Research*, 5(1), 40-50.
- Dalton-Puffer, C. (2007). Outcomes and processes in content and language integrated learning (CLIL): current research from Europe. In: Delanoy W, Volkman L, (Eds.), *Future perspectives for English language teaching*. Heidelberg: Carl Winter.
- Davidson, L. (2002). The “spirit of the hills”: Mountaineering in northwest Otago, New Zealand, 1882- 1940. *Tourism Geographies: An International Journal of Tourism Space*, 4 (1), 44-61.
- Demirkol, Ş. ve Oktay, K. (2004). *Turizm Politikalarına alternatif yaklaşımlar*. (1. Baskı). Sakarya Kitapevi.
- Deniz Ticaret Odası Dergisi (2017). *Rakamlarla denizcilik sektörü ve istatistikler*. *Deniz Ticareti Dergisi* [Çevrim-içi: https://www.denizticaretodasi.org.tr/Media/SharedDocuments/DenizTicaretiDergisi/mart_ek_2017.pdf], Erişim Tarihi: 01.05.2023
- Dindar, M. (2002). Turizm ve çevre ilişkileri. *II. Turizm Şurası Bildirileri* (12-14 Nisan 2002). II. Cilt, (s. 263-265).

- Doğan, M., Pekiner, A., ve Karaca, E. (2018). Sosyal medyanın turizm ve turist tercihlerine etkisi: Kars-doğu ekspresi örneği. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 15(3), 669-683.
- Doğan, N. (2015). Vza süper etkinlik modelleri ile etkinlik ölçümü: Kapadokya'da faaliyet gösteren balon işletmeleri üzerine bir uygulama. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 29(1), 187-203.
- Doğaner, S. (2001). *Türkiye turizm coğrafyası*. Çantay Kitabevi.
- Dölalan, G. (2008). *Ankara'da kongre turizmi: A grubu seyahat acentalarının bakış açlarına yönelik bir araştırma*. [Doktora Tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Dos Santos, L. M. (2020). Exploring International School Teachers and Professional School Staffs' Social Cognitive Career Perspective on Lifelong Career Development: A Hong Kong Study. *Journal of Education and e-Learning Research*, 7(2), 116-121.
- DPT. (2004). *Ekonomik ve sosyal göstergelerdeki gelişmeler, sekizinci beş yıllık kalkınma planı 2004 yılı programı destek çalışmaları*. Devlet Planlama Teşkilatı.
- Dutha, I., Kaihatu, T. S., Budidharmanto, L. P., Karya, D. F., & Rusadi, N. W. P. (2023). The role of ecotourism in preserving environmental awareness, cultural and natural attractiveness for promoting local communities in Bali, Indonesia. *Journal of Easrens European and Central Asian Research* 10(7), 1063-1075.
- Egah, M. G. (2015). Creativity and Invention in Teaching and Learning of English Language in the Department of English Language College of Education, Akwanga. *Journal of Teacher Perspective*, 10(1), 2006-0173.
- Eken, M., ve Gündoğdu, K. (2021). Language Learning Strategies And Self-Regulation Skills Of University Preparatory School And Private Language Course Students1. *International Journal of Current Approaches in Language, Education and Social Sciences*, 3(1), 83-114.
- Elnagar, A., & Young, J. (2021). International education and the internationalization of public schooling in Canada: Approaches and conceptualizations. *Canadian Journal of Educational Administration and Policy*, (195), 80-94.
- Eluwole, K. K., Lasisi, T. T., Elidemir, S. N., & Guzel, E. (2020). Qualitative investigation of the impact of internationalization of education on host community's eating habit. *Journal of Public Affairs*, 20(2), e2036.
- Er, M. (2023). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde özel dil kursları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (36), 340-354..

- Erçek, M. K. (2017). Yeni bir kavram olarak eğitim turizminde küresel anlamda Türkiye'nin durumunun değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, (47), 668-677.
- Erçek, M. K. (2019). Yeni bir kavram olarak eğitim turizminde küresel anlamda Türkiye'nin durumunun değerlendirilmesi. *The Journal Of Academic Social Science*, 47(47), 668-677.
- Erdoğan, N. (2003). Kitle turizmi, alternatif turizm ve ekoturizmde sürdürülebilirlik üzerine bir değerlendirme. *Türkiye'nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı*, 3-4 Mayıs, (s. 133- 139).
- Ergun, C., ve Oktay, K. (2022). Türkiye'de mevcut ve potansiyel hüzün turizmi alanları üzerine bir inceleme. *Selçuk Üniversitesi Akşehir Meslek Yüksekokulu Sosyal Bilimler Dergisi*, (14), 15-24.
- Espiridion, M. G. T., Padilla, M. F. D., & Macasaet, E. (2015). Factors Affecting The Availment Of Lpu–Laguna Cithm Students Of The Work And Travel Abroad Program. *Lpu–Laguna Journal of International Tourism and Hospitality Management*, 3(1), 247-264.
- Fahey, M. (2019). *Characteristics that define a top international school according to stakeholder perspectives. A Thai case study.*
- Falk, J. H., Ballantyne, R., Packer, J. & Benckendorff, P. (2012). Travel and Learning: A Neglected Tourism Research Area. *Annals of Tourism Research*, 39 (2): 908-27.
- Freestone, P., & Geldens, P. (2008). For More Than Just the Postcard': Student Exchange as a Tourist Experience?. *Annals of Leisure Research*, 11 (1/2), 41-56.
- Garda, B. ve Temizel, M. (2016). Sürdürülebilir turizm çeşitleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, (12), 83-103.
- Gee, C., Makens, JC., & Choy, D.J.L. (1997) *The Travel Industry* (3rd edn). New York: Van Nostrand Reinhold.
- Gençay, C. (2007). Sağlık turizmi. M. Bulu ve İH Eraslan (Ed.). *Sürdürülebilir Rekabet Avantajı Elde Etmede Turizm Sektörü* içinde (ss. 172-180). Kazancı Hukuk Yayınevi.
- Gibson, H. (1998). The educational tourist. *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*, 69(4), 32-34.

- Gök, F. (2004) Eğitim hakkı: Türkiye gerçeği. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, (6-9 Temmuz) (s.6) İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Gülbahar, O. (2009). 1990'lardan günümüze Türkiye'de kitle turizminin gelişimi ve alternatif yönelimler. *Suleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics and Administrative Sciences*, 14(1), 151-177.
- Guo, Y. (2000). *Vocation economy*. Guangzhou: Guangzhou Economics Press.
- Güzel, K. (2006). *Kruvaziyer turizmin Türkiye'deki geleceği*. [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Güzel, Ö. (2010). Turistik ürün çeşitlendirmesi kapsamında yeni bir dinamik: inanç turizmi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 2(2), 87-100.
- Güzel, Ö., ve Şahin, İ. (2020). Experiential Aspects Of Balloon Tourism Within The Context Of Destination Marketing. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 14(3), 793-810.
- Haberal, H. (2011). *Yaylacılık kültürünün yayla turizmi içindeki önemi: Rize yaylaları örneği*. [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Hacıoğlu, N. ve Avcıkurt, C. (2008). *Turistik ürün çeşitlendirmesi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Hacıoğlu, N. ve Avcıkurt, C. (2011). *Turistik ürün çeşitlendirmesi*. Nobel Yayıncılık.
- Hall, C.M., Sharples, L., Mitchell, R., Macionis, N., & Cambourne, B. (eds.) (2003). *Food Tourism Around the World*. Boston: Butterworth-Heinemann.
- Hançer, F. H. ve Aydın, Ş. (2022). Eğitim turizmi kapsamında destinasyon seçimini etkileyen faktörler. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sbe Dergisi*, 12(3), 1815-1833.
- Haukeland, J., Vistad, O. I., Daugstad, K., & Degnes-Ødemark, H. G. (2013). *Educational tourism and interpretation*. Oslo: Institute of Transport Economics-Norwegian Centre for Transport Research.
- Hayden, M. (2011). Transnational Spaces of Education: The Growth of The International School Sector. *Globalisation, Societies And Education*, 9(2), 211-224.
- Hayes, P. ve McCann, (2008). *Edu-Tourism in Grahamstown*. [Çevrim-İçi: <http://www.grahamstown.co.za>], Erişim Tarihi: 10.02.2019.

- Hellekjaer, G. (2004). Unprepared for English-medium instruction: a critical look at beginner students. In Wilkinson R, (Ed.), *Integrating content and language. Meeting the challenge of a multilingual higher education*, (pp. 147-171) Maastricht University.
- Hepcan, Ç. C. ve Özkan, B. (2005). Botanik bahçelerinin kentsel dış mekanlar olarak kullanıcılara sunduğu olanakların belirlenmesi. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 42 (3), 159- 170.
- Heydarov, M. S., ve Gülmez, M. (2021). Alternatif turizm kapsamında eğitim turizmi ve Akdeniz üniversitesinde bir uygulama. *Verimlilik Dergisi*, (3), 263-275.
- Hibbert, C. (1987). *The grand tour*. London: Methuen.
- Hilchey, D. (1993). *Agritourism in New York State: Opportunities and Challenges in Farm-Based Recreation and Hospitality*. Farming Alternatives Program, New York: Cornell University.
- Hill, I. (2001). Early stirrings: the beginnings of the international education movement. *International Schools Journal*, 20(2), 11-22.
- Hjalager, A. M. (2003). Global tourism careers? Opportunities and dilemmas facing higher education in tourism. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education (Oxford Brookes University)*, 2(2).
- Hopkins, C. D. (1980). *Understanding Educational Reseach*. Ohio: A Bell and Howell.
- Hornberg, S. (2010). *Schule im Prozess der Internationalisierung von Bildung*. Münster: Waxmann.
- Howard, O. & Jocher, K. (1929). *An Introduction to Social Research*. Henry Holt and Company.
- Huang, R. (2008). Mapping Educational Tourists Experience in the UK: Understanding International Students. *Third World Quarterly*, 29(5), 1003-1020.
- Hudson, S., ve Hudson, L. (2014). *Golf tourism*. (2. Baskı). Goodfellow Publishers Limited.
- Humphreys, C. (2017). Travelling with golf clubs: The Influence of Baggage on the Trip Decision-Making Process. *Journal of Sport ve Tourism* 17(1), 49-63.

- Hunziker, W. & Krapf, K. (1942). *Grundriss Der Allegemeinen Fremdenverkehrslehre*. Zurich.
- İbret, Ü., Aydınözü, D., ve Uğurlu, M. (2015). Kastamonu şehrinde kültür ve inanç turizmi. *Marmara coğrafya dergisi*, (32), 239-269.
- İlban, O. M. ve Kaşlı, M. (2008). *Kış turizmi, turistik ürün çeşitlendirilmesi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Isaac, R.K. & Eid, T.A. (2019). Tourists' destination image: an exploratory study of alternative tourism in Palestine. *Current Issues in Tourism*, 22 (12), 1499-1522.
- İTO. (1997). *Karadeniz bölgesinde yayla turizminin geliştirilmesi, bölgesel gelişme ve çevreye uyumlu yapılaşma*. İstanbul Ticaret Odası, Yayın no: 1997-27.
- Jaminki, S. & Krastina, A. (2017) *Become SMART and acquire entrepreneurial competences during internship*. Lumen: Teema-Arikkeli. Np.
- Kahraman, N. (2016) Doğa ve kış sporları bağlamında sürdürülebilir turizm gerekleri. *I. Ulusal Alternatif Turizm Kongresi*, (ss. 1-3).
- Kalinowski, K. M. & Weiler, B. (1992). Review. Educational Travel. In C.M. Hall and B. Weiler (Eds.) *Special Interest Tourism*. New York: John Wiley and Sons, Inc.
- Kalinowski, K., & Weiler, B. (1992). Educational travel. In C. M. Hall and B. Weiler (eds) *Special Interest Tourism* (pp. 15–26). London: Belhaven.
- Kamdi, N., Hassan, N. A., & Jamal, S. A. (2016). A conceptual review on Edu tourism in Malaysia: Understanding the research trend. Paper presented at the Heritage, Culture and Society: Research Agenda and Best Practices in the Hospitality and Tourism Industry - *Proceedings of the 3rd International Hospitality and Tourism Conference, IHTC 2016 and 2nd International Seminar on Tourism, ISOT 2016*, (pp. 411-414).
- Kang, E.J., Scott, N., Lee, T.J., & Ballantyne, R. (2012). Benefits of Visiting a Dark Tourism Site: The Case of TheJeju April 3rd Peace Park, Korea, *Tourism Management*, 33 (1), 257-265.
- Karagülle, M. Z., Tütüncü, Z. N., Aslan, O., Başak, E., ve Mutlu, A. (1996). Effects of thermal sulphur bath cure on adjuvant arthritic rats. *Physikalische Medizin, Rehabilitationsmedizin, Kurortmedizin*, 6(02), 53-57.
- Karaman, S. ve Usta, K. (2006). İnanç turizmi açısından İznik ve bir uygulama çalışması. *III. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi*, (ss:473-489), Balıkesir.

- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (15. Baskı). Nobel Yayın-Dağıtım.
- Keleş, E., Gül, A., Tuğluer, M., ve Uzun, Ö. F. (2014). Antalya-Köprüçay rafting merkezinin turizm ve rekreasyonel yönden mevcut durum analizi. *II. Uluslararası Odun Dışı Orman Ürünleri Sempozyumu*, (ss. 809-819).
- Kelly, I. & Brown, G. (2004). Developing educational tourism: Conceptual considerations and an examination of the implications for South Australia. *CAUTHE conference*, 10- 13 February 2004, Brisbane, Queensland, Australia.
- Kidd, J. R. (1973). *How adults learn*. Chicago: Follett.
- Koç, D. (2019). *Rafting turizminin bölgesel ekonomiye etkileri: Antalya köprülü kanyon örneği*. [Doktora Tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Kocapınar, S. (2003). *Kültür turizmi, Türkiye'nin alternatif turizm potansiyeli ve güncel sorunları konferansı* (03-04 Mayıs 2003), Çankırı.
- Koşan, A. (1994). *Turizm faktörünün bölgeler arası dengesizliği gidermede etkisi ve Erzurum Palandöken-kış sporları turizm merkezi projesi*. [Doktora Tezi] İstanbul Üniversitesi.
- Kozak, M. A., ve Bahçe, A. S. (2009). *Özel ilgi turizmi*. Detay Yayıncılık.
- Kozak, M. A., ve Bahçe, A. S. (2012). *Özel ilgi turizmi*. Detay Yayıncılık.
- Kozak, N. (2001). *Genel turizm*. Detay yayıncılık.
- Kozak, N., Akoğlan Kozak, M. ve Kozak, M. (2021). *Genel turizm*. Detay Yayıncılık.
- Kruja, D. ve Gjyrezi, A. (2011). The Special Interest Tourism Development And The Small Regions. *Turizam*, 15 (2), 77-89
- Küçükaslan, N. (2006). Özel ilgi turizmde niş pazarlamanın yeri. *Paradoks, Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 2(2), 1-32.
- Küçükaslan, N. (2007). *Özel ilgi turizmi*. Ekin Yayınevi.
- Külekçi, E. A., ve Sezen, İ. (2018). Bir ekoturizm aktivitesi olarak mağara turizmi: Erzurum ili Elmalı mağarası örneği. *Journal of Architectural Sciences and Applications*, 3(1), 66-75.
- Kuşat, N. (2023). Gelişmekte olan ülke kalkınmasında eğitim turizmi Çin–Hindistan–Güney Kore–Türkiye karşılaştırması. *Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 104-122.

- Kuter, N. (2009). Korunan alanlarda ekoturizm ve çevresel etkileri. *10. Uluslararası Turizm Kongresi*, (s. 334). Detay Yayıncılık.
- Lanegran, D. (2005). *Discussion on Question: What Makes a Good Field Trip?* With B. Hecht. St. Paul, MN.
- Larsen, M. (Ed.). (2015). *International service learning: Engaging host communities* (Vol. 17). Routledge.
- Lennon, J. J., & Foley, M. (1999). Interpretation of the unimaginable: the US Holocaust Memorial Museum, Washington, DC, and “dark tourism”. *Journal of Travel Research*, 38(1), 46-50.
- Lewis, A. (2005) Rationalising a Tourism Curriculum for Sustainable Tourism Development in Small Island States: A Stakeholder Perspective. *Journal of Hospitality, Leisure, Sports and Tourism Education*, 4(2), 4-15.
- Li, T. E. (2019). Guanxi or Weak Ties? Exploring Chinese Diaspora Tourists’ Engagement in Social Capital Building. *Current Issues in Tourism*, 22, 1-16
- Long, L. M. (1998). Culinary tourism: A folkloristic perspective on eating and otherness. *Southern Folklore*, 55(3), 181.
- Lopez-Guzman, T. & Sanchez-Canizares, S. (2012). Gastronomy, Tourism and Destination Differentiation: A Case Study in Spain. *Review of Economics and Finance*, 2, 63-72.
- MacKenzie, P., Hayden, M., & Thompson, J. (2003). Parental priorities in the selection of international schools. *Oxford review of education*, 29(3), 299-314.
- Malihah, E., & Setiyorini, H. P. D. (2014). Tourism education and edu-tourism development: Sustainable tourism development perspective in education. In *The 1st International Seminar on Tourism*. (Vol. 4, p. 2020).
- Mansfield, C. (2013). Tourism, Signs and the City. *JTCaP Tourism Consumption*, 2(1), 1-3.
- Martins, C. B., Steil, A. V., & Todesco, J. L. (2004). Factors influencing the adoption of the Internet as a teaching tool at foreign language schools. *Computers and Education*, 42(4), 353-374.
- Matahır, H., & Tang, C. F. (2017), Educational Tourism and Its Implications on Economic Growth in Malaysia, *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 22 (11), 1110-1123.

- Mathieson, A., & Wall, G. (1982). *Tourism, economic, physical and social impacts*. Longman.
- Millington, K., Locke, T., & Locke, A. (2001). Adventure travel. *Travel and tourism analyst*, (4), 65-98.
- Murday, K., Ushida, E., & Ann Chenoweth, N. (2008). Learners' and teachers' perspectives on language online. *Computer assisted language learning*, 21(2), 125-142.
- Nepal Sanjay, K., & Chipeniuk, R. (2005). Mountain Tourism: Toward a Conceptual Framework. *Tourism Geographies: An International Journal of Tourism Space*, 7 (3), 313-333.
- Neves, J. M. De O., & Esperança, J. P. (2011). Bike Usage and Cycle Tourism: The Pattern of Portuguese Associated Bike Riders. *International Conference on Tourism and Management Studies*, I, 191–200.
- Odum, H.W., & Jocher, K. (1929). *An Introduction to Social Research*. New York: Henry Holt and Co.
- Okabol, R. (1994). *Halk eğitimi (Yetişkin eğitimi)*. DER Yayınları
- Oktan, V. (2010). Farabi değişim programı oğrencilerinin algılanan sosyal destekleri ile öznel iyi oluşlarının incelenmesi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 9(18), 47-60.
- Oktay, K., Işlek, E., ve Yaşar, U. (2016). Kastamonu'da doğa turizmi potansiyelinin değerlendirilmesi. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, (2), 47-54.
- Oladipo, O. A., Mao, M., Ali, M., & Jones, F. (2018). *Relationship between crosscultural interaction and acculturation: A case of international students in a university in northeast China*. European Journal of Social Sciences Studies.
- Önen, M. O. (1992). *Golf turizmi*. Türkiye Kalkınma Bankası Proje Değerlendirme Turizm Müdürlüğü.
- Öner, D. (2019). *Yabancı dil kurslarında hizmet kalitesi Konya ilinde yabancı dil kursları örneği*. [Yüksek Lisans Tezi]. Karatay Üniversitesi.
- Öngün, E. (2006). *Türkiye'nin Avrupa birliği eğitim ve gençlik programlarına katılımı sürecinde Erasmus yoğun Türkçe dil kursu için web tabanlı tanısıl ölçek ve e-ders uygulaması*. [Doktora Tezi]. Marmara Üniversitesi.

- Orams, M. B. (1995). Towards A More Desirable Form Of Eco Tourism. *Tourism Management*, 16 (1), 3-8.
- Özbay, G. (2018). Alternatif turizm politikaları içerisinde kış turizmi: Türkiye'ye yönelik swot analizi. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 4(2), 203-213.
- Özbey, F.R. (2002). Sustainable Tourism Development In Globalization Progress. Globalization and Sustainable Development, *International Scientific Conference*, Book:4, (pp.135-150) Varna/Bulgaristan.
- Özdem, G. (2013). Yükseköğretim kurumlarında erasmus programının değerlendirilmesi. (Giresun Üniversitesi örneği). Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. *Educational Administration: Theory and Practice*, 19(1), 61-98.
- Özdemir, C. (2018). Yabancılara Türkçe öğretimi tarihçesi, *Alatoo Academic Studies*, 2, 58-65.
- Özel, E., Bayındır, N., ve Demir, S. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının farabi programı farkındalık düzeyleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 1(19), 183-197
- Özer, Ö., Avcı, M. ve Karakuş, N. (2016). A Study the Evaluation of Alternative Tourism Opportunities in Fethiye Destination, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 4(1), 21-26.
- Özgezmez, Ö. ve Şakar, G. D. (2017). Kruvaziyer İşletmelerin Sosyal Medyadaki Reklamları ile İlgili Tüketici Algılarının İncelenmesine Yönelik Bir Çalışma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı, 137-158.
- Özgüç, N. (2013). *Turizm coğrafyası (Özellikler ve bölgeler)*. Çantay Kitabevi.
- Özkul, E., Demirer, D., İpar, M.S. (2012). Edebiyatın pazarlama aracı olarak turizm amaçlı kullanımını üzerine bir araştırma. *XII. Ulusal Turizm Kongresi*, Antalya.
- Özoğul, G. ve Baran Güçlütürk, G. (2014). Bir uzmanlaşma (İhtisaslaşma) modeli: Ulaşılabilir turizm tur planlaması örneği. *15. Ulusal Turizm Kongresi*, 13-16 Kasım, (pp.28-31), Ankara.
- Öztaş, K., ve Karabulut, T. (2006). *Turizm ekonomisi genel turizm bilgileri*. (2. Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Öztürk, Y. ve Yazıcıoğlu İ. (2002). Gelişmekte olan ülkeler için alternatif turizm faaliyetleri üzerine teorik bir çalışma, *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 183-195.

- Petrick, J.F. & Sheila J.B. (2002). An examination of the determinants of golf travelers' satisfaction. *Journal of Travel Research*, 40(3), 252-258.
- Poyraz, H., ve Oktay, K. (2017). Helal konseptli otellerde tutundurma stratejilerine yönelik bir değerlendirme. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 101-111.
- Pratte, J. (2006). Bicycle tourism: on the trail to economic development. In, B. Hallman, J. Gardiner ve D. Blair (Ed.), *Prairie Perspectives: Geographical Essays*. Canada: University of Winnipeg Printing Services.
- Prosser, G. (2001). Regional tourism. In N. Douglas, N. Douglas, and R. Derrett (Eds.), *Special interest tourism* (pp. 86–112). Brisbane: Wiley.
- Quezada, R. L. (2004). Beyond educational tourism: Lessons learned while student teaching abroad. *International Education Journal*, 5(4), 458-465.
- Reardon, M., (2015). *Administrative relationships, agency theory, and the summer work travel program: 2012-201356*, Retrieved October 3, 2016.
- Richards, G. 2001. *The Development of Cultural Tourism in Europe, Cultural Attractions and European Tourism*, CABI Publishing, UK
- Rico, M. & Loredana, P. (2009). Higher tourism education in English –where and why?. *Tourism Review*, 64 (1), 48-58.
- Ritchie, B. W. (2003). *Managing educational tourism*. Clevedon, UK: Channel View Publications
- Ritchie, B. W. (2009). *Crisis and disaster management for tourism*. Multilingual Matters.
- Ritchie, B., Carr, N., & Cooper, C. (2003). *Managing Educational Tourism*. Clevedon, United Kingdom: Channel View Publications.
- Rodger, D. (1998). Leisure, learning, and travel. *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*, 69(4), 28-31.
- Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., ve Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-256.
- Sargin, S. (2006). Yalvaç'ta İnanç Turizmi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 1-18.

- Sayılan, H. (2008). Endemik bir bitki türü olan Muş Lalesi'nin (Tulipa Sintenisii Baker) botanik turizmi (bitki gözlemciliği) amaçlı değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi (TÜCAUM), V. Ulusal Coğrafya Sempozyumu*. Ankara.
- Schippling, A. (2018). Researching international schools: Challenges for comparative educational research. *Revista Lusofona de Educacao*, 41(41), 193-204.
- Şekerli, S. (2018). *Tarım turizmi (TaTuTa) Projesi kapsamında faaliyet gösteren ekolojik çiftliklerde bir araştırma: İzmir ili örneği*. [Yüksek Lisans Tezi]. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi.
- Şen, D. (2020). *Türkiye medikal turizmi üzerine bir tahmin çalışması*. [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Medipol Üniversitesi.
- Şenol, F. (2008). *Türkiye coğrafyası: Yöresel turizm kaynaklarımız ve Dünya harikaları*. Detay Yayıncılık.
- Şentuna, M. (2013). Gençlik, pop-spor kültürü ve olimpiyatlar. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 112-121.
- Sezer, İ. (2014). Kruvaziyer Turizmi'nde dikkat çeken bir nokta: Kuşadası limanı. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 19(32), 49-78.
- Sezgin, M., ve Karaman, A. (2008). Turistik destinasyon çerçevesinde sürdürülebilir turizm yönetimi ve pazarlaması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (19), 429-438.
- Sharma, A. (2015). Educational tourism: strategy for sustainable tourism development with reference of Hadauti and Shekhawati regions of Rajasthan, India. *Journal of Business Economics and Information Technology*, 11(4), 1-12.
- Sim, D. & Leith, M. (2013). Diaspora Tourists and The Scottish Homecoming 2009. *Journal of Heritage Tourism*, 8 (4), 259-274.
- Şimşek, A., (2012). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Smith, A. (2014). Contemporary challenges for education in conflict affected countries. *Journal of International and Comparative Education (JICE)*, 113-125.
- Smith, C., & Jenner, P. (1997). Market segments: Educational tourism. *Travel and Tourism Analyst*, 3, 60-75.

- Soyalp, L. (2017). *Bisiklet turizmi katılımcularının tatil deneyimi: Yerli turistler üzerine bir araştırma*. [Yüksek Lisans Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Steinecke, A. (1993). The historical development of tourism in Europe. *The historical development of tourism in Europe.*, 3-12.
- Sung, H. H. (2004). Classification of Adventure Travelers: Behavior, Decision Making and Target Markets. *Journal of Travel Research*, 42, 343-356.
- Sustrans. (1999). *Cycle tourism*. Bristol, UK: Author.
- Tal, T. & Morag, O. (2009). Reflective practice as a means for preparing to teach outdoors in an ecological garden. *Journal of Science Teacher Education*, 20(3), 245-262.
- Tang, C. F. (2020). The Threshold Effects of Educational Tourism on Economic Growth, *Current Issues in Tourism*, 23 (13), 1-16.
- Tanrısevdi, A. (2003). Özel ilgi turizmi ve özel ilgi turizmi kapsamında Kuşadası ve çevresinde var olan potansiyel potansiyel kaynaklar üzerine kuramsal bir inceleme. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 14(1), 9-22.
- Tarlow, P.E. (2005). *Dark tourism: the appealing 'dark' side of tourism and more*. In M.Novelli (ed) *Niche Tourism – Contemporary Issues*, Trends and cases. Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann: 47-58.
- Tashlai, I. & Ivanov, S. (2014). *Educational tourism - the case of Eastern European students: driving forces, consequences, and effects on the tourism industry*. International University College, Bulgaria.
- Tekin, M.K. (2022). Dünyada ve Türkiye’de uluslararası öğrenci hareketliliğinin mekânsal perspektiften incelenmesi. *Ege Coğrafya Dergisi* 31(1), 139-154.
- Terman, M. R. (1997). *Natural Links: Naturalistic Golf Courses Wild Life Habitat*. U.S.A: Landscape and Urban Planing, 38: 183-197.
- Theobald, W. F. (1995). *The context, meaning and scope of tourism*. Global tourism: the next decade., 3-19.
- Theobold W (1998) *Global Tourism: The Next Decade* (2nd edn). Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Tomasi, S., Paviotti, G., & Cavicchi, A. (2020). Educational tourism and local development: The role of universities. *Sustainability*, 12(17), 6766.

- Tören, E. (2012). Ata toprağı ziyaretlerinin turizm kapsamında değerlendirilmesi. VI. *Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*, (ss.550-566). Kemer-Antalya.
- Toskay, T. (1983). *Turizm, turizm olayına genel yaklaşım*. Der Yayınları.
- Tosun, B. (2007). *Avrupa birliği ortak dil çerçevesi programının Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu liselerinde yabancı dil olarak İngilizce dersi öğretiminde uygulanabilirliği*. [Yüksek Lisans Tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Towner, J. (1985). *The Grand Tour. A Key Phase in the History of Tourism*. *Annals of Tourism Research*. ctp. 297-333.
- Triarchi E. & Karamanis, K. (2017). The Evolution of Alternative Forms of Tourism: A Theoretical Background. *Business and Entrepreneurship Journal*, 6(1), 39-59.
- Tunç, A., ve Saç, F. (1998). *Genel turizm: gelişimi ve geleceği*. Detay yayıncılık.
- Uğuz, S. Ç. (2015). Sanat turizmi kapsamında sanat köyleri/sanat akademileri/sanat kampları uygulamaları ve kırsal turizme katkıları. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 5(2), 25-28.
- Ulu, S. ve Mustafa A., (2015). Dergilerde yayınlanan hakem denetimli makalelerin bibliyometrik profili: Selçuk iletişim örneği. *Selçuk İletişim*, 9(1), 5-21.
- UNESCO (2024). *Glossary* [Çevrim-içi: <http://uis.unesco.org/en/glossary-term/international-or-internationally-mobilestudents>], Erişim Tarihi: 20.05.2024.
- URL-1:<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/about-erasmus/history-funding-and-future> Erişim Tarihi: 30.10.2023
- URL-2: <https://ec.europa.eu/commission/presscorner> Erişim Tarihi: 30.10.2023
- URL-3:<https://www.hotcourses-turkey.com/study-abroad-info> Erişim Tarihi: 30.10.2023
- URL-4: <http://erasmus.kilis.edu.tr/> Erişim Tarihi: 30.10.2023
- URL-5:<https://www.iecc.com.tr/dil-okullari/44/kaplan-international---bath---dil-okulu> Erişim Tarihi: 13.11.2023
- URL-6:<https://www.ecenglish.com/en/about-us> Erişim Tarihi: 13.11.2023

- URL-7:<https://dilokulu.com.tr/clic-sevilla> Erişim Tarihi: 13.11.2023
- URL-8:<https://clic.es/seville/> Erişim Tarihi: 13.11.2023
- URL-9:<https://www.accord-langues.com/accord-french-language-school-in-france/>
Erişim Tarihi: 13.11.2023
- URL-10:<https://staffordhousedilokulu.com/> Erişim Tarihi: 13.11.2023
- URL-11: <https://www.staffordhouse.com/> Erişim Tarihi: 13.11.2023
- URL-12:<https://www.hutong-school.com/about-us> Erişim Tarihi: 13.11.2023
- URL-13:<https://www.goethe.de/en/uun/org/ges.html> Erişim Tarihi: 13.11.2023
- URL-14:<https://www.goethe.de/ins/tr/tr/sta.html> Erişim Tarihi: 13.11.2023
- URL-15:<https://www.academix.com.tr/yurtdisinda-dil-okulu/universal-english-college/sydney> Erişim Tarihi: 13.11.2023
- URL-16:<https://derzhavin.com/our-school/> Erişim Tarihi: 21.11.2023
- URL-17:<https://campusedu.com.tr/derzhavin-institute-dil-okulu> Erişim Tarihi: 21.11.2023
- URL-18:<https://www.egitimnoktasi.com.tr> Erişim Tarihi: 22.11.2023
- URL-19:<https://ihworld.com/about/> Erişim Tarihi: 22.11.2023
- URL-20:<https://www.academix.com.tr/> Erişim Tarihi: 22.11.2023
- URL-21:<https://www.eurocentres.com/tr/> Erişim Tarihi: 22.11.2023
- URL-22:<https://www.ecenglish.com/tr/promotions/t%C3%BCrkiye> Erişim Tarihi: 24.11.2023
- URL-23:<https://www.global-yurtdisiegitim.com/irlanda-dil-okullari/dublin/ec-english> Erişim Tarihi: 24.11.2023
- URL-24:<https://kingscollegesdilokulu.com/> Erişim Tarihi: 24.11.2023
- URL-25:<https://www.academix.com.tr/yurtdisinda-dil-okulu> Erişim Tarihi: 24.11.2023

- URL-26:<https://www.kingseducation.com/uk-uni/> Erişim Tarihi: 24.11.2023
- URL-27:<https://www.academix.com.tr/yurtdisinda-dil-okulu/kings-education#:~:text=1957%20y%C4%B1%C4%B1nda%20%C4%B0ngiltere'de%20kurulan,Okulu%20lider%20uluslararası%C4%B1%20kolejlerden%20birdir> Erişim Tarihi: 24.11.2023
- URL-28:<https://www.londonschool.com/tr/world/> Erişim Tarihi: 24.11.2023
- URL-29:<https://www.elt.com.tr/ingiltere-dil-okullari/londra-dil-okullari/london-school-of-english-dil-okulu> Erişim Tarihi: 24.11.2023
- URL-30:<https://www.londonschool.com/tr/world/locations/ingiltere/londra/> Erişim Tarihi: 24.11.2023
- URL-31:<https://www.londonschool.com/tr/world/> Erişim Tarihi: 24.11.2023
- URL-32:<https://bellenglish.com/about> Erişim Tarihi: 24.11.2023
- URL-33:<https://www.iecc.com.tr/okul/6/Isi---london-central---dil-okulu> Erişim Tarihi: 24.11.2023
- URL-34:<https://www.regent.org.uk/about-us> Erişim Tarihi: 24.11.2023
- URL-35:<https://www.stgiles-international.com/> Erişim Tarihi: 24.11.2023
- URL-36:<https://www.britishcouncil.org.tr/exam/ielts/faq> Erişim Tarihi: 29.11.2023
- URL-37:<https://ankastudy.com/toefl/> Erişim Tarihi: 29.11.2023
- URL-38:<http://erasmus.kilis.edu.tr/> Erişim Tarihi: 29.11.2023
- URL-39:<https://www.unwto.org> Erişim Tarihi: 29.11.2023
- URL-40:<https://www.ktb.gov.tr/> Erişim Tarihi: 29.11.2023
- URL-41:<https://kutuphane.ito.org.tr/> Erişim Tarihi: 16.09.2023
- URL-42:<https://aydin.ktb.gov.tr/TR-64388/termal-turizm.html> Erişim Tarihi: 03.05.2023
- URL-43:<https://ankara.ktb.gov.tr/TR-261949/termal-turizm.html> Erişim Tarihi: 03.05.2023

- URL-44:<https://izmir.ktb.gov.tr/TR-161182/termal-turizm.html> Erişim Tarihi: 03.05.2023
- URL-45:<https://termalrehber.com/kaplicalar/denizli-ili-sifali-sulari-ve-kaplicalari/> Erişim Tarihi: 25.09.2023
- URL-46: <https://denizli.ktb.gov.tr/> Erişim Tarihi: 25.09.2023
- URL-47:<https://termalrehber.com/kategori/kaplicalar/> Erişim Tarihi: 25.09.2023
- URL-48:<http://www.yalovatermal.com/> Erişim Tarihi: 25.09.2023
- URL-49:<http://www.gonen.gov.tr/sifa-kenti> Erişim Tarihi: 25.09.2023
- URL-50:<http://www.afyonkarahisar.gov.tr/termal-tesisler> Erişim Tarihi: 25.09.2023
- URL-51:<https://termalrehber.com/kaplicalar/diyarbakir-ili-sifali-sulari-ve-kaplicalari/> Erişim Tarihi: 25.09.2023
- URL-52:<https://www.enuygun.com/bilgi/turkiye-nin-en-iyi-kaplica-merkezleri/> Erişim Tarihi: 25.09.2023
- URL-53:<https://www.dika.org.tr/assets/upload/dosyalar/batman-ili-kamp-ve-karavan-turizmi-on-fizibilite-raporu.pdf> Erişim Tarihi: 13.10.2023
- URL-54:<http://meslek.eba.gov.tr/> Erişim Tarihi: 13.10.2023
- URL-55:<https://academy.abaegitim.com/en-iyi-dil-okullari-hangileri/> Erişim Tarihi: 13.10.2023
- URL-56:<https://berlitz-istanbul.com/> Erişim Tarihi: 13.10.2023
- URL-57:<https://gezenmibilir.com/en-iyi-yabanci-dil-kurslari/> Erişim Tarihi: 13.10.2023
- URL-58:<https://www.americanlife.com.tr/> Erişim Tarihi: 13.10.2023
<https://www.britishtime.com.tr/>
- URL-59:<https://www.cambridgeistanbul.com/> Erişim Tarihi: 13.10.2023
- URL-60:<https://www.dilkoenglish.com/> Erişim Tarihi: 13.10.2023
- URL-61:<https://www.e-unwto.org/action/doSearch?AllField=special+interest+tourism&ConceptID> Erişim Tarihi: 13.10.2023

- URL-62:<https://www.justenglishtr.com/> Erişim Tarihi: 13.10.2023
- URL-63:<https://www.oecd.org/education/> Erişim Tarihi: 13.10.2023
- URL-64:<https://www.teol.com.tr/> Erişim Tarihi: 13.10.2023
- URL-65:<https://www.unwto.org/> Erişim Tarihi: 13.10.2023
- URL-66:<https://www.unwto.org/UNWTO-academy> Erişim Tarihi: 13.10.2023
- URL-67:<https://www.wallstreetenglish.com/> Erişim Tarihi: 13.10.2023
- URL-68:<https://zenodo.org/records/7183208> Erişim Tarihi: 19.01.2024
- URL-69:<https://www.yok.gov.tr/> Erişim Tarihi: 19.01.2024
- URL-70:<https://ookgm.meb.gov.tr/> Erişim Tarihi :19.01.2024
- URL-71: mart_ek_2017.pdf (denizticaretodasi.org.tr) Erişim Tarihi: 13.10.2023
- URL-72: www.turizmebakis.com Erişim Tarihi:18.04.2023
- URL-73:<https://www.e-unwto.org/action/doSearch?AllField=special+interest+tourism&ConceptID> Erişim Tarihi: 07.03.2023
- URL-74:www.sciencedirect.com Erişim Tarihi: 07.03.2023
- URL-75: <http://www.linkbc.ca/torc/downs1/agritourism%5B1%5D.pdf?PHPSESSID=3c4538d6df65273493560c5c59259390> Erişim Tarihi: 07.03.2023
- URL-76:https://erasmus-plus.ec.europa.eu/opportunities?pk_source=website&pk_medium=link&pk_campaign=hp&pk_content=hp-highlights-opps Erişim Tarihi: 07.03.2023
- URL-77: <https://farabi.yok.gov.tr/farabi-degisim-programi#:~:text=Y%C3%BCksek%C3%B6%C4%9Fretim%20Kurulu%20Ba%C5%9Fkanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1&text=Farabi%20De%C4%9Fi%C5%9Fim%20Program%C4%B1%2C%20%C3%B6%C4%9Frenci%20veya,%C3%B6%C4%9Fretim%20faaliyetlerine%20devam%20etmelerini%20ama%C3%A7lamaktad%C4%B1r.> Erişim Tarihi: 07.03.2023
- URL-78:<https://kemenparekraf.go.id/en/about/profile> Erişim Tarihi: 07.03.2023
- URL-79:www.ua.gov.tr Erişim Tarihi: 18.12.2024

- URL-80:www.yok.gov.tr. Erişim Tarihi: 18.12.2024
- URL-81:<https://uis.unesco.org/en/glossary> Erişim Tarihi: 18.12.2024
- URL-82: <https://kemenparekraf.go.id/en/about/profile> Erişim Tarihi: 18.12.2024
- URL-83:<https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms#:~:text=Education%20tourism%3A%20Education%20tourism%20covers,intellectual%20growth%20and%20skills%20development>. Erişim Tarihi: 02.02.2024
- URL-84:<https://data.oecd.org/students/international-student-mobility.htm> Erişim Tarihi: 02.02.2024
- URL-85:<https://ielts.org/organisations/ielts-for-organisations/why-accept-ielts> Erişim Tarihi: 19.09.2024
- URL-86:<https://www.ef.com/wwen/english-tests/toefl/#:~:text=The%20TOEFL%20is%20composed%20of,TOEFL%20before%20taking%20the%20exam>. Erişim Tarihi: 19.09.2024
- URL-87: https://ankastudy.com/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjw9Km3BhDjARIsAGUb4nxDVsgFsQ60NVrKauN8xTt59XbKzTIos7lAeunQHuzZozTrZ4l_m2EaAo0SEALw_wcB Erişim Tarihi: 19.09.2024
- URL-88:<https://www.pearsonpte.com/test-centers-and-fees> Erişim Tarihi: 19.09.2024
- URL-89:<https://www.geeksforgeeks.org/toefl-exam-pattern/#toefl-exam-pattern-2024> Erişim Tarihi: 21.09.2024
- URL-90:<https://galvanizetestprep.com/blogs/ielts-syllabus/> Erişim Tarihi: 21.09.2024
- URL-91:<https://ieltsit.com/exams/ielts/exam-pattern> Erişim Tarihi: 21.09.2024
- URL-92:<https://www.universalmigration.com/ielts-exam-syllabus-2024-listening-reading-writing-speaking-latest-update/> Erişim Tarihi: 21.09.2024
- URL-93:<https://ischoolconnect.com/blog/all-about-toefl-exam-pattern-practice-tests-fees-more/> Erişim Tarihi: 21.09.2024
- URL-94:<https://ptemagic.com.au/pte-exam-preparation-tips-how-to-prepare-for-pte/> Erişim Tarihi: 25.09.2024
- URL-95:<https://farabi.yok.gov.tr/farabi-degisim-programi> Erişim Tarihi: 25.09.2024

URL-96:<http://www.ogrenimhareketliligi.com/portfolio-view/erasmus-mevlana-farabi-nedir/> Erişim Tarihi: 25.09.2024

URL-97:<https://tomer.ankara.edu.tr/hakkimizda/> Erişim Tarihi: 27.09.2024

URL-98: https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrk%C3%A7e_ve_Yabanc%C4%B1_Dil_Uygulama_ve_Ara%C5%9Ft%C4%B1rma_Merkezi Erişim Tarihi: 27.09.2024

URL-99: <http://istanbul.tomer.ankara.edu.tr/genel-bilgiler/> Erişim Tarihi: 27.09.2024

URL-100: <https://fiqh.um.edu.my/index.php/JICE/article/view/2563> Erişim Tarihi: 27.09.2024

URL-101:<https://tomer.ankara.edu.tr/anlasmali-kurum-ve-kuruluslar/> Erişim Tarihi: 27.09.2024

URL-102:<https://www.kaplanpathways.com/> Erişim Tarihi: 30.09.2024

URL-103:<https://www.ecenglish.com/en/news/cambridge-move#gallery-4> Erişim Tarihi: 30.09.2024

URL-104:<https://clic.es/seville/> Erişim Tarihi: 30.09.2024

URL-105:<https://www.accord-langues.com/> Erişim Tarihi: 30.09.2024

URL-106:<https://www.staffordhouse.com/> Erişim Tarihi: 30.09.2024

URL-107:<https://www.hutong-school.com/> Erişim Tarihi: 30.09.2024

URL-108:<https://www.goethe.de/ins/de/en/kur.html> Erişim Tarihi: 30.09.2024

URL-109:<https://uec.edu.au/> Erişim Tarihi: 30.09.2024

URL-110:<https://www.londonschool.com/> Erişim Tarihi: 30.09.2024

URL-111:<https://derzhavin.com/our-school/> Erişim Tarihi: 30.09.2024

URL-112:<https://ihworld.com/> Erişim Tarihi: 01.10.2024

URL-113:<https://www.eurocentres.co.uk/> Erişim Tarihi: 01.10.2024

URL-114:<https://www.londonschool.com/> Erişim Tarihi: 01.10.2024

- URL-115:<https://bellenglish.com/> Erişim Tarihi: 01.10.2024
- URL-116:<https://www.kingseducation.com/learn-english/kings-london/> Erişim Tarihi: 01.10.2024
- URL-117:<https://www.lsi.edu/en/schools/england/learn-english-in-london> Erişim Tarihi: 01.10.2024
- URL-118:<https://www.regent.org.uk/> Erişim Tarihi: 01.10.2024
- URL-119:<https://www.stgiles-international.com/> Erişim Tarihi: 01.10.2024
- URL-120:<https://www.bsceducation.com/tr/> Erişim Tarihi: 01.10.2024
- URL-121:<https://www.englishtime.com/> Erişim Tarihi: 01.10.2024
- URL-122:<https://www.britishtime.com.tr/> Erişim Tarihi: 01.10.2024
- URL-123:<https://www.teol.com.tr/> Erişim Tarihi: 01.10.2024
- URL-124:<https://www.justenglishtr.com/> Erişim Tarihi: 01.10.2024
- URL-125:<https://www.wallstreetenglish.com/> Erişim Tarihi: 01.10.2024
- URL-126:<https://www.cambridgeistanbul.com/> Erişim Tarihi: 01.10.2024
- URL-127:<https://berlitz-istanbul.com/> Erişim Tarihi: 01.10.2024
- URL-128:<https://www.americanlife.com.tr/> Erişim Tarihi: 01.10.2024
- URL-129:<https://dilkoenglish.com/> Erişim Tarihi: 01.10.2024
- URL-130:https://www.ua.gov.tr/media/50gcqpal/comenius_web.pdf Erişim Tarihi: 10.10.2024
- URL-131:<https://www.ab.gov.tr/p.php?e=46033> Erişim Tarihi: 10.10.2024
- URL-132:https://koc.meb.k12.tr/icerikler/comenius-programi_348980.html Erişim Tarihi: 10.10.2024
- URL-133:<https://disiliskiler.trakya.edu.tr/pages/leonardo-da-vinci-programi> Erişim Tarihi: 10.10.2024

- URL-134:<https://www.ua.gov.tr/media/mcfplsx1/hap-leonardo.pdf> Erişim Tarihi: 10.10.2024
- URL-135:<https://www.pau.edu.tr/ulikeskisite/tr/sayfa/grundtvig> Erişim Tarihi: 10.10.2024
- URL-136:<https://www.ua.gov.tr/media/iglb2q2z/grundtvig.pdf> Erişim Tarihi: 10.10.2024
- URL-137:<https://www.tedankara.k12.tr/index.php/comenius-projesi> Erişim Tarihi: 10.10.2024
- URL-138:<https://www.taa-ankara.org.tr/dernek/tad-tarihce> Erişim Tarihi: 14.10.2024
- URL-139:<https://www.ingilizkultur.com/index.html> Erişim Tarihi: 14.10.2024
- URL-140:<https://www.modadil.com/> Erişim Tarihi: 14.10.2024
- URL-141:<https://vegaedu.com/dil-okullari/> Erişim Tarihi: 14.10.2024
- URL-142:<https://cinkultur.com/hakkimizda/> Erişim Tarihi: 14.10.2024
- URL-143: <https://uluslararasi.karabuk.edu.tr/yuklenen/dosyalar/126421201751341.pdf> Erişim Tarihi: 14.10.2024
- URL-144:<https://www.ef.com/wwen/epi/regions/europe/turkey/> Erişim Tarihi: 14.10.2024
- URL-145:<https://www.ef.com/assetscdn/WIBIwq6RdJvcD9bc8RMd/cefcom-epi-site/fact-sheets/2023/ef-epi-fact-sheet-turkey-english.pdf> Erişim Tarihi: 14.10.2024
- URL-146:https://tr.wikipedia.org/wiki/EF_%C4%B0ngilizce_Yeterlilik_Endeksi Erişim Tarihi: 14.10.2024
- URL-147: https://www.observatoireplurilinguisme.eu/images/Bibliographie/Poids_des_langues/KC_PLIpresentationatINSEAD_25May2016_v2.pdf Erişim Tarihi: 14.10.2024
- URL-148:<https://www.statista.com/statistics/266808/the-most-spoken-languages-worldwide/> Erişim Tarihi: 14.10.2024
- URL-149: <https://data.uis.unesco.org/index.aspx?queryid=121> Erişim Tarihi: 14.10.2024

URL-150:<https://www.statista.com/topics/10481/education-in-turkey/> Erişim Tarihi: 16.10.2024

URL-151:<https://www.statista.com/chart/3624/the-countries-with-the-most-students-studying-abroad/> Erişim Tarihi: 16.10.2024

URL-152:<https://www.iesabroad.org/> Erişim Tarihi: 16.10.2024

URL-153:<https://ivypanda.com/blog/46-study-abroad-statistics-convincing-facts-and-figures/> Erişim Tarihi: 16.10.2024

URL-154:https://commission.europa.eu/index_en Erişim Tarihi: 16.10.2024

URL-155:<https://data.uis.unesco.org/index.aspx?queryid=3804> Erişim Tarihi: 16.10.2024

URL-156:<https://timeassociation.org/publications-3/> Erişim Tarihi: 16.10.2024

URL-157:<https://www.oecd.org/en/data/indicators/international-student-mobility.html?oecdcontrol-712178cb81-var3=2020> Erişim Tarihi: 16.10.2024

URL-158:<https://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64> Erişim Tarihi: 16.10.2024

URL-159:<https://landgeist.com/2023/09/16/international-students-in-europe/> Erişim Tarihi: 16.10.2024

URL-160: <https://udef.org.tr/uluslararasi-ogrencilik/> Erişim Tarihi: 16.10.2024

URL-161: https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_02/25111828_Ozel_Ogretim_Kurumlari_Yonetmeligi_19022020.pdf Erişim Tarihi: 05.11.2024

URL-162:https://www.remzihoca.com/pte-academic?gad_source=1&gclid=Cj0KCQiArby5BhCDARIsAIJvjtIT3uZ9jfDvWwLm2jpuRsIN6AD6htjzSk4NxFlq1GgZ326STMxKEZcgaAnBkEALw_wcB Erişim Tarihi: 09.11.2024

URL-163: <https://www.pearsonpte.com/> Erişim Tarihi: 09.11.2024

URL-164: <https://istatistik.yok.gov.tr/> Erişim Tarihi: 09.11.2024

URL-165: <https://www.yugev.org/tr/is-educational-tourism-or-normal-tourism> Erişim Tarihi: 02.12.2024

URL-166: <https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/egitim-turizmi> Erişim Tarihi: 02.12.2024

Ülker, İ. (1999). *Dağ turizmi planlama yöntemleri: Yüksek dağlarımız, kayak merkezlerimiz*. T.C. Turizm Bakanlığı Yayınları.

Villanueva, F. C. C. (2021) *Hospitality And Tourism Usa Summer Work and Travel Program Experiences: Lcup Students' Perspective*.

Voleva-Petrova, I. (2020). Origin and characteristics of educational tourism. *Икономика и управление, 17(2)*, 185-192.

Vucetic, B., & Yuan, J. (2003). *Space-time coding*. John Wiley and Sons.

Wang, S., Fu, Y.-Y., Cecil, A., & Avgoustis, S. H. (2006). *Residents' Perceptions of Cultural Tourism And Quality of Life- A Longitudinal Approach*. *Tourism Today*, Fall 2006, 47-61.

Wang, X. (2020). Analysis on the Educational Differences Between International School and Public School in China. In *2020 5th International Conference on Modern Management and Education Technology (MMET 2020)* (pp. 133-136). Atlantis Press.

Williams, P., Paridaen, M., Dossa, K., & Dumai, M. (2001). *Agritourism market and product development status report, Centre for Tourism Policy and Research*. Simon Fraser University Burnaby, BC, Canada.

Wood, C. A., Banks, S., Galiardi, S., Koehn, J., & Schroeder, K. (2012). *Community impacts of international service-learning and study abroad: An analysis of focus groups with program leaders*. *Partnerships: A Journal of ServiceLearning and Civic Engagement*.

Wood, M. E. (2002). *Ecotourism*. CenOrt Belgrade, Serbia.

Yazbaşı, E. (2022). *Türkiye 'de özel okulların pandemi döneminde gerçekleştirdikleri kurumsal iletişim çalışmalarında sosyal medyanın kullanımı: Americanlife dil okulları*. [Doktora Tezi]. Kastamonu Üniversitesi.

Yılmaz, G., ve Güçlü, N. (2021). Türkiye'de uluslararası öğrenci hareketliliğinin görünümü. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 11(1)*, 244-256.

Yorgun, B., İlal, N. Ç., Çalışkan, U., ve Ulusoy, H. (2023). Kamp karavan turizmi mobil uygulamalarına ilişkin görüşler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25(3)*, 1374-1399.

Young, P. V. (1960). *Scientific Social Surveys and Research*, (3rd ed.). New York: Prentice-Hall.

Zeithaml, V. A., & Bitner, M. J. (1996). *Services marketing*. McGraw-Hill International Edition.

